

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Кафедра «Технологія машинобудування, верстати та інструменти»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідуючий кафедрою

_____ Віталій ІВАНОВ

« ____ » грудня 2020 р.

**ДОСЛІДЖЕННЯ СТУПЕНЯ СУМІСНОСТІ МІЖНАРОДНИХ
СТАНДАРТІВ НА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
(ISO 9001:2015) ТА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ (ISO 37001:2016)**

Кваліфікаційна робота (проект) магістра

Спеціальність 152 – метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка

Освітня програма – якість, стандартизація та сертифікація

Студентка

А. Д. Разуваєва

Керівники

О. В. Івченко

Ясюлевич-Качмарек

Малгожата

Нормоконтроль

О. В. Івченко

ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ РОБОТИ

Заявляю, що я ознайомився (-лась) з повним Звітом подібності, який був згенерований Системою щодо роботи (додається):

Автор: Разуваєва А. Д.

Назва: 2020_Razuvaieva_Metro.pdf

Координатор: . Анна Олександрівна Нешта

Підрозділ: Кафедра технології машинобудування, верстатів та інструментів

Коефіцієнт подібності 1:32.6

Коефіцієнт подібності 2:11.9

Тривога: 11

Особа, відповідальна за перевірку:

Після проведеного мною аналізу Звіту подібності, констатую наступне:

- Запозичення, виявлені в роботі, оформлені коректно і не мають ознак плагіату.
- Виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її автора. Роботу направити доопрацювання.
- Виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Опис прийнятого рішення

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....

(ПІП відповідального за перевірку)
(підпис)

_____._____ 202_ р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра становить 78 сторінки, в тому числі 23 рисунки, вісім таблиць, бібліографії із 28 джерел на трьох сторінках, одного додатку на чотирьох сторінках.

Метою роботи є розробка рекомендацій щодо впровадження інтегрованих систем менеджменту відповідно до вимог міжнародних стандартів ISO 9001:2015 та ISO 37001:2016 шляхом дослідження ступеня сумісності вимог цих стандартів на системи управління на основі вдосконалення методології обчислення ступеню їх сумісності.

Об'єкт дослідження – процес оцінювання ступеня сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001:2015 та ISO 37001:2016.

Предмет дослідження – нормативне забезпечення впровадження вимог міжнародного стандарту ISO 37001:2016 під час розбудови та підтримки систем управління щодо протидії корупції.

Наукова новизна отриманих результатів. Отримав подальший розвиток підхід щодо досліджень ступеню сумісності вимог нормативних документів на основі застосування алгоритму оцінювання аномальності результатів вимірювань при апіорі невідомих середньоквадратичному відхиленні і генеральному середньому в частині застосування семи бальної шкали експертного оцінювання. Це дозволяє оптимізувати роботи з впровадження вимог міжнародного стандарту ISO 37001:2016 під час розбудови та підтримки систем управління щодо протидії корупції.

Практичне значення отриманих результатів. На основі обчислень ступеня сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001:2015 та ISO 37001:2016 запропоновано перелік документованої інформації стосовно впровадження системи управління щодо протидії корупції відповідно до вимог стандарту ISO 37001:2016.

ЕКСПЕРТНЕ ОЦІНЮВАННЯ, ВИМОГИ, СТАНДАРТ, СУМІСНІСТЬ, СЕРЕДНЬОКВАДРАТИЧНЕ ВІДХИЛЕННЯ, ГЕНЕРАЛЬНЕ СЕРЕДНЄ

ABSTRACT

The master's thesis is 78 pages, including 23 figures, eight tables, bibliographies from 28 sources on three pages, one appendix on four pages.

The aim is to develop recommendations for the implementation of integrated management systems in accordance with the requirements of international standards ISO 9001: 2015 and ISO 37001: 2016 by studying the degree of compatibility of these standards for management systems based on improving the methodology for calculating their compatibility.

The object of research is the process of assessing the degree of compatibility of the requirements of international standards ISO 9001: 2015 and ISO 37001: 2016.

The subject of the study is the regulatory support for the implementation of the requirements of the international standard ISO 37001: 2016 during the development and maintenance of anti-corruption management systems.

Scientific novelty of the obtained results. The approach to studies of the degree of compatibility of regulatory documents based on the application of the algorithm for assessing the abnormality of measurement results with a priori unknown standard deviation and the general average in terms of the application of a seven-point scale of expert evaluation. This allows optimizing the implementation of the international standard ISO 37001: 2016 during the development and maintenance of anti-corruption management systems.

The practical significance of the results. Based on the calculations of the degree of compatibility of the requirements of the international standards ISO 9001: 2015 and ISO 37001: 2016, a list of documented information on the implementation of the anti-corruption management system in accordance with the requirements of ISO 37001: 2016 is proposed.

EXPERT EVALUATION, REQUIREMENTS, STANDARD,
COMPATIBILITY, RMS DEVIATION, GENERAL AVERAGE

ЗМІСТ

	с.
Вступ.....	4
Розділ 1 Дослідження питання корупції та її негативний вплив на забезпечення концепції якості життя.....	8
1.1 Корупція: міфи та реальність, корупція як спосіб життя.....	8
1.1.1 Корупція та розвиток людства.....	8
1.1.2 Корупція як спосіб життя	9
1.1.3 Рейтинг України серед країн світу за рівнем корупції.....	9
1.2 Дослідження вимог національних законодавчих та нормативних документів щодо запобігання корупції.....	23
1.2.1 Дослідження положень Закону України «Про запобігання корупції».....	23
1.2.2 Дослідження загальних положень міжнародного стандарту ISO 37001:2016.....	28
1.3 Концепція якості життя та стандарти ISO серії 9000	30
1.4 Висновок.....	35
Розділ 2 Науковий інструментарій з дослідження ступеню сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001	37
2.1 Впровадження інтегрованих систем менеджменту: світовий досвід та тенденції розвитку	37
2.2 Методика дослідження сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001	39
2.2.1 Загальна частина.....	39
2.2.2 Метод експертного оцінювання	39
2.3 Висновок.....	44
Розділ 3 Аналіз результатів експертного оцінювання та розробка рекомендацій щодо впровадження систем управління щодо протидії корупції	46

3.1 Аналіз результатів експертного оцінювання сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001	46
3.2 Розробка переліку документованої інформації стосовно впровадження системи управління щодо протидії корупції відповідно до вимог стандарту ISO 37001:2016	63
3.3 Висновок.....	68
Висновки.....	70
Перелік джерел посилань	72
Додаток А Копія публікації.....	75

ВСТУП

Актуальність теми. Корупція у великих розмірах завдає шкоди економіці багатьом країнам світу, поглинає ресурси, які могли б сприяти розвитку громадянських свобод та благополуччя населення, а натомість призводить до зубожіння населення. Корупція – масштабне розкрадання на систематичній основі, яке здійснюють особи з владними повноваженнями. Як зазначено на інформаційному ресурсі [1]: «...Тільки олігархи, офіційні посадові особи, великі підприємці та інші впливові особи здатні здійснювати незаконний розподіл значних сум державних коштів, розкрадання або вимагання приватних коштів у значному масштабі...».

За даними міжнародного проекту [2] «The World Justice Project Rule of Law Index ® 2020» Україна займає практично передостанні позиції в рейтингу оцінювання боротьби з корупцією – 72 місце з 128 країн з загальною оцінкою 0,51 бал.

Одним з шляхів підвищення ефективності протидії корупції є впровадження сучасного досвіду управління, зокрема вимог міжнародного стандарту ISO 37001 [5], розробниками національної версії якого виступали науковці Сумського державного університету [4]. Це міжнародний стандарт, прийнятий Україною, як національний та спрямований на боротьбу з корупцією в міжнародному масштабі. Стандарт містить вказівки щодо створення, впровадження, підтримання, перегляду і вдосконалення системи управління щодо протидії корупції. Відповідно до вимог стандарту системи управління можуть бути автономними або можуть бути інтегровані в загальну систему менеджменту компанії.

Відомий факт, що на цей час в усьому світі набули вагомого значення системи управління якістю відповідно до вимог міжнародних стандартів ISO 9001. Сертифікат на систему якості, виданий авторитетним сертифікованим органом, є важливим показником конкурентоспроможності підприємства. За даними роботи [8] сучасна європейська концепція будується на тому, що

компанія повинна створити інтегровану систему управління, що передбачає менеджмент всіх видів діяльності в комплексі.

Таким чином, на цей час існує науково-практична проблема щодо забезпечення достовірного оцінювання ступеню сумісності вимог стандартів на системи управління. Вирішення якої дозволить більш ефективно та результативно впроваджувати інтегровані системи менеджменту. Які, насамперед, дозволять підвищити конкурентоспроможність національних організацій на світовому ринку.

Мета та завдання роботи. Метою роботи є розробка рекомендацій щодо впровадження інтегрованих систем менеджменту відповідно до вимог міжнародних стандартів ISO 9001:2015 та ISO 37001:2016 шляхом дослідження ступеня сумісності вимог цих стандартів на системи управління на основі вдосконалення методології обчислення ступеню їх сумісності.

Для досягнення поставленої мети в роботі були встановлені та вирішені наступні **завдання**:

1. Дослідити питання корупції та її негативний вплив на забезпечення концепції якості життя.
2. Розробити науковий інструментарій з дослідження ступеню сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001.
3. Провести аналіз результатів експертного оцінювання.
4. Розробити рекомендації щодо впровадження систем управління щодо протидії корупції.

Об'єкт дослідження – процес оцінювання ступеня сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001:2015 та ISO 37001:2016.

Предмет дослідження – нормативне забезпечення впровадження вимог міжнародного стандарту ISO 37001:2016 під час розбудови та підтримки систем управління щодо протидії корупції.

Методи дослідження. Теоретичні дослідження базуються на використанні системного підходу та принципів TQM відносно інтегрованих систем менеджменту. Для вирішення наукових завдань були використані

фундаментальні положення основ теорії прикладної статистики, теорії кваліметрії, системного аналізу та інше.

Наукова новизна отриманих результатів. Отримала подальший розвиток підхід щодо досліджень ступеню сумісності вимог нормативних документів на основі застосування алгоритму оцінювання аномальності результатів вимірювань при апріорі невідомих середньоквадратичному відхиленні і генеральному середньому в частині застосування семибальної шкали експертного оцінювання. Це дозволяє оптимізувати роботи з впровадження вимог міжнародного стандарту ISO 37001:2016 під час розбудови та підтримки систем управління щодо протидії корупції.

Практичне значення отриманих результатів. На основі обчислень ступеня сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001:2015 та ISO 37001:2016 запропоновано перелік документованої інформації стосовно впровадження системи управління щодо протидії корупції відповідно до вимог стандарту ISO 37001:2016.

Особистий внесок здобувача. Основні наукові результати дослідження, що виносяться на захист, одержані автором самостійно або за його активної участі.

Постановка задач, аналіз і обговорення наукових результатів виконані спільно з науковими керівниками та Morteza Rajab zadeh Assistant Professor at Mahallat Institute of Higher Education Verified.

Апробація роботи. Результати кваліфікаційної роботи магістра були представлені на VII Всеукраїнської науково-технічної конференції (м. Суми, 21–24 квітня 2020 р.).

Публікації. Основні положення наукової роботи відображені в тезах VII Всеукраїнської науково-технічної конференції (м. Суми, 21–24 квітня 2020 р.) [6], що представлена в додатку А.

Структура й обсяг кваліфікаційної роботи магістра. Робота складається із вступу, трьох розділів, переліку джерел посилань і додатку. Повний обсяг кваліфікаційної роботи магістра становить 78 сторінки, у тому

числі 23 рисунки, вісім таблиць, бібліографії із 28 джерел на трьох сторінках, одного додатку на чотирьох сторінках.

РОЗДІЛ 1

ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАННЯ КОРУПЦІЇ ТА ЇЇ НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ЯКОСТІ ЖИТТЯ

1.1 Корупція: міфи та реальність, корупція як спосіб життя

1.1.1 Корупція та розвиток людства

Оксфордський словник визначає корупцію як «нечесну або шахрайську поведінку зі сторони тих, хто при владі, як правило, з участю хабарництва».

Корупція походить від латинського слова: *corruptus*. Це слово є минулою часткою *corrumpere*, що означає «мар, підкупити, знищити».

Корупція стара як історія людства. Перша династія (3100–2700 рр. до н. е.) Стародавнього Єгипту відзначала корупцію в судовій системі.

Практика існувала і в Стародавньому Китаї. У китайській міфології кожне домогосподарство має Бога Кухні, який спостерігає за поведінкою його членів. За тиждень до китайського Нового року Бог кухні піднімається в небо, щоб представити свій щорічний звіт Володареві Неба, Нефритовому Імператору.

Доля домогосподарства, будь то винагорода чи покарання, залежить від цього звіту. Намагаючись забезпечити хороший звіт, багато домогосподарств змащують пиріг із цукром та медом на картину Бога Кухні, яку вони тримають у своїх будинках, перед тим, як спалити образ. Це, за китайською міфологією, як Бог Кухні може піднятися в небо, щоб зустрітися з Нефритовим імператором.

Подібним чином грецький історик Геродот зазначає, що родина Алкмеонідів підкупила оракула Дельфійських жриць, одну з найпотужніших містичних сил давньогрецької мови. Починаючи з 1400 р. до н. е., люди по всій Греції та за її межами приїжджали, щоб на їхні запитання відповідала Піфія, верховна жриця Аполлона. Заможна родина Алкмеонідів з щедрістю запропонувала відбудувати храм Аполлона з «парського мармуру» після того,

як він був зруйнований землетрусом. Натомість Піфія переконала національну державу Спарту допомогти родині завоювати та керувати Афінами. Оскільки це спрацювало, Арістотель зазначив, що навіть богів можна підкупити!

1.1.2 Корупція як спосіб життя

Корупція стала способом життя у багатьох країнах. У 2011 році Transparency International (TI) повідомив, що дві третини бангладешців і значно більше половини індійців платили хабар протягом попередніх 12 місяців.

У 2017 році він також повідомив, що в цілому кожна четверта людина платила хабарі за попередні 12 місяців за доступ до державної послуги. Близько 57 % людей у всьому світі вважають, що їхні уряди роблять погану боротьбу з корупцією. Лише 30 % вважають, що їхні уряди працюють добре.

Аналогічне дослідження у 2017 році показало, що в усьому світі близько третини людей вважають своїх президентів, прем'єр-міністрів, представників національних та місцевих органів влади, керівників підприємств, обраних представників та поліцейських корумпованими.

Вважається, що поліцейські найбільш корумповані в країнах Африки на південь від Сахари (47 %) та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (39 %). Це серйозне обвинувачення щодо масштабів світового сприйняття корупції у цей вік *Nemo corruptus* (дуже розпечених та зіпсованих осіб).

1.1.3 Рейтинг України серед країн світу за рівнем корупції

Оскільки протягом 20 століття глобальна економіка значно розширилася, рівень корупції також збільшився. Важко оцінити масштаби корупції у світі, оскільки ця діяльність здійснюється таємно.

За оцінками Світового банку, підкуп на міжнародному рівні перевищує 1,5 трлн. дол. США щорічно, або 2 % світового ВВП, і вдесятеро перевищує загальний обсяг глобальних фондів допомоги. Інші оцінки вищі – 2–5 % світового ВВП.

Корупція пронизує всі рівні суспільства – від державних службовців низького рівня, які приймають дрібні хабарі, до національних лідерів, що крадуть мільйони доларів.

Відповідно до інформації проєкту [1] «The World Justice Project Rule of Law Index ® 2020» (далі – WJP 2020) та «The World Justice Project» – це останній звіт у щорічній серії, що вимірює верховенство права на основі досвіду та уявлень громадськості, юристів й експертів, які працюють у країнах по всьому світу.

Зміцнення верховенства права є головною метою громадян, урядів, донорів, підприємств та організацій громадянського суспільства у всьому світі. Щоб бути ефективним, розвиток верховенства права вимагає чіткості основних ознак, що визначають верховенство права, а також адекватної основи для його оцінювання та вимірювання.

Проєкт WJP 2020 представляє портрет верховенства права у 128 країнах та юрисдикціях, надаючи оцінки та рейтинги на основі восьми факторів:

- Обмеження державних повноважень;
- Відсутність корупції;
- Відкритий уряд;
- Основні права, порядок та безпека;
- Регулювання;
- Правозастосування;
- Цивільне правосуддя;
- Кримінальне правосуддя.

Оцінки та рейтинги в проєкті WJP 2020 отримані з більш ніж 130 000 опитувань домогосподарств та 4 000 опитувань юристів та експертів у всьому світі. Індекс – це найповніший у світі набір даних у своєму роді та єдиний, який покладається головним чином на первинні дані.

Індекс призначений для широкої аудиторії, яка включає, серед інших, тих, хто формує політику, організації громадянського суспільства, науковців,

громадян та юристів. Цей діагностичний інструмент може допомогти виявити сильні та слабкі сторони та заохотити вибір політики, керувати розробкою програм та інформувати про дослідження для зміцнення верховенства права в цих країнах та юрисдикціях.

Розглянемо місце України в рейтингу за окремими показниками корупції.

«Обмеження державних повноважень» – цей фактор вимірює, наскільки ті, хто керує, зобов'язані законодавством. Він включає засоби, як конституційні, так і інституційні, за допомогою яких повноваження уряду та його посадових осіб та агентів обмежуються та несуть відповідальність згідно із законом (див. рис. 1.1). Він також включає недержавні перевірки влади, такі як вільна та незалежна преса.

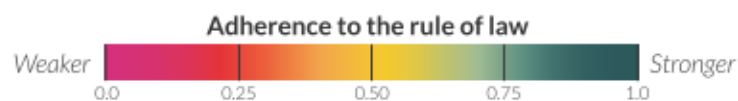
Україна посідає за цим фактором 90 місце з 128 країн світу.

Наступний фактор «Відсутність корупції у владі» (див. рис. 1.2). Цей фактор розглядає три форми корупції: підкуп, неналежний вплив державних чи приватних інтересів та привласнення державних коштів чи інших ресурсів. Ці три форми корупції розглядаються стосовно державних службовців у виконавчій, судовій, військовій, поліцейській та законодавчій владі.

Наступний фактор вимірює відкритість уряду, визначену мірою, якою уряд ділиться інформацією, надає людям інструменти для притягнення уряду до відповідальності та сприяє участі громадян у обговореннях державної політики. Цей фактор визначає, чи публікуються основні закони та інформація про юридичні права, та оцінює якість інформації, опублікованої урядом. Результати оцінювання представлено на рис. 1.3.

Фактор «Основні права» оцінює системність позитивного права, яке не дотримує основних прав людини, встановлених міжнародним правом, та є в кращому випадку «верховенством закону» і не заслуговує на те, щоб називатися системою верховенства права. Оскільки існує багато інших показників, які стосуються прав людини, і оскільки для Індексу було б неможливо оцінити дотримання всього спектру прав.

Country/Jurisdiction	Factor Score*	Factor Rank						
Denmark	0.94	1	The Gambia	0.60	44	North Macedonia	0.47	87
Norway	0.94	2	Rwanda	0.60	45	Dominican Republic	0.47	88
Finland	0.92	3	Nepal	0.60	46	Mexico	0.46	89
Sweden	0.87	4	Mauritius	0.60	47	Ukraine	0.46	90
Netherlands	0.86	5	Peru	0.60	48	Bulgaria	0.46	91
Germany	0.85	6	St. Lucia	0.59	49	Moldova	0.46	92
New Zealand	0.85	7	Malaysia	0.58	50	Madagascar	0.46	93
Austria	0.85	8	Poland	0.58	51	Zambia	0.46	94
Canada	0.84	9	Grenada	0.58	52	Vietnam	0.45	95
Estonia	0.83	10	Croatia	0.58	53	Albania	0.45	96
Belgium	0.83	11	Senegal	0.56	54	Bosnia and Herzegovina	0.45	97
Australia	0.82	12	Trinidad and Tobago	0.56	55	Myanmar	0.45	98
United Kingdom	0.82	13	Burkina Faso	0.56	56	Belize	0.44	99
Portugal	0.78	14	Malawi	0.56	57	Afghanistan	0.44	100
Costa Rica	0.76	15	Guyana	0.56	58	Mozambique	0.43	101
Uruguay	0.76	16	United Arab Emirates	0.56	59	Kazakhstan	0.42	102
Spain	0.74	17	Sri Lanka	0.55	60	Angola	0.42	103
Czech Republic	0.73	18	Georgia	0.55	61	Cote d'Ivoire	0.41	104
France	0.73	19	Panama	0.54	62	Uganda	0.40	105
Chile	0.72	20	Colombia	0.53	63	Niger	0.40	106
Republic of Korea	0.72	21	Brazil	0.53	64	Bangladesh	0.40	107
United States	0.71	22	Mongolia	0.53	65	Hungary	0.40	108
Italy	0.71	23	Dominica	0.53	66	Guinea	0.39	109
Japan	0.71	24	Benin	0.53	67	Congo, Dem. Rep.	0.39	110
Namibia	0.69	25	Nigeria	0.53	68	Serbia	0.39	111
Indonesia	0.68	26	Guatemala	0.52	69	Ethiopia	0.39	112
Greece	0.68	27	Liberia	0.52	70	Cameroon	0.37	113
Ghana	0.68	28	Kosovo	0.52	71	Iran	0.37	114
Singapore	0.67	29	Tanzania	0.51	72	Russian Federation	0.36	115
Slovenia	0.65	30	Sierra Leone	0.51	73	Bolivia	0.36	116
Hong Kong SAR, China	0.65	31	Morocco	0.51	74	Togo	0.36	117
Jamaica	0.64	32	Philippines	0.50	75	Belarus	0.36	118
South Africa	0.63	33	Lebanon	0.50	76	Honduras	0.34	119
Barbados	0.63	34	El Salvador	0.50	77	Uzbekistan	0.33	120
Antigua and Barbuda	0.62	35	Kenya	0.49	78	Mauritania	0.33	121
St. Kitts and Nevis	0.62	36	Pakistan	0.49	79	Zimbabwe	0.33	122
St. Vincent and the Grenadines	0.62	37	Jordan	0.49	80	China	0.32	123
Romania	0.62	38	Suriname	0.48	81	Turkey	0.30	124
Botswana	0.62	39	Thailand	0.48	82	Cambodia	0.29	125
Argentina	0.61	40	Algeria	0.48	83	Egypt	0.27	126
India	0.61	41	Kyrgyz Republic	0.48	84	Nicaragua	0.26	127
Tunisia	0.61	42	Ecuador	0.48	85	Venezuela, RB	0.17	128
The Bahamas	0.61	43	Mali	0.47	86			

Джерело: WJP Rule of Law Index 2020

Рисунок 1.1 – Рейтинги країн за фактором «Обмеження державних повноважень» [1]

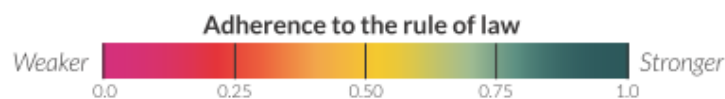
Джерело: WJP Rule of Law Index 2020

Рисунок 1.2 – Рейтинги країн за фактором «Відсутність корупції у владі»

[1]

Country/Jurisdiction	Factor Score*	Factor Rank						
Norway	0.89	1	Kosovo	0.56	44	Morocco	0.44	86
Denmark	0.88	2	Trinidad and Tobago	0.56	45	St. Kitts and Nevis	0.44	87
Sweden	0.86	3	Bulgaria	0.56	46	Senegal	0.43	88
Finland	0.86	4	Peru	0.55	47	Malawi	0.43	89
Netherlands	0.82	5	Moldova	0.55	48	Bolivia	0.43	90
New Zealand	0.82	6	Indonesia	0.55	49	Pakistan	0.43	91
Australia	0.81	7	Mauritius	0.54	50	China	0.43	92
Estonia	0.81	8	Kyrgyz Republic	0.54	51	Bangladesh	0.43	93
Canada	0.81	9	El Salvador	0.53	52	Nigeria	0.43	94
Germany	0.79	10	Dominican Republic	0.53	53	Malaysia	0.42	95
United Kingdom	0.79	11	St. Vincent and the Grenadines	0.52	54	Honduras	0.42	96
France	0.78	12	Philippines	0.52	55	Turkey	0.42	97
United States	0.78	13	Antigua and Barbuda	0.52	56	Jordan	0.42	98
Belgium	0.76	14	Barbados	0.52	57	Benin	0.41	99
Hong Kong SAR, China	0.73	15	Nepal	0.52	58	Afghanistan	0.41	100
Uruguay	0.72	16	Sri Lanka	0.51	59	Lebanon	0.40	101
Austria	0.71	17	Guatemala	0.51	60	Uganda	0.40	102
Chile	0.71	18	Thailand	0.51	61	Sierra Leone	0.40	103
Spain	0.71	19	The Bahamas	0.50	62	Suriname	0.39	104
Republic of Korea	0.71	20	Dominica	0.50	63	Tanzania	0.38	105
Costa Rica	0.70	21	Ghana	0.50	64	Zambia	0.38	106
Japan	0.68	22	Ecuador	0.50	65	Cote d'Ivoire	0.38	107
Czech Republic	0.67	23	Botswana	0.50	66	Nicaragua	0.37	108
Portugal	0.66	24	St. Lucia	0.49	67	Myanmar	0.37	109
Slovenia	0.65	25	Tunisia	0.49	68	Angola	0.37	110
Singapore	0.64	26	Russian Federation	0.49	69	Guinea	0.37	111
Colombia	0.64	27	Mongolia	0.49	70	Belarus	0.36	112
Argentina	0.64	28	North Macedonia	0.48	71	United Arab Emirates	0.36	113
Italy	0.63	29	Kenya	0.48	72	The Gambia	0.36	114
South Africa	0.62	30	Bosnia and Herzegovina	0.47	73	Mozambique	0.35	115
Brazil	0.61	31	Burkina Faso	0.47	74	Niger	0.35	116
India	0.61	32	Liberia	0.47	75	Algeria	0.34	117
Croatia	0.61	33	Serbia	0.47	76	Congo, Dem. Rep.	0.34	118
Greece	0.61	34	Albania	0.47	77	Cameroon	0.34	119
Romania	0.61	35	Vietnam	0.46	78	Uzbekistan	0.33	120
Mexico	0.60	36	Madagascar	0.46	79	Ethiopia	0.32	121
Poland	0.60	37	Hungary	0.46	80	Zimbabwe	0.32	122
Panama	0.59	38	Kazakhstan	0.46	81	Togo	0.30	123
Rwanda	0.58	39	Grenada	0.46	82	Iran	0.28	124
Namibia	0.58	40	Mali	0.46	83	Venezuela, RB	0.28	125
Georgia	0.57	41	Guyana	0.45	84	Cambodia	0.27	126
Ukraine	0.57	42	Belize	0.45	85	Mauritania	0.27	127
Jamaica	0.56	43				Egypt	0.22	128

Джерело: WJP Rule of Law Index 2020

Рисунок 1.3 – Рейтинги країн за фактором «Відкритість уряду» [1]

Цей фактор зосереджується на відносно скромному меню прав, які міцно встановлені Загальною декларацією ООН прав людини і найбільш тісно пов'язані з проблемами верховенства права. Результати оцінювання представлено на рис. 1.4.

Наступний фактор оцінювання – це «Порядок і безпека» (див. рис. 1.5). Фактор, який визначає, наскільки суспільство забезпечує безпеку людей та власності. Безпека є одним із визначальних аспектів будь-якого суспільства верховенства права і є основною функцією держави. Це також є умовою для реалізації прав і свобод, які прагне досягти верховенство права.

Фактор за номером шість «Правозастосування», вимірює ступінь, наскільки нормативно-правові акти справедливо та ефективно виконуються. Нормативні акти, як юридичні, так і адміністративні, структурують поведінку всередині та за межами уряду. Цей фактор не оцінює, яку діяльність уряд вирішує регулювати, а також не враховує, наскільки регулювання певної діяльності є доцільним. Швидше, воно досліджує, як регулюються та виконуються норми (див. рис. 1.6).

Фактор «Цивільне правосуддя» визначає, чи можуть звичайні люди вирішувати свої скарги мирно та ефективно за допомогою системи цивільного судочинства (див. рис. 1.7). Він вимірює, чи доступні системи цивільного судочинства, а також вільні від дискримінації, корупції та неналежного впливу з боку державних службовців. Він перевіряє, чи ведеться судове провадження без необґрунтованих затримок і чи ефективно виконуються рішення. Він також вимірює доступність, неупередженість та ефективність альтернативних механізмів вирішення спорів.

Фактор «Кримінальне судочинство» оцінює систему кримінального судочинства країни (див. рис. 1.8). Ефективна система кримінального судочинства є ключовим аспектом верховенства права, як вона являє собою загальноприйнятий механізм виправлення скарг та подання позовів проти осіб за злочини проти суспільства.

Country/Jurisdiction	Factor Score*	Factor Rank						
Denmark	0.92	1	Grenada	0.63	44	Belize	0.50	87
Norway	0.91	2	Dominica	0.63	45	Lebanon	0.50	88
Finland	0.91	3	Peru	0.62	46	Niger	0.49	89
Sweden	0.87	4	Ghana	0.61	47	Thailand	0.49	90
Germany	0.85	5	Georgia	0.61	48	Jordan	0.48	91
Austria	0.85	6	Ukraine	0.61	49	Madagascar	0.47	92
Netherlands	0.84	7	Bulgaria	0.61	50	Algeria	0.47	93
Belgium	0.84	8	Senegal	0.60	51	Belarus	0.47	94
Canada	0.82	9	Kosovo	0.60	52	Kenya	0.47	95
Estonia	0.82	10	Bosnia and Herzegovina	0.59	53	Bolivia	0.46	96
New Zealand	0.81	11	Albania	0.59	54	Togo	0.46	97
Australia	0.79	12	North Macedonia	0.59	55	United Arab Emirates	0.46	98
United Kingdom	0.79	13	Trinidad and Tobago	0.59	56	Nigeria	0.46	99
Czech Republic	0.79	14	Botswana	0.58	57	Kazakhstan	0.46	100
Costa Rica	0.79	15	Malawi	0.58	58	Vietnam	0.46	101
Spain	0.79	16	Hungary	0.58	59	Cote d'Ivoire	0.45	102
Portugal	0.78	17	Dominican Republic	0.58	60	Morocco	0.45	103
Uruguay	0.78	18	Mongolia	0.57	61	Russian Federation	0.44	104
Japan	0.77	19	Serbia	0.57	62	Tanzania	0.43	105
Slovenia	0.75	20	Tunisia	0.57	63	Zambia	0.42	106
France	0.73	21	Burkina Faso	0.57	64	Philippines	0.41	107
Republic of Korea	0.73	22	Guyana	0.56	65	Afghanistan	0.41	108
Italy	0.73	23	Suriname	0.55	66	Mozambique	0.41	109
Barbados	0.73	24	The Gambia	0.55	67	Uzbekistan	0.41	110
Chile	0.72	25	Moldova	0.54	68	Honduras	0.41	111
United States	0.72	26	Benin	0.54	69	Congo, Dem. Rep.	0.41	112
St. Vincent and the Grenadines	0.70	27	Guatemala	0.54	70	Mauritania	0.40	113
Romania	0.70	28	Mali	0.54	71	Angola	0.39	114
St. Kitts and Nevis	0.70	29	Sri Lanka	0.54	72	Pakistan	0.38	115
Argentina	0.70	30	El Salvador	0.54	73	Nicaragua	0.37	116
Antigua and Barbuda	0.70	31	Colombia	0.53	74	Uganda	0.37	117
Singapore	0.68	32	Liberia	0.52	75	Cameroon	0.36	118
Croatia	0.67	33	Nepal	0.52	76	Cambodia	0.35	119
Namibia	0.66	34	Ecuador	0.52	77	Ethiopia	0.35	120
St. Lucia	0.66	35	Mexico	0.52	78	Zimbabwe	0.34	121
The Bahamas	0.66	36	Indonesia	0.52	79	Bangladesh	0.32	122
Greece	0.65	37	Malaysia	0.52	80	Turkey	0.32	123
Hong Kong SAR, China	0.65	38	Rwanda	0.51	81	Venezuela, RB	0.31	124
Poland	0.64	39	Kyrgyz Republic	0.51	82	Myanmar	0.31	125
Jamaica	0.64	40	Brazil	0.51	83	China	0.29	126
South Africa	0.64	41	India	0.51	84	Egypt	0.28	127
Panama	0.64	42	Sierra Leone	0.51	85	Iran	0.22	128
Mauritius	0.64	43	Guinea	0.50	86			

Джерело: WJP Rule of Law Index 2020

Рисунок 1.4 – Рейтинги країн за фактором «Основні права» [1]

Country/Jurisdiction	Factor Score*	Factor Rank						
Singapore	0.93	1	Vietnam	0.77	44	Chile	0.67	86
Hong Kong SAR, China	0.93	2	Mongolia	0.77	45	Zimbabwe	0.67	87
Denmark	0.93	3	Grenada	0.77	46	Cambodia	0.67	88
Norway	0.93	4	Bosnia and Herzegovina	0.76	47	Sierra Leone	0.67	89
Japan	0.92	5	Benin	0.76	48	Panama	0.66	90
Sweden	0.92	6	Jordan	0.76	49	Russian Federation	0.66	91
United Arab Emirates	0.91	7	Kyrgyz Republic	0.76	50	Lebanon	0.66	92
Finland	0.91	8	Mauritius	0.75	51	Honduras	0.66	93
Canada	0.91	9	Ukraine	0.75	52	Myanmar	0.65	94
Austria	0.90	10	France	0.75	53	Mauritania	0.65	95
Uzbekistan	0.90	11	St. Vincent and the Grenadines	0.75	54	El Salvador	0.65	96
Czech Republic	0.90	12	The Bahamas	0.75	55	Philippines	0.65	97
Hungary	0.89	13	Italy	0.75	56	Suriname	0.65	98
New Zealand	0.89	14	St. Lucia	0.74	57	Niger	0.64	99
Estonia	0.89	15	Dominica	0.74	58	Brazil	0.64	100
Slovenia	0.89	16	Algeria	0.74	59	Ethiopia	0.63	101
Germany	0.89	17	Namibia	0.74	60	Dominican Republic	0.63	102
Australia	0.87	18	Togo	0.73	61	Bangladesh	0.63	103
Poland	0.86	19	Nepal	0.73	62	Ecuador	0.63	104
Netherlands	0.85	20	Iran	0.73	63	Peru	0.63	105
Croatia	0.85	21	Guinea	0.72	64	Guyana	0.62	106
Rwanda	0.84	22	Ghana	0.72	65	Burkina Faso	0.62	107
Republic of Korea	0.84	23	Greece	0.71	66	Argentina	0.62	108
United Kingdom	0.84	24	Thailand	0.71	67	Jamaica	0.61	109
Kosovo	0.84	25	Botswana	0.71	68	South Africa	0.61	110
Romania	0.83	26	The Gambia	0.71	69	Liberia	0.61	111
Spain	0.82	27	Sri Lanka	0.71	70	Angola	0.60	112
United States	0.81	28	Madagascar	0.70	71	Uganda	0.59	113
Belgium	0.81	29	Belize	0.70	72	India	0.59	114
Belarus	0.80	30	Nicaragua	0.70	73	Bolivia	0.59	115
Moldova	0.80	31	Uruguay	0.69	74	Guatemala	0.59	116
North Macedonia	0.79	32	Zambia	0.69	75	Kenya	0.58	117
Barbados	0.79	33	Senegal	0.69	76	Egypt	0.57	118
Malaysia	0.79	34	Turkey	0.69	77	Colombia	0.56	119
Georgia	0.79	35	Tanzania	0.69	78	Mozambique	0.55	120
Albania	0.79	36	Malawi	0.69	79	Mexico	0.53	121
Portugal	0.79	37	Tunisia	0.68	80	Mali	0.51	122
Antigua and Barbuda	0.78	38	Costa Rica	0.68	81	Venezuela, RB	0.48	123
Kazakhstan	0.78	39	Indonesia	0.68	82	Cameroon	0.48	124
China	0.78	40	Morocco	0.68	83	Congo, Dem. Rep.	0.48	125
St. Kitts and Nevis	0.78	41	Cote d'Ivoire	0.68	84	Pakistan	0.37	126
Serbia	0.77	42	Trinidad and Tobago	0.68	85	Nigeria	0.35	127
Bulgaria	0.77	43				Afghanistan	0.29	128

Джерело: WJP Rule of Law Index 2020

Рисунок 1.5 – Рейтинги країн за фактором «Порядок і безпека» [1]

Country/Jurisdiction	Factor Score*	Factor Rank						
Denmark	0.90	1	Senegal	0.57	44	Myanmar	0.46	87
Norway	0.87	2	South Africa	0.56	45	Iran	0.46	88
Singapore	0.87	3	Morocco	0.56	46	Vietnam	0.45	89
Finland	0.86	4	Grenada	0.56	47	Malawi	0.45	90
New Zealand	0.85	5	Croatia	0.56	48	Mexico	0.45	91
Germany	0.85	6	Indonesia	0.55	49	Lebanon	0.45	92
Netherlands	0.85	7	Ghana	0.55	50	Kenya	0.45	93
Sweden	0.84	8	Jamaica	0.54	51	Tanzania	0.44	94
Austria	0.84	9	Tunisia	0.53	52	Kyrgyz Republic	0.44	95
Australia	0.82	10	Bulgaria	0.53	53	Uzbekistan	0.44	96
Canada	0.81	11	Argentina	0.53	54	Kosovo	0.44	97
Hong Kong SAR, China	0.81	12	Dominica	0.53	55	Albania	0.44	98
United Kingdom	0.81	13	Colombia	0.52	56	Nigeria	0.43	99
Belgium	0.80	14	Cote d'Ivoire	0.52	57	Ukraine	0.43	100
Estonia	0.79	15	El Salvador	0.51	58	Moldova	0.43	101
Japan	0.79	16	Trinidad and Tobago	0.51	59	Liberia	0.43	102
France	0.76	17	Brazil	0.51	60	Belize	0.43	103
United Arab Emirates	0.73	18	Panama	0.51	61	Nicaragua	0.43	104
Republic of Korea	0.72	19	Nepal	0.51	62	Zambia	0.43	105
United States	0.71	20	Belarus	0.51	63	Uganda	0.42	106
Czech Republic	0.71	21	The Bahamas	0.51	64	Guatemala	0.42	107
Spain	0.70	22	Kazakhstan	0.51	65	Dominican Republic	0.42	108
Uruguay	0.70	23	Benin	0.50	66	Cameroon	0.42	109
Costa Rica	0.67	24	China	0.49	67	Turkey	0.41	110
Slovenia	0.65	25	Peru	0.49	68	Bangladesh	0.41	111
Chile	0.64	26	Bosnia and Herzegovina	0.49	69	Mozambique	0.40	112
Mauritius	0.63	27	Mali	0.49	70	Angola	0.40	113
Portugal	0.62	28	Togo	0.49	71	Bolivia	0.40	114
Poland	0.62	29	Ecuador	0.49	72	Pakistan	0.39	115
Botswana	0.61	30	Russian Federation	0.49	73	Ethiopia	0.39	116
St. Kitts and Nevis	0.61	31	India	0.49	74	Honduras	0.39	117
Italy	0.61	32	Philippines	0.48	75	The Gambia	0.38	118
Antigua and Barbuda	0.60	33	North Macedonia	0.48	76	Sierra Leone	0.37	119
Jordan	0.60	34	Serbia	0.48	77	Madagascar	0.37	120
Barbados	0.60	35	Burkina Faso	0.48	78	Afghanistan	0.37	121
St. Lucia	0.60	36	Sri Lanka	0.47	79	Guinea	0.37	122
Rwanda	0.59	37	Niger	0.47	80	Egypt	0.37	123
Namibia	0.58	38	Suriname	0.47	81	Zimbabwe	0.36	124
Greece	0.58	39	Mongolia	0.47	82	Congo, Dem. Rep.	0.35	125
Malaysia	0.57	40	Thailand	0.47	83	Mauritania	0.28	126
Georgia	0.57	41	Guyana	0.47	84	Cambodia	0.27	127
Romania	0.57	42	Algeria	0.47	85	Venezuela, RB	0.20	128
St. Vincent and the Grenadines	0.57	43	Hungary	0.47	86			

Джерело: WJP Rule of Law Index 2020

Рисунок 1.6 – Рейтинги країн за фактором «Правозастосування» [1]

Country/Jurisdiction	Factor Score*	Factor Rank						
Denmark	0.86	1	Grenada	0.60	44	Albania	0.48	87
Norway	0.85	2	Argentina	0.59	45	Zambia	0.47	88
Netherlands	0.85	3	Ghana	0.59	46	Vietnam	0.46	89
Germany	0.85	4	Greece	0.59	47	Burkina Faso	0.46	90
Sweden	0.82	5	Dominica	0.59	48	Kenya	0.46	91
Singapore	0.82	6	Trinidad and Tobago	0.58	49	Philippines	0.46	92
Finland	0.81	7	The Bahamas	0.57	50	Kosovo	0.46	93
Estonia	0.80	8	Senegal	0.57	51	Mozambique	0.46	94
Japan	0.79	9	Croatia	0.57	52	Indonesia	0.46	95
New Zealand	0.78	10	Algeria	0.56	53	Hungary	0.45	96
Hong Kong SAR, China	0.77	11	Italy	0.56	54	Dominican Republic	0.45	97
Austria	0.77	12	Malawi	0.56	55	India	0.45	98
Republic of Korea	0.76	13	Bulgaria	0.56	56	Sri Lanka	0.45	99
Australia	0.76	14	North Macedonia	0.55	57	Peru	0.45	100
Belgium	0.76	15	Iran	0.55	58	Zimbabwe	0.45	101
Uruguay	0.74	16	Cote d'Ivoire	0.54	59	Niger	0.45	102
United Kingdom	0.71	17	Morocco	0.54	60	Turkey	0.44	103
France	0.71	18	Ukraine	0.54	61	Angola	0.44	104
Canada	0.70	19	Russian Federation	0.54	62	Sierra Leone	0.44	105
Czech Republic	0.69	20	Brazil	0.54	63	Liberia	0.44	106
St. Kitts and Nevis	0.69	21	China	0.53	64	Madagascar	0.43	107
Portugal	0.68	22	Guyana	0.53	65	Uganda	0.43	108
St. Lucia	0.68	23	El Salvador	0.53	66	Ethiopia	0.42	109
United Arab Emirates	0.68	24	Georgia	0.53	67	Lebanon	0.42	110
Spain	0.67	25	Mongolia	0.53	68	Mali	0.42	111
Namibia	0.67	26	The Gambia	0.52	69	Honduras	0.41	112
Antigua and Barbuda	0.66	27	Jamaica	0.51	70	Benin	0.41	113
Slovenia	0.66	28	Belize	0.51	71	Cameroon	0.41	114
Barbados	0.64	29	Uzbekistan	0.51	72	Guinea	0.41	115
Rwanda	0.64	30	Serbia	0.51	73	Mexico	0.39	116
Mauritius	0.64	31	Tunisia	0.50	74	Egypt	0.39	117
St. Vincent and the Grenadines	0.64	32	Nigeria	0.50	75	Pakistan	0.38	118
Chile	0.63	33	Tanzania	0.50	76	Bangladesh	0.38	119
Poland	0.63	34	Ecuador	0.49	77	Nicaragua	0.38	120
Malaysia	0.63	35	Suriname	0.49	78	Guatemala	0.37	121
United States	0.62	36	Colombia	0.49	79	Myanmar	0.37	122
Jordan	0.62	37	Kyrgyz Republic	0.49	80	Afghanistan	0.37	123
Costa Rica	0.62	38	Bosnia and Herzegovina	0.48	81	Mauritania	0.36	124
Romania	0.62	39	Nepal	0.48	82	Congo, Dem. Rep.	0.35	125
Kazakhstan	0.62	40	Panama	0.48	83	Bolivia	0.33	126
South Africa	0.61	41	Thailand	0.48	84	Venezuela, RB	0.27	127
Botswana	0.61	42	Togo	0.48	85	Cambodia	0.26	128
Belarus	0.60	43	Moldova	0.48	86			

Джерело: WJP Rule of Law Index 2020

Рисунок 1.7 – Рейтинги країн за фактором «Цивільне правосуддя» [1]

Country/Jurisdiction	Factor Score*	Factor Rank						
Norway	0.83	1	South Africa	0.53	44	Iran	0.37	87
Finland	0.83	2	Suriname	0.52	45	Zimbabwe	0.37	88
Denmark	0.83	3	Georgia	0.52	46	Moldova	0.36	89
Sweden	0.80	4	Croatia	0.51	47	Ukraine	0.36	90
Austria	0.80	5	Grenada	0.50	48	Belize	0.36	91
Singapore	0.79	6	Jamaica	0.50	49	Angola	0.36	92
Germany	0.79	7	Greece	0.50	50	Cote d'Ivoire	0.36	93
Netherlands	0.76	8	Ghana	0.49	51	Togo	0.36	94
Japan	0.76	9	Mongolia	0.49	52	Dominican Republic	0.36	95
Canada	0.74	10	Burkina Faso	0.49	53	Madagascar	0.36	96
Australia	0.73	11	Bosnia and Herzegovina	0.48	54	Ecuador	0.36	97
United Kingdom	0.72	12	Belarus	0.47	55	Pakistan	0.35	98
New Zealand	0.72	13	Kosovo	0.47	56	Sierra Leone	0.35	99
Hong Kong SAR, China	0.72	14	Hungary	0.47	57	Lebanon	0.35	100
Estonia	0.71	15	Kazakhstan	0.46	58	Colombia	0.34	101
Czech Republic	0.71	16	Malawi	0.46	59	Ethiopia	0.34	102
Belgium	0.71	17	Vietnam	0.46	60	Brazil	0.34	103
Republic of Korea	0.71	18	Bulgaria	0.45	61	Bangladesh	0.33	104
United Arab Emirates	0.67	19	China	0.45	62	Kyrgyz Republic	0.33	105
Spain	0.67	20	North Macedonia	0.45	63	Panama	0.33	106
Italy	0.64	21	Senegal	0.45	64	Peru	0.33	107
United States	0.63	22	Sri Lanka	0.44	65	Mozambique	0.33	108
France	0.62	23	Uzbekistan	0.44	66	Trinidad and Tobago	0.32	109
The Bahamas	0.61	24	Nepal	0.44	67	Russian Federation	0.31	110
St. Vincent and the Grenadines	0.61	25	Argentina	0.44	68	Liberia	0.31	111
Poland	0.60	26	Algeria	0.43	69	Philippines	0.31	112
Portugal	0.59	27	Thailand	0.43	70	Uganda	0.31	113
St. Kitts and Nevis	0.59	28	Benin	0.43	71	Afghanistan	0.31	114
Botswana	0.59	29	Albania	0.43	72	Guinea	0.31	115
Barbados	0.57	30	The Gambia	0.42	73	El Salvador	0.31	116
Costa Rica	0.57	31	Tunisia	0.42	74	Mauritania	0.30	117
Jordan	0.57	32	Zambia	0.41	75	Guatemala	0.30	118
Uruguay	0.56	33	Nigeria	0.40	76	Mexico	0.30	119
Antigua and Barbuda	0.56	34	Serbia	0.40	77	Mali	0.30	120
Slovenia	0.56	35	India	0.40	78	Nicaragua	0.29	121
Chile	0.56	36	Indonesia	0.39	79	Myanmar	0.27	122
Romania	0.56	37	Kenya	0.38	80	Honduras	0.26	123
Malaysia	0.56	38	Tanzania	0.38	81	Cambodia	0.26	124
Namibia	0.55	39	Guyana	0.38	82	Congo, Dem. Rep.	0.26	125
Dominica	0.55	40	Morocco	0.38	83	Cameroon	0.24	126
St. Lucia	0.55	41	Niger	0.38	84	Bolivia	0.22	127
Rwanda	0.54	42	Turkey	0.38	85	Venezuela, RB	0.13	128
Mauritius	0.53	43	Egypt	0.37	86			

Джерело: WJP Rule of Law Index 2020

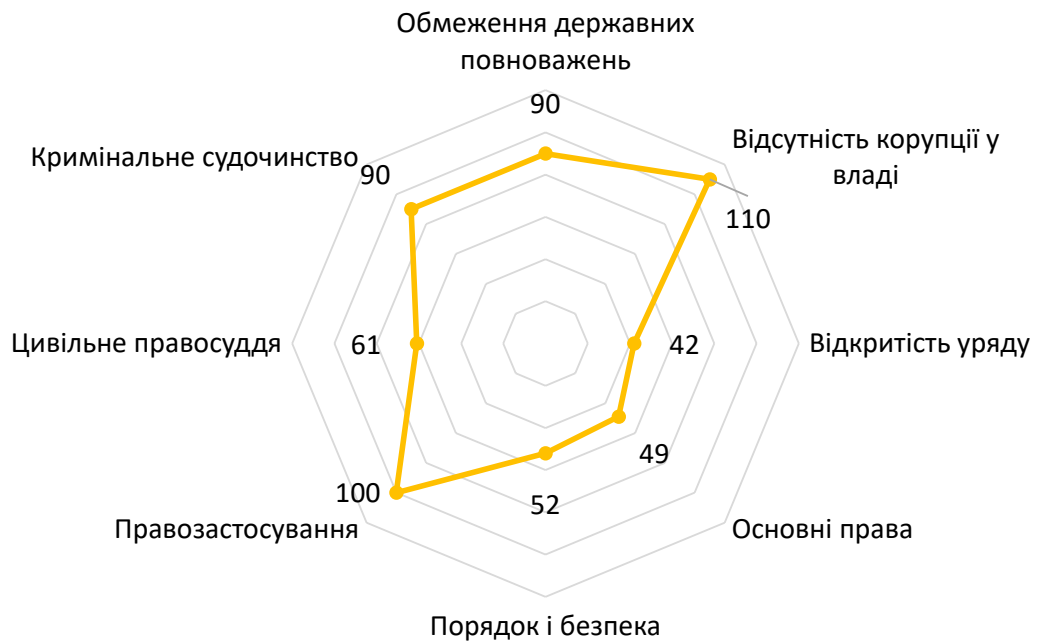
Рисунок 1.8 – Рейтинги країн за фактором «Кримінальне судочинство»

[1]

Оцінка виконання кримінального правосуддя повинна враховувати всю систему, включаючи міліцію, адвокатів, прокурорів, суддів та тюремних офіцерів.

Підведемо підсумок результатів оцінювання України за проектом WJP Rule of Law Index 2020 див. рис. 1.9.

Рейтинг України серед 128 країн світу за рейтингом WJP Rule of Law Index 2020

Оцінка України за рейтингом WJP Rule of Law Index 2020

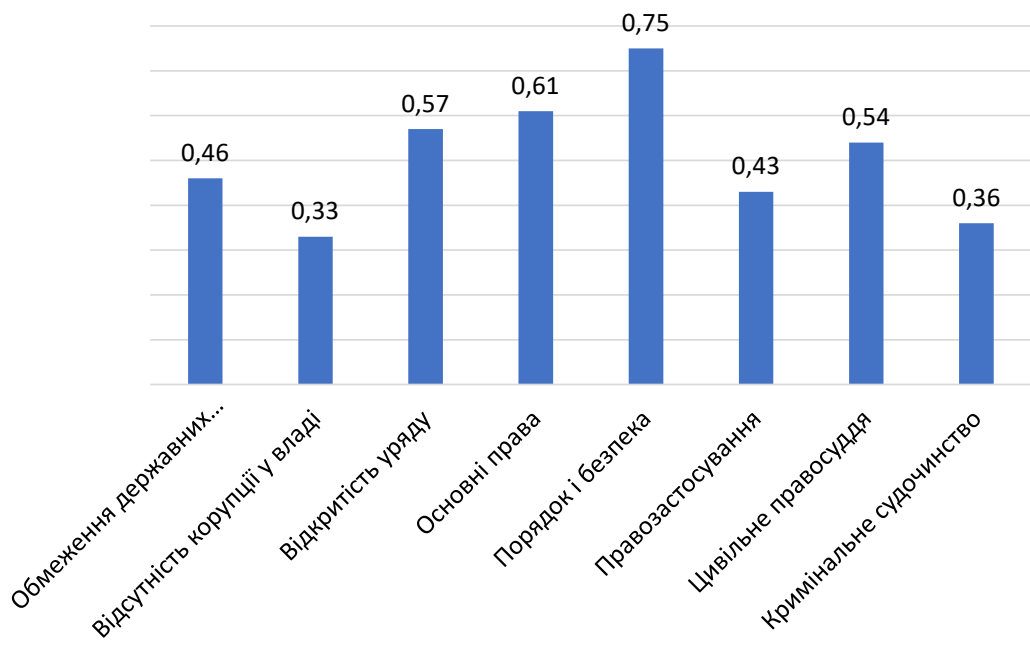

Рисунок 1.9 – Рейтинг та значення оцінювання України за факторами верховенства права за результатами проекту WJP Rule of Law Index 2020 [1]

На рис. 1.10. наведені загальні оцінки та рейтинги WJP 2020 в алфавітному порядку. Бали варіюються від 0 до 1, при цьому 1 вказує на найвищий показник дотримання верховенства права.

Country/Jurisdiction	Overall Score*	Score Change*	Global Rank	Global Rank Change†	Country/Jurisdiction	Overall Score*	Score Change*	Global Rank	Global Rank Change†
Mauritania	0.36	0.01	123	1 ▲	St. Lucia	0.62	0.00	36	2 ▲
Mauritius	0.61	0.00	38	1 ▼	St. Vincent and the Grenadines	0.64	0.02	31	4 ▲
Mexico	0.44	-0.01	104	3 ▼	Suriname	0.50	-0.01	76	5 ▼
Moldova	0.50	0.01	82	3 ▲	Sweden	0.86	0.00	4	0
Mongolia	0.53	-0.01	57	3 ▼	Tanzania	0.47	0.00	93	0
Morocco	0.50	0.00	79	3 ▼	Thailand	0.51	0.00	71	6 ▲
Mozambique	0.41	-0.01	113	2 ▼	Togo	0.45	0.00	99	3 ▲
Myanmar	0.42	0.00	112	0	Trinidad and Tobago	0.54	0.00	55	1 ▲
Namibia	0.63	0.00	35	1 ▼	Tunisia	0.54	0.00	56	3 ▲
Nepal	0.53	0.00	61	0	Turkey	0.43	0.00	107	3 ▲
Netherlands	0.84	0.00	5	0	Uganda	0.40	-0.01	117	2 ▼
New Zealand	0.83	0.00	7	1 ▲	Ukraine	0.51	0.00	72	6 ▲
Nicaragua	0.39	-0.01	118	2 ▼	United Arab Emirates	0.65	0.00	30	2 ▲
Niger	0.45	0.00	103	0	United Kingdom	0.79	-0.01	13	1 ▼
Nigeria	0.43	0.00	108	0	United States	0.72	0.00	21	1 ▼
North Macedonia	0.53	-0.01	58	1 ▼	Uruguay	0.71	0.00	22	1 ▲
Norway	0.89	0.00	2	0	Uzbekistan	0.47	0.01	92	4 ▲
Pakistan	0.39	0.00	120	1 ▼	Venezuela, RB	0.27	-0.01	128	0
Panama	0.52	0.00	63	2 ▲	Vietnam	0.49	0.00	85	2 ▼
Peru	0.50	-0.01	80	7 ▼	Zambia	0.45	-0.01	97	3 ▼
Philippines	0.47	0.00	91	0	Zimbabwe	0.39	-0.01	119	1 ▼
Poland	0.66	-0.01	28	1 ▼					
Portugal	0.70	-0.01	23	1 ▼					
Republic of Korea	0.73	0.00	17	1 ▲					
Romania	0.63	-0.01	32	1 ▼					
Russian Federation	0.47	-0.01	94	4 ▼					
Rwanda	0.62	0.01	37	3 ▲					
Senegal	0.55	0.00	52	0					
Serbia	0.50	0.00	75	5 ▲					
Sierra Leone	0.45	0.00	100	0					
Singapore	0.79	-0.01	12	1 ▲					
Slovenia	0.69	0.01	24	2 ▲					
South Africa	0.59	0.01	45	2 ▲					
Spain	0.73	0.01	19	2 ▲					
Sri Lanka	0.52	0.00	66	2 ▼					
St. Kitts and Nevis	0.63	-0.01	33	3 ▼					

Джерело: WJP Rule of Law Index 2020

Рисунок 1.10 – Загальні оцінювання та рейтинги країн за проектом WJP 2020 [1]

Відповідно до наведених даних з оцінювання Україна посідає 72 місце з 128 країн з загальною оцінкою 0,51 бал.

1.2 Дослідження вимог національних законодавчих та нормативних документів щодо запобігання корупції

1.2.1 Дослідження положень Закону України «Про запобігання корупції»

Як зазначено на сайті Державної фіскальної служби України [2]:

«...Одним із важливих аспектів сучасної державної правової політики в Україні є реформування системи запобігання і протидії корупції. Досягнення успіху у цьому процесі є передумовою для формування у суспільстві довіри до влади, зростання економічного потенціалу держави, покращення добробуту громадян України.

24 квітня 2015 року набув чинності Закон України «Про запобігання корупції». Цей Закон визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень...».

Основні законодавчі акти щодо антикорупційного законодавства:

- Конституція України
- Кримінальний кодекс України, Розділ XVII, «Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг»
- Кримінальний процесуальний кодекс України
- Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30 червня 1993 року №3341-ХІІ

- Закон України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 року №393/96-ВР
- Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року №2939-VI
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» 7 квітня 2011 року №3207-VI
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18 квітня 2013 року №221-VII (*зміни до ст. 354, 368, 369, 370 КК України*)
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації державної антикорупційної політики» від 14 травня 2013 року №224-VII
- Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014 - 2017 роки» від 14 жовтня 2014 року №1699-VII
- Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року №1700-VII
- Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14 жовтня 2014 року №1698-VII
- Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року №889-VIII
- Постанова Кабінету Міністрів України від 13 червня 2000 р. №950 «Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування»
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року №265 «Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної

антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015 - 2017 роки»

– Наказ Міністерства юстиції України від 23 червня 2010 року №1380/5 «Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів»

– Інструкція про порядок обліку кримінальних та адміністративних корупційних правопорушень, затверджена спільним наказом Генеральної прокуратури, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки, Міністерства доходів і зборів, Міністерства оборони і Державної судової адміністрації від 22 квітня 2013 року №52/394/172/71/268/60

Відповідно до положень Закону України «Про запобігання корупції» [3]:

«...Корупція – це використання:

1) особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або

2) прирівняної до неї особою або

3) особою, яка постійно або тимчасово обіймає посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноваженою на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, а також іншими особами, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно до договору з підприємством, установою, організацією або

4) іншою особою, зазначеної у ч.1 ст.3 Закону наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди посадовій особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей...».

Якщо пояснити положення Закону спрощено, то Корупція - це використання службових повноважень або пов'язаних з ними можливостей (вчинення будь-яких дій або умисна бездіяльність) задля отримання неправомірної вигоди (тобто грошей, майна, пільг, послуг, переваг та інше) для себе або свої близьких, рідних, знайомих (потрібен один суб'єкт).

І навпаки, надання/прийняття обіцянки (пропозиції) чи прийняття/надання неправомірної вигоди задля протиправного використання службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей або схиляння іншого до цього (потрібні два суб'єкта).

Загальноприйняте міжнародне визначення корупції [4]:

«...Зловживання службовим становищем і пов'язаними з ним можливостями для одержання особистої вигоди (як зазначено вище, це також включає дії, пов'язані з корупцією між приватними особами).

Неправомірною вигодою є майно, гроші, пільги, переваги, послуги, нематеріальні активи та інші нематеріальні або негрошові вигоди (швидке вирішення питання, порушення конкурсних процедур, надання інсайдерської інформації, публічне схвалення, заохочення тощо)...».

Згідно із законодавством України, корупційне правопорушення не вчинене, якщо особа використала службові повноваження не задля неправомірної вигоди, або не розуміла отримання неправомірної вигоди, або не використовувала службові повноваження, або діяння не вчинене особою, переліченою у ч.1 ст.3 Закону.

Важливо пам'ятати, що корупція може бути законною. Корумповані олігархи, посадовці та особи, які зловживають своїм статусом прагнуть узаконити вчинені ними злочини. Набагато важче боротися з легалізованою корупцією – скажімо, коли держава узаконює монополістичні системи державних закупівель. Зловживання владою, нестична, аморальна поведінка або порушення міжнародних норм не обов'язково йде всупереч конкретному законодавству. У деяких випадках, викриття корупції створює значний

розголос, але публічно присоромити корупціонерів важче, коли корупцію узаконено.

Існують певні чинники, які самі по собі не доводять існування корупції і для яких можна знайти теоретичне пояснення, однак вони можуть виступити сигналом її наявності [4]:

- в однакових ситуаціях посадова особа приймає різні рішення відносно різних осіб;
- відсутність реакції на повідомлення про порушення;
- наявність організацій чи осіб, які готові допомогти вирішити твоє питання швидко, але за додаткову винагороду;
- нав'язування посадовими особами певних підприємств для вирішення якихось питань, в т.ч. щодо надання “інформаційних” або “консультаційних” послуг;
- натяки про існування “складних обставин” або “ускладнень”, які можуть заважати вирішенню питання;
- пропонування посадовими особами сплатити якісь додаткові послуги, які прямо не пов’язані з встановленою процедурою;
- часте використання процедур, передбачених законодавством як виняток;
- незвичні, нехарактерні непублічні рішення без міцного обґрунтування значні відмінності між документами та життєвими обставинами;
- члени сім’ї та друзі посадової особи працюють у сфері, пов’язаній з його посадовими обов’язками;
- стиль життя посадовця не відповідає його доходам;
- незважаючи на негативні висновки інших установ, в терміновому порядку приймається сумнівне рішення.

1.2.2 Дослідження загальних положень міжнародного стандарту ISO 37001:2016

В національному стандарті ДСТУ ISO 37001 «Системи управління щодо протидії корупції. Вимоги та настанови щодо застосування» [5] вказано, що:

«...Стандарт визначає вимоги та надає настанову для встановлення, впровадження, підтримки, перегляду та вдосконалення системи управління щодо протидії корупції. Система може бути автономною або може бути інтегрована в загальну систему управління. Стандарт розглядає наступні аспекти, що стосуються діяльності організації:

- хабарництво у державних, приватних та неприбуткових галузях економіки;
- дача хабарів організацією;
- дача хабарів персоналом організації, що діє від імені організації або на її користь;
- дача хабарів бізнес-партнерами організації, що діє від імені організації або на її користь;
- отримання хабарів організацією;
- отримання хабарів персоналом організації, в зв'язку з діяльністю організації;
- отримання хабарів бізнес-партнерами організації, в зв'язку з діяльністю організації;
- пряме та непряме хабарництво (наприклад, хабар, запропонований або отриманий третьою стороною або за її посередництвом).

Стандарт застосовується лише до хабарництва. Він встановлює вимоги та надає настанови щодо системи управління, яка призначена допомогти організації попередити, виявити та реагувати на хабарництво, виконувати закони щодо протидії корупції та добровільні зобов'язання, які можуть бути застосовані до її діяльності.

Стандарт не стосується конкретно шахрайства, картелів та інших правопорушень, пов'язаних з антимонопольним законодавством та

конкуренцією, відмиванням грошей та іншими видами діяльності, що відносяться до корупції, хоча організація може вибрати варіант розширення сфери застосування системи управління, включивши в неї зазначену діяльність.

Вимоги стандарту є загальними і призначені для застосування всіма організаціями (або частиною організації), незалежно від типу, розміру та характеру діяльності, а також у державних, приватних або неприбуткових галузях економіки. Ступінь застосовності цих вимог залежить від чинників, зазначених в 4.1, 4.2 та 4.5...».

Міжнародна організація зі стандартизації ISO визначила [6], що «...Хабарництво це широко поширене явище. Воно веде до значних соціальних, моральних, економічних і політичних наслідків, підриває добросовісне управління, перешкоджає розвитку і спотворює конкуренцію. Воно підриває принципи правосуддя, права людини і є перешкодою до зменшення масштабів бідності. Це веде до збільшення вартості ведення бізнесу, непрозорості в комерційних угодах, збільшення вартості товарів і послуг, зниження їх якості, що може призвести до втрати життя і власності, знищує довіру в організаціях та заважає справедливій і ефективній роботі ринків.

Уряди ведуть боротьбу з хабарництвом через міжнародні договори, як наприклад, Конвенція Організації економічного співробітництва та розвитку з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій і Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції та через впровадження відповідних національних законів. В більшості країн особистою образою є участь окремої особи в хабарництві та є зростаюча тенденція щодо притягнення до відповідальності, як окремих осіб, так й організацій, відповідальних за хабарництво.

Проте, щоб вирішити цю проблему одних законів не достатньо. Організації мають взяти відповідальність щодо сприяння боротьбі з хабарництвом. Це можливо досягти впровадженням системи управління щодо

протидії корупції, яку представлено в цьому стандарті та зобов'язань керівництва організації щодо встановлення цілісності, прозорості, відкритості та дотримання вимог. Корпоративна культура організації є критичним чинником успіху або невдачі системи протидії корупції...».

Добре керована організація матиме політику дотримання, яку підтримано належними системами управління, що допоможуть їй виконувати свої юридичні зобов'язання та зберігати відданість принципам. Політика боротьби з хабарництвом є складовою загальної політики організації. Політика боротьби з хабарництвом та система управління, що її підтримує, допомагає організації уникати або зменшувати витрати, ризики та збитки від хабарництва, сприяти розвитку довіри та довірливості в ділових стосунках та посилювати свою репутацію.

Таким чином, цей стандарт відображає належну міжнародну практику та може бути використаний у всіх країнах. Він застосовується для малих, середніх та великих організацій у всіх галузях економіки, включаючи державні, приватні та неприбуткові організації. Ризики хабарництва, що стоять перед організацією, залежать від таких факторів, як розмір організації, місцезнаходження та галузі, в яких працює організація, а також характер, масштаб та складність діяльності організації.

1.3 Концепція якості життя та стандарти ISO серії 9000

Відповідно до даних сайту Вікіпедія [2]:

«...Якість життя – це загальний добробут людей та суспільства, що окреслює негативні та позитивні риси життя. Він складається з очікувань окремої людини або суспільства на хороше життя. Ці очікування керуються цінностями, цілями та соціально-культурним контекстом, в якому живе людина. Він служить еталоном, за допомогою якого людина чи суспільство можуть виміряти різні сфери особистого життя. Ступінь, в якій власне життя збігається з бажаним стандартним рівнем.

Якість життя включає все: від фізичного здоров'я, сім'ї, освіти, зайнятості, багатства, до безпеки, свободи, релігійних переконань та навколишнього середовища. Якість життя має широкий спектр контекстів, включаючи сфери міжнародного розвитку, охорони здоров'я, політики та зайнятості. Якість життя, пов'язана зі здоров'ям (HRQOL) – це оцінка якості життя та її взаємозв'язку зі здоров'ям. Якість життя не слід плутати з поняттям рівня життя, яке базується насамперед на доходах.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), якість життя визначається як «сприйняття людиною своєї життєвої позиції в контексті культури та систем цінностей, в яких вона живе, і стосовно своїх цілей...».

В той же час, рівень якості продукції або послуг - надійний індикатор загального стану не тільки організації, але і держави в цілому. Один з найбільш ефективних шляхів вирішення проблеми якості пов'язаний із застосуванням міжнародних стандартів ISO 9000. Якщо ще недавно впровадження цих стандартів служило для організації рекламою, то тепер відсутність системи якості, побудованої відповідно до стандартів ISO 9000, розглядається, швидше, як антиреклама [3].

Поява і широке використання міжнародних стандартів на системи управління якістю (СУЯ) ISO серії 9000 змусило переосмислити багато звичних уявлень про способи життя і роботи організацій в умовах конкуренції і глобалізації ринків. За столітнє існування теорії і практики менеджменту вироблено безліч прийомів, підходів і методів. В той же час, міжнародний стандарт не може відображати передовий світовий досвід, адже він являє собою документ, який необхідно узгодити між великим числом представників різних організацій і різних країн. Тому можна стверджувати, що провідні фірми світу знаходяться на рівні, який набагато випереджає стандарти ISO 9000 [4].

Сімейство стандартів ISO серії 9000 було розроблено для того, щоб допомогти організаціям усіх типів і розмірів впровадити та забезпечити функціонування результативних систем менеджменту якості.

На даний момент в сімействі можна виділити 4 основні стандарти на систему [5]:

ISO 9000 [6] описує основні положення систем управління якістю та встановлює термінологію для систем управління якістю.

ISO 9001 [7] встановлює вимоги до системи управління якістю для тих випадків, коли організація повинна довести свою здатність надавати продукцію, яка задовольняє вимоги споживачів і відповідні регулюючі (нормативні) вимоги, і має на меті підвищувати рівень задоволеності замовника.

ISO 9004 [8] містить рекомендації, що стосуються результативності системи управління якістю. Метою цього стандарту є поліпшення діяльності організації та підвищення задоволеності споживачів та інших зацікавлених сторін.

ISO 19011 [9] містить настанови щодо проведення аудитів систем управління якістю та управління навколишнім середовищем.

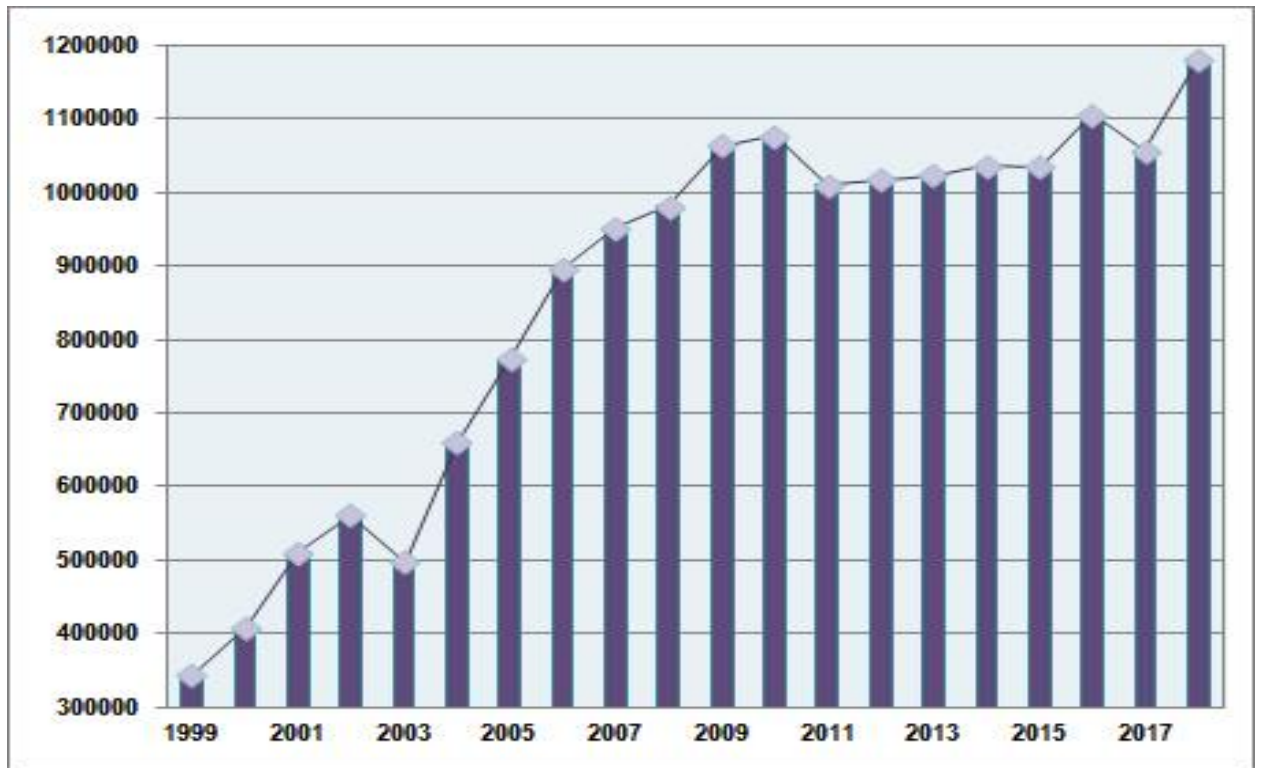
Разом вони формують узгоджену серію - комплект стандартів на системи менеджменту якості, яка сприяє взаєморозумінню в національній та міжнародній торгівлі.

Міжнародний стандарт ISO 9001 впроваджено в організаціях 176 країн світу з загальним обсягом 1 217 972 у 2019 році [10] (див. рис. 1.11).

Україна теж не стоїть осторонь процесу впровадження систем управління якістю відповідно до вимог діючої версії стандарту ДСТУ ISO 9001. Так в 2006 році КМУ прийняв Постанову за № 614 від 11.05.2006 «Про затвердження Програми запровадження системи управління якістю в органах виконавчої влади» [12], метою якої було підвищення результативності та ефективності діяльності органів виконавчої влади. Але, нажаль, програму було закрито у 2011 році. Відповідно до даних дослідження ISO [13] динаміка

організацій, що мають сертифіковані системи якості відповідно до ISO 9001 в Україні на 2017 рік представлена на рис. 1.12.

Проведемо порівняльний аналіз показників кількості сертифікованих систем управління якістю відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001 в Україні та Польщі (див. рис. 1.13).

Джерело: The ISO Survey of Certifications – 2018

Рисунок 1.11 – Кількість сертифікатів ISO 9001, виданих в світі з 1999 по 2018 роки [11]

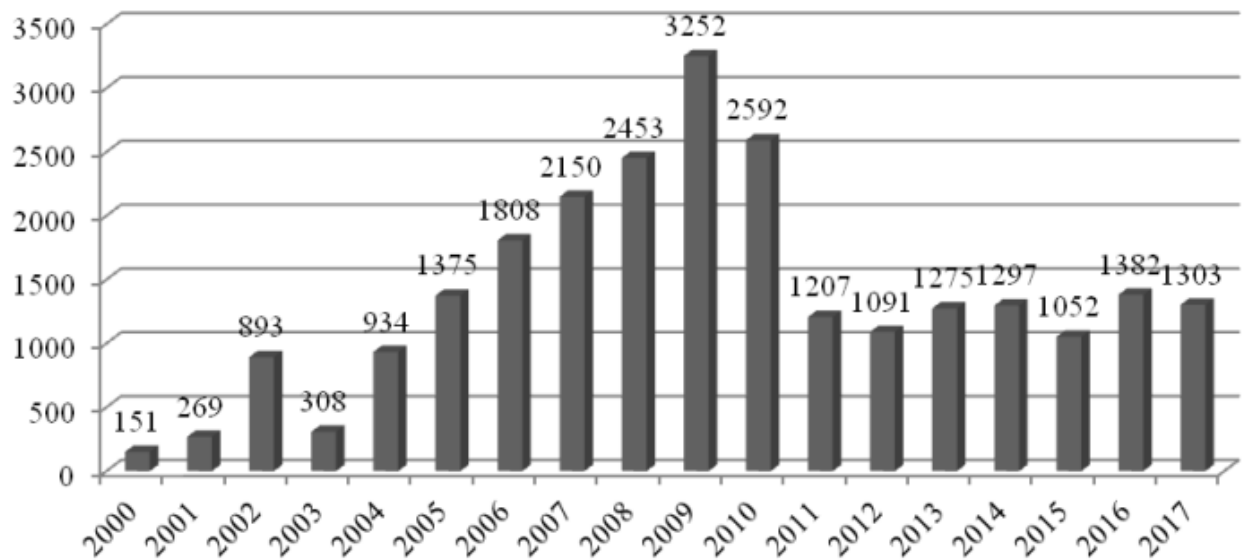

Рисунок 1.12 – Динаміка організацій, що мають сертифіковані системи якості відповідно до вимог ISO 9001 в Україні [14]

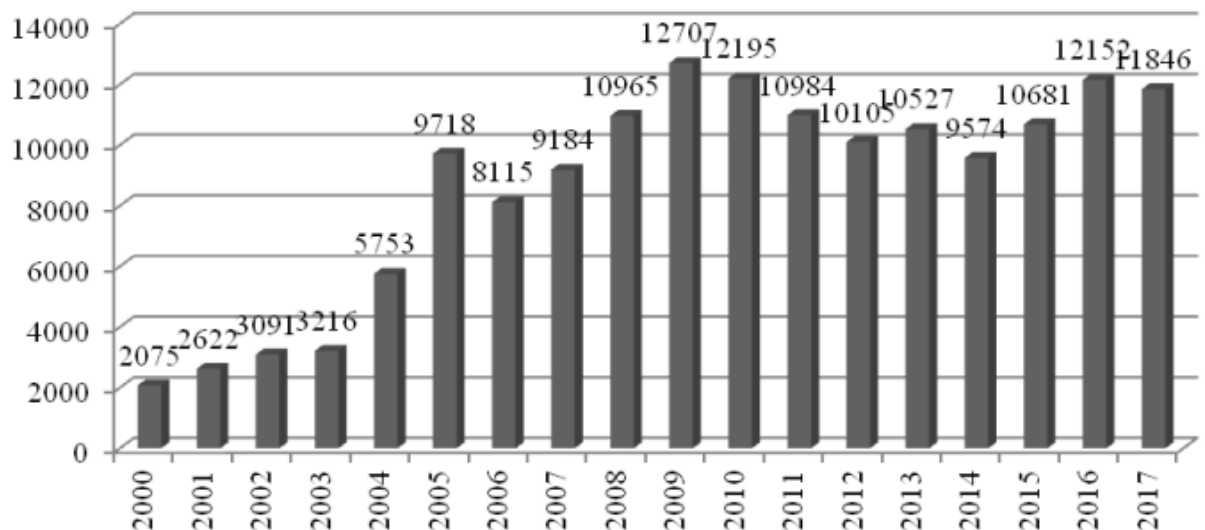

Рисунок 1.13 – Динаміка організацій, що мають сертифіковані системи якості відповідно до вимог ISO 9001 в Польщі [14]

Таким чином, з рисунків 1.12 та 1.13 можна зробити висновок, що сертифікація системи якості відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001 в середньому за рік для України коливається в межах 1350 організацій, для Польщі – близько 11 500.

1.4 Висновок

За результатами проведеного дослідження питання корупції та її негативний вплив на забезпечення концепції якості життя встановлено:

1. Корупція серйозно стримує боротьбу з бідністю та економічний розвиток. У 2017 році майже 10 % азіатів, близько 400 мільйонів, жили в умовах крайньої бідності [19]. Корупція вилучає кошти, призначені для подолання бідності. Якщо країни, що розвиваються, зможуть контролювати корупцію та дотримуватись верховенства права, за оцінками Світового банку, дохід на душу населення може зрости в чотири рази протягом довгого періоду. У середньому бізнес-сектор міг би зростати на 3 % швидше. Корупція також є фактичним податком на прямі іноземні інвестиції, який становить близько 20 % [19]. Контроль корупції може покращити багато соціально-економічних показників, включаючи зниження рівня дитячої смертності на 75 % [19].

2. Україна займає практично передостанні позиції в рейтингу оцінювання боротьби з корупцією – 72 місце з 128 країн з загальною оцінкою 0,51 бал. В той же час в Україні на всіх рівнях влади започатковані і продовжують вживатися суттєві комплексні заходи щодо подолання не тільки окремих проявів корупції, а й докорінних змін у ситуації щодо цієї проблеми. Прийняття нового антикорупційного законодавства – відправна точка в процесі протидії, запобіганні і саме боротьби з корупцією.

3. ДСТУ ISO 37001 [5] - це міжнародний стандарт, прийнятий Україною, як національний та спрямований на боротьбу з корупцією в міжнародному масштабі. Стандарт містить вказівки щодо створення, впровадження, підтримання, перегляду і вдосконалення системи менеджменту в боротьбі з хабарництвом. Відповідно до вимог стандарту системи менеджменту можуть бути автономними, або можуть бути інтегровані в загальну систему менеджменту компанії.

4. Нині в усьому світі набули вагомого значення системи управління якістю відповідно до міжнародних стандартів ISO. Сертифікат на систему якості, виданий авторитетним сертифікованим органом, є важливим показником конкурентоспроможності підприємства. Стандарти сімейства ISO 9000 відіграють важливу роль у діяльності підприємств. Вони мають форму завдань для побудови системи якості і не надають конкретних рекомендацій щодо вирішення прописаних завдань, а залишають місце для дій керівництва підприємства. Концептуальною основою ISO 9000 є те, що організація створює, забезпечує і покращує якість продукції за допомогою низки процесів, які повинні піддаватися аналізу і постійному поліпшенню [20].

5. Європейська концепція будується на тому, що компанія повинна створити інтегровану систему управління, що передбачає менеджмент всіх видів діяльності в комплексі. Таким чином, система менеджменту якості створюється не під окремі вимоги ISO 9000, ISO 14000 або QS 9000, а з урахуванням всіх існуючих вимог, а також тих, які можуть з'явитися незабаром [8].

Таким чином, ДСТУ ISO 37001 може бути легко інтегрований в існуючі процеси управління організацією. Антикорупційний стандарт має ту ж структуру, що і інші стандарти ISO, що значно полегшує інтеграцію наприклад, зі стандартом ISO 9001, яким набув широко застосування на території України та світу.

РОЗДІЛ 2

НАУКОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ З ДОСЛІДЖЕННЯ СТУПЕНЮ СУМІСНОСТІ ВИМОГ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ISO 9001 ТА ISO 37001

2.1 Впровадження інтегрованих систем менеджменту: світовий досвід та тенденції розвитку

У глобальному, конкурентному та швидкозростаючому діловому середовищі організації працюють в умовах надзвичайної напруженості, щоб задовільнити вимоги та очікування зацікавлених сторін. Іншими словами сучасне середовище вимагає не лише задоволення очікувань споживачів, але й охоплює всіх внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін, які ставлять прямі або непрямі вимоги до цієї організації.

Окрім фінансових результатів, організації повинні зосередити свою увагу на інших важливих питаннях, таких як управління якістю, екологічний менеджмент, гігієна праці та корпоративна соціальна відповідальність, та боротьбу з корупцією. Це вимагає від організації розробляти адекватні внутрішні структури [21].

Отже, впровадження відповідної системи управління відіграє каталітичну роль, з операційної точки зору, в задоволенні як вимог зацікавлених сторін, так і власних вимог організації.

Міжнародна організація зі стандартизації та інші організації розробили і продовжують розробляти вимоги до систем управління, кожна з яких зосереджена на окремій галузі, такі як якість (ISO 9001), навколишнє середовище (ISO 14001), охорона праці та безпека (OHSAS 18001) та інші.

Ефективність цих цінних інструментів управління є загальноновизнаною, як свідчить їх глобальна дифузія; на сьогодні присвоєно приблизно 1 мільйон сертифікатів ISO 9001 та 320 000 ISO 14001 у більш ніж 200 країнах [21]. У той же час багато інших систем управління з різними галузями застосування були

загальноприйняті організаціями з метою задоволення своїх різних зацікавлених сторін. Незалежне впровадження різних систем управління пов'язане з низкою проблем, таких як бюрократія, дублювання зусиль, суперечливі цілі, відсутність координації та контролю тощо.

Таким чином, організаціям, які впроваджують кілька систем управління, рекомендується інтегрувати їх в єдину систему управління з метою кращого використання сумісності, яку вони представляють.

Однак, через різні сфери їх застосування, інтеграція окремих систем в єдину систему управління, маючи при цьому ряд суттєвих переваг, все ще є досить складним процесом. Дійсно, виникає декілька перешкод та проблем щодо впровадження такої інтегрованої системи, яка, в деяких випадках, може мати рівне значення з інтеграційними перевагами.

Організації стикаються з дилемою між незалежним впровадженням систем управління або їх інтеграцією в одну єдину систему, зважуючи вигоди та витрати кожного варіанту.

Навіть якщо вони йдуть до інтеграції своїх систем, вони також повинні вирішити, чи зберігати незалежність певних областей цих систем. Враховуючи їх важливість, автори роботи [22] порушили цю проблему (тобто чи є обов'язковою інтеграція всіх областей систем чи ні) для подальших досліджень у майбутньому.

Таким чином, в цій роботі проводиться дослідження переваг та проблем, що виникають при інтеграції систем управління якістю та протидії корупції з урахуванням критичних факторів успіху такої діяльності, щоб пояснити рішення організації інтегрувати лише певні, але не всі, області цих систем. Потенційна структурна несхожість систем може також зіграти свою роль у цьому рішенні, оскільки це, як правило, ускладнює організаціям повну інтеграцію своїх систем.

2.2 Методика дослідження сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001

2.2.1 Загальна частина

За основу дослідження запропоновано використати методику, яку було представлено в магістерській роботі [23], яку було модернізовано до потреб цього дослідження. Для визначення сумісності вимог міжнародного стандарту ISO 19011 нової та попередньої версії запропоновано використати експертний метод, який складається з наступних кроків:

- 1) ухвалення рішення про необхідність проведення експертного опитування;
- 2) підбір і призначення основного складу Робочої групи (далі – РГ);
- 3) розроблення РГ технічного завдання на проведення експертного оцінювання;
- 4) розроблення РГ детального сценарію проведення збору і аналізу експертних оцінок;
- 5) підбір експертів;
- 6) формування експертної комісії;
- 7) проведення збору інформації для експертного оцінювання;
- 8) аналіз експертної інформації;
- 9) підсумковий аналіз експертних думок;
- 10) закінчення діяльності РГ.

2.2.2 Метод експертного оцінювання

В якості методу експертного оцінювання буде використовуватися статистичний метод оцінювання аномальності результатів вимірювань при апіорі невідомих середньоквадратичному відхиленні S і генеральному середньому.

На першому етапі експертного оцінювання визначають чисельність експертної групи і проводять саме експертне опитування.

Чисельність експертної групи визначають за методом математичної статистики, який використовується для визначення об'єму вибірки.

Далі розробляють «Лист опитування», форма запропонованого «Листа опитування» для цього дослідження наведена в табл. 2.1, приклад заповненого фрагменту – на рис. 2.1, а сам «Лист опитування» представлено в додатку Б.

Другий етап – обчислення вагових коефіцієнтів показників.

Таблиця 2.1 – Форма «Листа опитування»

ІІІ експерта		Досвід роботи у сфері аудитів СМ, років		
№ п.п.	Зміст стандартів			Бали
	ISO 9001	ISO 37001		

Обчислення вибірових характеристик

$$X_{cep} = \frac{(X_1 + X_2 + K + X_n)}{n} \quad (2.1)$$

$$S = \sqrt{\frac{[(X_1 - X_{cep})^2 + \dots + (X_n - X_{cep})^2]}{(n-1)}} \quad (2.2)$$

де n – кількість вимірювань.

Обчислюють відношення:

$$W_i = \frac{|(X_i - X_{cep})|}{S} \quad (2.3)$$

Обчислене значення W_i порівнюють з критерієм $h2$.

Якщо $W_i \geq h2$, то результат X_i виключається.

У протилежному випадку – X_i вважається нормальним.

Значення критерія $h2$ наведені в таблиці 2.2.

Розраховуються вибірові характеристики за вибіркою, з якої аномальні результати виключені.

№ п.п.	ІІІ експерта	Зміст міжнародних стандартів	Досвід роботи у сфері аудитів СМ, років	Бали
1	ISO 9001	<p>4.1 Розуміння організації та її середовища Організація повинна визначити зовнішні та внутрішні чинники, які є відповідними для її призначеності та її стратегічного напрямку та які впливають на її здатність досягати результату(-ів), запланованого(-их) її системою управління якістю.</p> <p>Організація повинна здійснювати моніторинг і аналізування інформації про ці зовнішні та внутрішні чинники.</p> <p>Примітка 1. Чинники можуть охоплювати позитивні та негативні фактори чи умови для розглядання.</p> <p>Примітка 2. Розуміння зовнішнього середовища може бути полегшено розгляданням чинників, що їх зумовлюють правове, технологічне, конкурентне, ринкове, культурне, соціальне та економічне середовища міжнародного, національного, регіонального чи місцевого масштабу.</p> <p>Примітка 3. Розуміння внутрішнього середовища може бути полегшено розгляданням чинників, пов'язаних з цінностями, культурою, знаннями і дієвістю організації.</p>	<p>ISO 37001</p> <p>4.1 Розуміння організації та її середовища Організація повинна визначити зовнішні та внутрішні проблеми, які є відповідними для її призначеності та її стратегічного напрямку та які впливають на її здатність досягати результату, запланованого її системою управління щодо протидії корупції. Ці проблеми включатимуть, без обмежень, наступні чинники:</p> <p>а) розмір, структура та делеговані повноваження організації щодо прийняття рішень;</p> <p>б) місця та сектори, в яких організація працює або передбачає працювати;</p> <p>с) характер, масштаб та складність діяльності та операцій організації;</p> <p>д) ділова модель організації;</p> <p>е) суб'єкти, над якими організація має контроль та суб'єкти, які здійснюють контроль над організацією;</p> <p>ф) ділові партнери організації;</p> <p>г) характер та ступінь взаємодії з державними службовцями;</p> <p>h) застосовні законодавчі, нормативні, договірні та професійні зобов'язання та обов'язки.</p> <p>Примітка. Організація контролює іншу організацію, якщо вона безпосередньо чи опосередковано контролює її управління (див. А.13.1.3).</p>	
2	ISO 9001	<p>4.2 Розуміння потреб і очікувань зацікавлених сторін У зв'язку з тим, що на здатність організації постійно постачати продукцію та надавати послуги, які задовольняють вимоги замовника та застосовні законодавчі й регламентувальні вимоги, впливають або можуть впливати зацікавлені сторони, організація повинна визначити</p> <p>а) зацікавлені сторони, які доцільні до системи управління якістю;</p> <p>б) вимоги цих зацікавлених сторін, які доречні до системи управління якістю.</p> <p>Організація повинна здійснювати моніторинг і аналізування інформації про ці зацікавлені сторони та їхні відповідні вимоги.</p>	<p>4.2 Розуміння потреб і очікувань зацікавлених сторін Організація повинна визначити:</p> <p>а) зацікавлені сторони, які доцільні до системи управління щодо протидії корупції;</p> <p>б) відповідні вимоги цих зацікавлених сторін.</p> <p>Примітка. Визначаючи вимоги зацікавлених сторін, організація може розрізняти обов'язкові вимоги та необов'язкові очікування та добровільні зобов'язання перед зацікавленими сторонами.</p>	

Рисунок 2.1 – Приклад заповненого фрагменту «Лист опитування»

Таблиця 2.2 – Значення критерія h_2

N	h2 при рівні значущості		n	h2 при рівні значущості	
	0.1	0.05		0.1	0.05
3	1.15	1.15	15	2.25	2.41
4	1.41	1.46	16	2.28	2.44
5	1.60	1.67	17	2.31	2.48
6	1.73	1.82	18	2.34	2.50
7	1.83	1.94	19	2.36	2.53
8	1.91	2.03	20	2.38	2.56
9	1.98	2.11	21	2.635	2.870
10	2.03	2.18	22	2.696	2.928
11	2.09	2.23	23	2.792	3.016
12	2.13	2.29	24	2.860	3.082
13	2.17	2.33	25	3.076	3.285
14	2.21	2.37	26	3.339	3.534

На третьому етапі обчислюють узгодженість думок членів експертної групи. Узгодженість думок експертів виражається через коефіцієнт конкордації:

$$W = \frac{12S}{m^2(n^3 - n) - m \sum_{j=1}^m (t_j^3 - t_j)}. \quad (2.4)$$

де S – сума квадратів відхилень суми переваг експертами кожного показника від середньої арифметичної переваги.

$$S = \sum_{i=1}^n \left(\sum_{j=1}^m K_{ij} \right)^2 - \left[\sum_{i=1}^n \left(\sum_{j=1}^m K_{ij} \right)^2 / n \right]. \quad (2.5)$$

Узгодженість думок експертів вважають прийнятною, якщо значення коефіцієнта конкордації $W \geq 0,6$. Значущість коефіцієнта конкордації W оцінюють за критерієм χ^2 :

$$\chi^2 = W = \frac{12S}{mn(n+1) - \sum_{j=1}^m (t_j^3 - t_j) / (n-1)}. \quad (2.6)$$

Коефіцієнт конкордації W – статистично значиме, якщо

$$\chi^2 > \chi_{(1-\alpha),f}^2. \quad (2.7)$$

де f – число ступенів свободи $f = (n-1)$;

α – рівень значущості.

Якщо думки експертів не узгоджено ($W < 0,6$), то можливий один з варіантів дій:

- видалити експерта, думка якого розходиться з думкою інших;
- видалити об'єкт, що викликає розбіжності;
- розділити експертів на групи по узгодженості думок, а аналіз робити окремо по кожній групі;
- проведення повторних турів опитування експертів.

У цій роботі для узгодження думок експертів рекомендовано вибирати дію, яка припускає видалення експерта, думка якого розходиться з думкою інших членів експертної групи. Для цього необхідно виконати наступне:

Обчислити для всіх експертів матрицю рангових коефіцієнтів кореляції Спірмена r_i між числом переваг i -м експертом j -го показника і середньою

арифметичною перевагою інших експертів $\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n K_{ij}$.

$$r_i = 1 - \frac{6 \sum_{i=1}^m (K_{ij} - \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n K_{ij})}{m(m^2 - 1)}. \quad (2.8)$$

Якщо $r_i \leq 0,5$ можна вважати, що оцінки цього експерта не корелюють із загальними оцінками і такого експерта усувають.

Виконати перевірку узгодженості думок експертної групи після видалення вибраного експерта.

В таблиці 2.3 представлена розроблена семи бальна шкала з експертного оцінювання сумісності вимог стандартів.

Таблиця 2.3 – Шкала з експертного оцінювання сумісності вимог стандартів

Бали	Пояснення до значення шкали оцінювання
0	Ніякого зв'язку між вимогами стандартів
1	Дуже низький зв'язок між вимогами стандартів
2	Низький зв'язок між вимогами стандартів
3	Середній зв'язок між вимогами стандартів
4	Гарний зв'язок між вимогами стандартів
5	Високий зв'язок між вимогами стандартів
6	Дуже високий зв'язок між вимогами стандартів

Остаточне значення ступеня сумісності вимог стандартів обчислюємо за наступним виразом:

$$Q_j = \frac{X_j^{\text{AVERAGE}}}{6} \times 100. \quad (2.9)$$

де X_j^{AVERAGE} – нормалізоване середнє значення експертного оцінювання за j -м показником.

Прийняття рішень щодо ступеня сумісності вимог стандартів можливо зробити за рекомендаціями [24], які представлено в табл. 2.4.

2.3 Висновок

1. Встановлено, що організаціям, які впроваджують кілька систем управління, рекомендується інтегрувати їх в єдину систему управління з метою кращого використання сумісності, яку вони представляють.

Таблиця 2.4 – Шкала ступеню сумісності вимог стандартів [25]

Інтервал	Назва інтервалу	Ступінь сумісності вимог стандарту
$80 < Q_j \leq 100$	Прийнятний і чудовий	Дуже високий
$63 < Q_j \leq 80$	Прийнятний і добрий	Високий
$37 < Q_j \leq 63$	Прийнятний, але поганий	Середній
$20 < Q_j \leq 37$	Прикордонна межа	Низький
$0 \leq Q_j \leq 20$	Неприйнятний	Дуже низький

Однак, через різні сфери їх застосування, інтеграція окремих систем в єдину систему управління, маючи при цьому ряд суттєвих переваг, все ще є досить складним процесом.

2. Запропоновано експертний метод в якості визначення ступеню сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001, що ґрунтується на використанні статистичного методу оцінювання аномальності результатів вимірювань при апріорі невідомих середньоквадратичному відхиленні та генеральному середньому.

3. Запропоновано семибальну шкалу з експертного оцінювання сумісності вимог стандартів ISO 9001 та ISO 37001.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРТНОГО ОЦІНЮВАННЯ ТА РОЗРОБКА РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

3.1 Аналіз результатів експертного оцінювання сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001

В якості експертів виступили викладачі факультету технічних систем та енергоефективних технологій Сумського державного університету, викладач Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету, викладач Юридичного факультету Сумського національного аграрного університету та викладач Інституту вищої освіти Махаллат.

За базові вимоги було прийнято вимоги міжнародного стандарту ISO 9001 версії 2018 року.

Дані щодо результатів експертного опитування наведено в табл. 3.1.

Дані щодо обчислення аномальності результатів експертного оцінювання при апріорі невідомих середньоквадратичному відхиленні та генеральному середньому наведено табл. 3.2 та 3.3.

Таким чином, обчислений загальний коефіцієнт відповідності змісту міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001 становить 51,87 балів.

Дані щодо обчислення експертного оцінювання сумісності вимог за розділами за елементами стандартів ISO 9001 та ISO 37001 представлено на рис 3.1.

Дані щодо обчислення експертного оцінювання сумісності вимог за розділами міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001 представлено на рис. 3.2 – 3.9.

Таблиця 3.1 – Данні щодо експертного опитування

№ п.п.	Структурні елементи стандарту		Номер експерта та бали стосовно сумісності вимог							Середнє значення	Середньоквадратичне відхилення
	ISO 9001	ISO 37001	1	2	3	4	5	6	7		
1	4 Середовище організації	4 Середовище організації									
2	4.1 Розуміння організації та її середовища	4.1 Розуміння організації та її середовища	3	4	3	3	3	3	4	3,29	0,41
3	4.2 Розуміння потреб і очікувань зацікавлених сторін	4.2 Розуміння потреб і очікувань зацікавлених сторін	4	5	4	4	4	4	4	4,14	0,24
4	4.3 Визначення сфери застосування системи управління якістю	4.3 Визначення сфери застосування системи управління щодо протидії корупції	3	4	3	3	3	3	4	3,29	0,41
5	4.4 Система управління якістю та її процеси	4.4 Система управління щодо протидії корупції	2	3	2	2	2	2	1	2,00	0,29
6		4.5 Оцінювання ризику хабарництва	0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
7	5 Лідерство	5 Лідерство									
8	5.1 Лідерство та зобов'язання	5.1 Лідерство та зобов'язання									
9		5.1.1 Керівний орган	0	1	0	0	0	0	0	0,14	0,24
		5.1.1 Загальні положення	4	5	4	4	4	4	3	4,00	0,29
10	5.1.2 Орієнтація на замовника		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
11	5.2 Політика	5.2 Політика щодо протидії корупції									
12	5.2.1 Формування політики у сфері якості		2	3	2	2	2	2	2	2,14	0,24
13	5.2.2 Інформування про політику у сфері якості		4	5	4	4	4	4	4	4,14	0,24
14	5.3 Функції, обов'язки та повноваження в межах організації	5.3 Функції, обов'язки та повноваження в межах організації									
15		5.3.1 Функції та обов'язки	4	5	4	4	4	4	3	4,00	0,29

№ п.п.	Структурні елементи стандарту		Номер експерта та бали стосовно сумісності вимог							Середнє значення	Середньоквадратичне відхилення
	ISO 9001	ISO 37001	1	2	3	4	5	6	7		
16		5.3.2 Служба із забезпечення дотримання антикорупційних норм	0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
17		5.3.3 Делеговане прийняття рішень	1	2	1	1	1	1	2	1,29	0,41
18	6 Планування	6 Планування		1						1,00	TRUE
19	6.1 Дії стосовно ризиків і можливостей	6.1 Дії стосовно ризиків і можливостей	5	6	5	5	5	5	5	5,14	0,24
20	6.2 Цілі у сфері якості та планування дій для їх досягнення	6.2 Цілі щодо протидії корупції та планування дій для їх досягнення	4	5	4	4	4	4	5	4,29	0,41
21	6.3 Планування змін		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
22	7 Підтримання системи управління	7 Підтримання системи управління									
23	7.1 Ресурси	7.1 Ресурси									
24	7.1.1 Загальні положення		1	2	1	1	1	1	2	1,29	0,41
25	7.1.2 Людські ресурси		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
26	7.1.3 Інфраструктура		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
27	7.1.4 Середовище для функціонування процесів		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
28	7.1.5 Ресурси для моніторингу та вимірювання		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
29	7.1.6 Знання організації		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
30	7.2 Компетентність	7.2 Компетентність									
31		7.2.1 Загальні положення	6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE
32		7.2.2 Процес найму	0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
33	7.3 Обізнаність	7.3 Обізнаність та навчання	2	3	2	2	2	2	3	2,29	0,41
34	7.4 Інформування	7.4 Інформування	6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE
35	7.5 Задokumentована інформація	7.5 Задokumentована інформація									
36	7.5.1 Загальні положення	7.5.1 Загальні положення	6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE
37	7.5.2 Створювання та актуалізування	7.5.2 Створювання та актуалізування	6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE

№ п.п.	Структурні елементи стандарту		Номер експерта та бали стосовно сумісності вимог							Середнє значення	Середньоквадратичне відхилення
	ISO 9001	ISO 37001	1	2	3	4	5	6	7		
38	7.5.3 Контроль задокументованої інформації	7.5.3 Контроль задокументованої інформації	6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE
39	8 Виробництво	8 Виробництво									
40	8.1 Оперативне планування та контроль	8.1 Оперативне планування та контроль	2	3	2	2	2	2	3	2,29	0,41
41	8.2 Вимоги щодо продукції та послуг	8.2 Комплексна перевірка (due diligence)									
42	8.2.1 Інформаційний зв'язок із замовниками		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
43	8.2.2 Визначення вимог щодо продукції та послуг		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
44	8.2.3 Аналізування вимог щодо продукції та послуг		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
45	8.2.4 Зміни до вимог щодо продукції та послуг		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
46	8.3 Проектування та розроблення продукції та послуг	8.3 Фінансовий контроль									
47	8.3.1 Загальні положення		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
48	8.3.2 Планування проектування та розроблення		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
49	8.3.3 Вхідні дані проектування та розроблення		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
50	8.3.4 Засоби контролю проектування та розроблення		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
51	8.3.5 Вихідні дані проектування та розроблення		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
52	8.3.6 Зміни в проекті та розробці		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
53		8.4 Нефінансовий контроль	0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE

№ п.п.	Структурні елементи стандарту		Номер експерта та бали стосовно сумісності вимог							Середнє значення	Середньоквадратичне відхилення
	ISO 9001	ISO 37001	1	2	3	4	5	6	7		
53	8.4 Контроль надаваних іззовні процесів, продукції та послуг	8.5 Впровадження антикорупційного контролю контрольованими організаціями та діловими партнерами									
54	8.4.1 Загальні положення		2	3	2	2	2	2	2	2,14	0,24
55	8.4.2 Вид та обсяг контролю		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
56	8.4.3 Інформація для зовнішніх постачальників	8.6 Зобов'язання щодо протидії корупції	3	4	3	3	3	3	4	3,29	0,41
57	8.5 Виготовлення продукції та надання послуг										
58	8.5.1 Контроль виготовлення продукції та надання послуг		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
59	8.5.2 Ідентифікація та простежуваність		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
60	8.5.3 Власність замовників або зовнішніх постачальників		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
61	8.5.4 Збереження		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
62	8.5.5 Діяльність після постачання		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
63	8.5.6 Контроль змін		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
64	8.6 Випуск продукції та послуг		0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
65		8.7 Подарунки, представницькі заходи, пожертвування та подібні матеріальні заохочення	0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
65	8.7 Контроль невідповідних виходів	8.8 Управління в разі неадекватності антикорупційного контролю	2	3	2	2	2	2	3	2,29	0,41
66		8.9 Зростаюча стурбованість	0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
67		8.10 Дослідження та боротьба з хабарництвом	0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE

№ п.п.	Структурні елементи стандарту		Номер експерта та бали стосовно сумісності вимог							Середнє значення	Середньоквадратичне відхилення
	ISO 9001	ISO 37001	1	2	3	4	5	6	7		
68	9 Оцінювання дієвості	9 Оцінювання дієвості									
69	9.1 Моніторинг, вимірювання, аналізування та оцінювання	9.1 Моніторинг, вимірювання, аналізування та оцінювання									
70	9.1.1 Загальні положення		5	6	5	5	5	5	5	5,14	0,24
71	9.1.2 Задоволеність замовника		5	6	5	5	5	5	6	5,29	0,41
72	9.1.3 Аналізування та оцінювання		5	6	5	5	5	5	5	5,14	0,24
73	9.2 Внутрішній аудит	9.2 Внутрішній аудит	6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE
74	9.3 Аналізування системи управління	9.3 Аналізування системи управління									
75	9.3.1 Загальні положення	9.3.1 Аналізування з боку найвищого керівництва	6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE
76	9.3.2 Вхідні дані аналізування системи управління		6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE
77	9.3.3 Вихідні дані аналізування системи управління		6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE
78		9.3.2 Аналізування з боку керівного органу	0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
78		9.4 Аналізування з боку служби із забезпечення дотримання антикорупційних норм	0	0	0	0	0	0	0	0,00	TRUE
79	10 Поліпшування	10 Поліпшування									
80	10.1 Загальні положення		6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE
81	10.2 Невідповідність і коригувальні дії	10.1 Невідповідність і коригувальні дії	6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE
82	10.3 Постійне поліпшування	10.2 Постійне поліпшування	6	6	6	6	6	6	6	6,00	TRUE

Таблиця 3.2 – Обчислення аномальності результатів експертного оцінювання при апріорі невідомих

середньоквадратичному відхиленні та генеральному середньому

№ п.п.	Відношення W_i							h2 табличне	Рішення стосовно виключення показника						
	1	2	3	4	5	6	7		1	2	3	4	5	6	7
1								1,94							
2	0,70	1,75	0,70	0,70	0,70	0,70	1,75		3	4	3	3	3	3	4
3	0,58	3,50	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58		4	5	4	4	4	4	4
4	0,70	1,75	0,70	0,70	0,70	0,70	1,75		3	4	3	3	3	3	4
5	0,00	3,50	0,00	0,00	0,00	0,00	3,50		2	3	2	2	2	2	1
6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
7															
8															
9	0,58	3,50	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58		0	1	0	0	0	0	0
	0,00	3,50	0,00	0,00	0,00	0,00	3,50		4	5	4	4	4	4	3
10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
11															
12	0,58	3,50	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58		2	3	2	2	2	2	2
13	0,58	3,50	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58		4	5	4	4	4	4	4
14															
15	0,00	3,50	0,00	0,00	0,00	0,00	3,50		4	5	4	4	4	4	3
16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
17	0,70	1,75	0,70	0,70	0,70	0,70	1,75		1	2	1	1	1	1	2
18	1,00	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		0	1	0	0	0	0	0
19	0,58	3,50	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58		5	6	5	5	5	5	5
20	0,70	1,75	0,70	0,70	0,70	0,70	1,75		4	5	4	4	4	4	5
21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
22															
23															
24	0,70	1,75	0,70	0,70	0,70	0,70	1,75		1	2	1	1	1	1	2
25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
30									0	0	0	0	0	0	0
31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0

№ п.п.	Відношення W_i							h2 табличне	Рішення стосовно виключення показника						
	1	2	3	4	5	6	7		1	2	3	4	5	6	7
33	0,70	1,75	0,70	0,70	0,70	0,70	1,75		2	3	2	2	2	2	3
34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
35															
36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
39															
40	0,70	1,75	0,70	0,70	0,70	0,70	1,75		2	3	2	2	2	2	3
41															
42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
46															
47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
53															
54	0,58	3,50	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58		2	3	2	2	2	2	2
55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
56	0,70	1,75	0,70	0,70	0,70	0,70	1,75		3	4	3	3	3	3	4
57															
58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
62	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
65	0,70	1,75	0,70	0,70	0,70	0,70	1,75		2	3	2	2	2	2	3

№ п.п.	Відношення W_i							h2 табличне	Рішення стосовно виключення показника						
	1	2	3	4	5	6	7		1	2	3	4	5	6	7
66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
68															
69															
70	0,58	3,50	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58		5	6	5	5	5	5	5
71	0,70	1,75	0,70	0,70	0,70	0,70	1,75		5	6	5	5	5	5	6
72	0,58	3,50	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58		5	6	5	5	5	5	5
73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
74															
75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	0	0	0
79															
80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6
82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		6	6	6	6	6	6	6

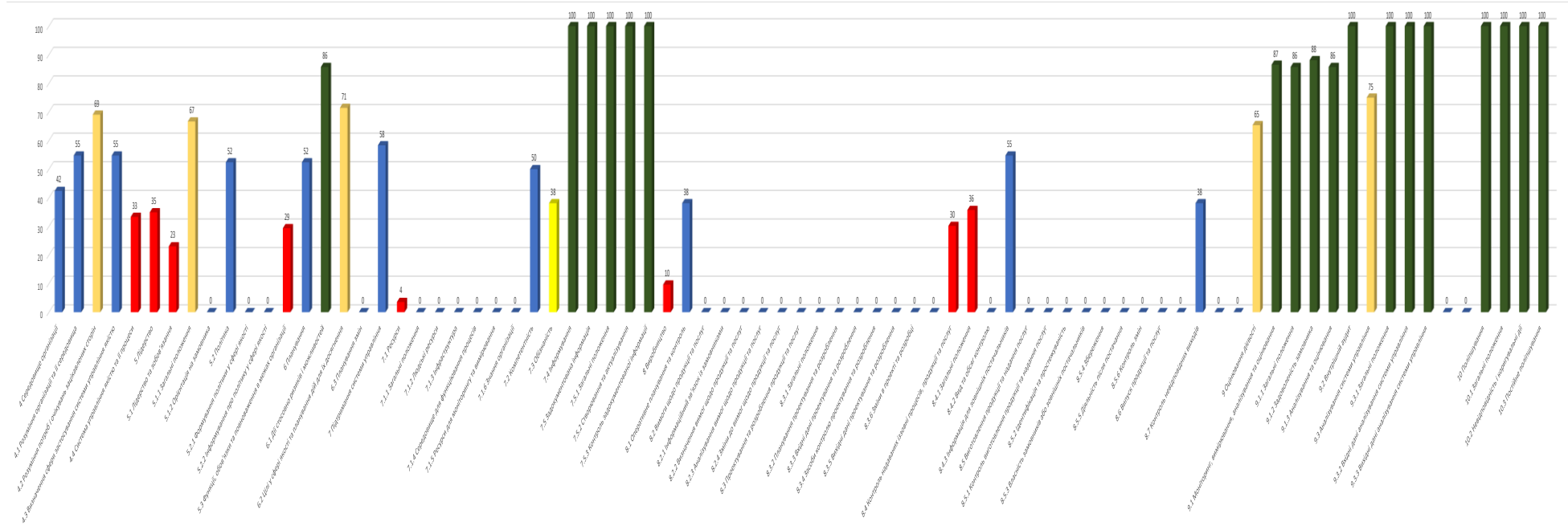
Таблиця 3.3 – Обчислення значення ступеню сумісності стандартів

№ п.п.	Розраховане середнє значення	Розраховане значення перший рівень	Розраховане значення другий рівень	Розраховане значення третій рівень	Ступінь сумісності
				2,54	42
1	3,29		3,29		55
2	4,14		4,14		69
3	3,29		3,29		55
4	2,00		2,00		33
5	0,00		0,00		0
6				2,10	35
7			1,38		23
8	0,14	0,14			0
9	4,00	4,00			67
	0,00	0,00			0

№ п.п.	Розраховане середнє значення	Розраховане значення перший рівень	Розраховане значення другий рівень	Розраховане значення третій рівень	Ступінь сумісності
10			3,14		52
11	2,14				0
12	4,14				0
13			1,76		29
14	4,00	4,00			0
15	0,00	0,00			0
16	1,29	1,29			0
17	1,00			3,14	52
18	5,14		5,14		86
19	4,29		4,29		71
20	0,00		0,00		0
21				3,50	58
22			0,21		4
23	1,29				0
24	0,00				0
25	0,00				0
26	0,00				0
27	0,00				0
28	0,00				0
29			3,00		50
30	6,00	6,00			0
31	0,00	0,00			0
32	2,29		2,29		38
33	6,00		6,00		100
34			6,00		100
35	6,00	6,00			100
36	6,00	6,00			100
37	6,00	6,00			100
38				0,58	10
39	2,29		2,29		38
40			0,00		0
41	0,00	0,00			0
42	0,00	0,00			0
43	0,00	0,00			0
44	0,00	0,00			0

№ п.п.	Розраховане середнє значення	Розраховане значення перший рівень	Розраховане значення другий рівень	Розраховане значення третій рівень	Ступінь сумісності
45			0,00		0
46	0,00	0,00			0
47	0,00	0,00			0
48	0,00	0,00			0
49	0,00	0,00			0
50	0,00	0,00			0
51	0,00	0,00			0
52	0,00		0,00		0
53			1,81		30
53	2,14	2,14			36
54	0,00	0,00			0
55	3,29	3,29			55
56			0,00		0
57	0,00	0,00			0
58	0,00	0,00			0
59	0,00	0,00			0
60	0,00	0,00			0
61	0,00	0,00			0
62	0,00	0,00			0
63	0,00		0,00		0
64	0,00		0,00		0
65	2,29		2,29		38
65	0,00		0,00		0
66	0,00		0,00		0
67				3,92	65
68			5,19		87
69	5,14	5,14			86
70	5,29	5,29			88
71	5,14	5,14			86
72	6,00		6,00		100
73			4,50		75
74	6,00	6,00			100
75	6,00	6,00			100
76	6,00	6,00			100
77	0,00	0,00			0

№ п.п.	Розраховане середнє значення	Розраховане значення перший рівень	Розраховане значення другий рівень	Розраховане значення третій рівень	Ступінь сумісності
78	0,00		0,00		0
78				6,00	100
79	6,00		6,00		100
80	6,00		6,00		100
81	6,00		6,00		100
82					

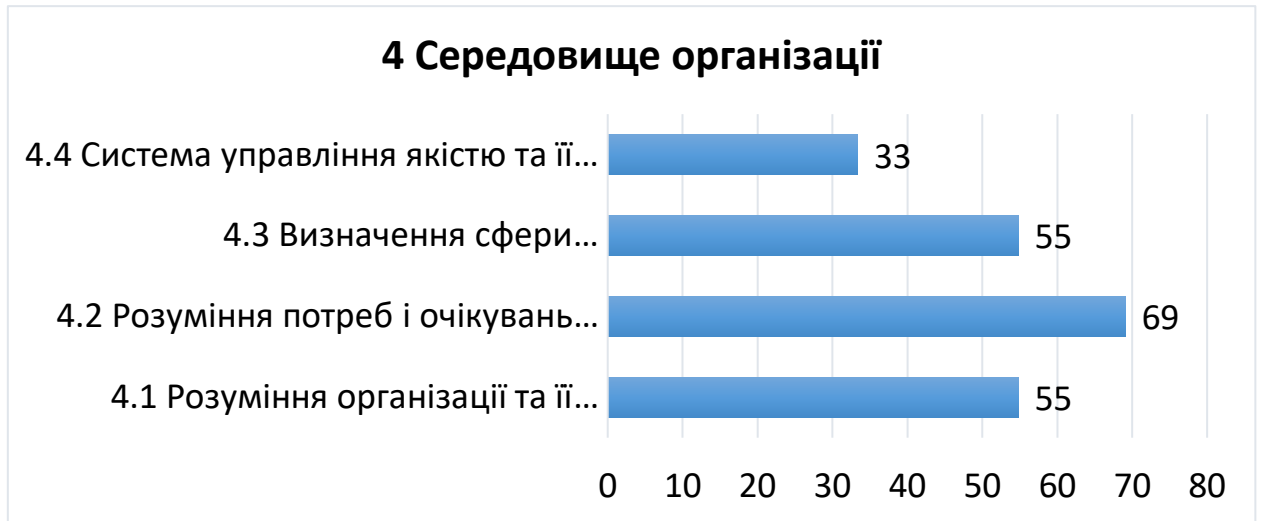

Рисунок 3.2 – Результати експертного оцінювання сумісності вимог стандартів за базовим розділом «4 Середовище організації» стандарту ISO 9001

Рисунок 3.3 – Результати експертного оцінювання сумісності вимог стандартів за базовим розділом «5 Лідерство» стандарту ISO 9001

Рисунок 3.4 – Результати експертного оцінювання сумісності вимог стандартів за базовим розділом «6 Планування» стандарту ISO 9001

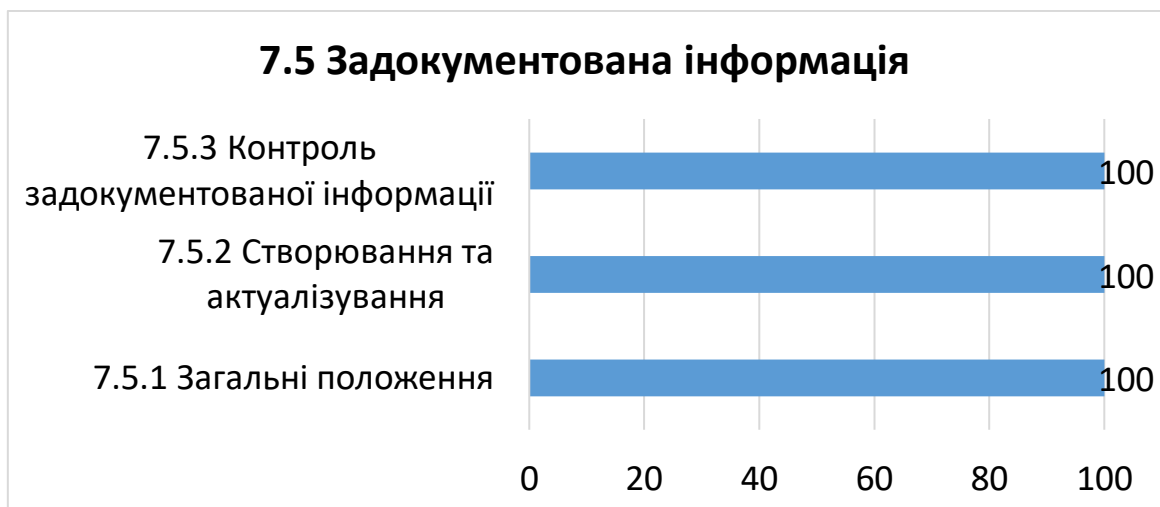
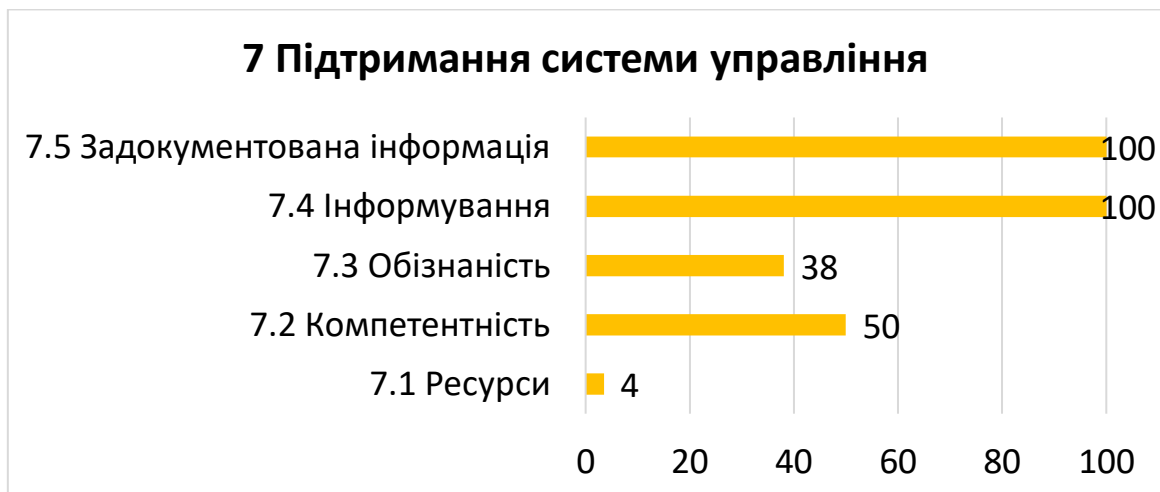

Рисунок 3.5 – Результати експертного оцінювання сумісності вимог стандартів за базовим розділом «7 Підтримання системи управління» стандарту ISO 9001

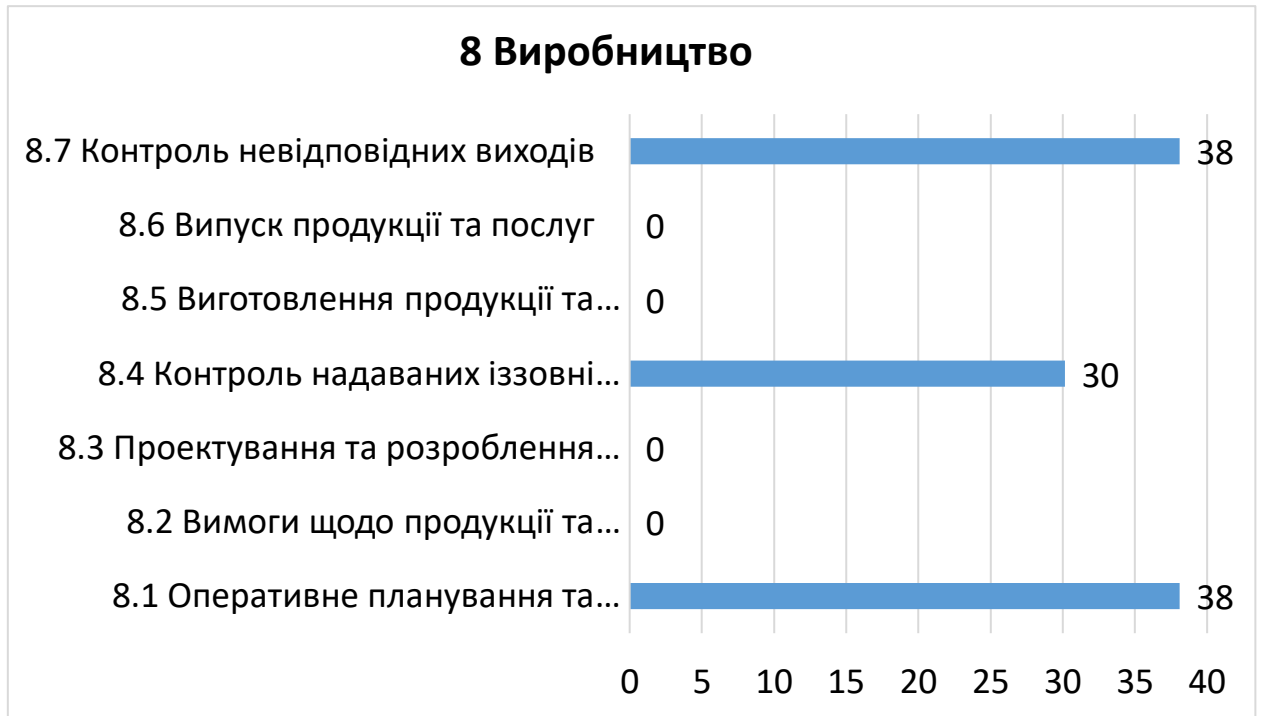

Рисунок 3.6 – Результати експертного оцінювання сумісності вимог стандартів за базовим розділом «8 Виробництво» стандарту ISO 9001

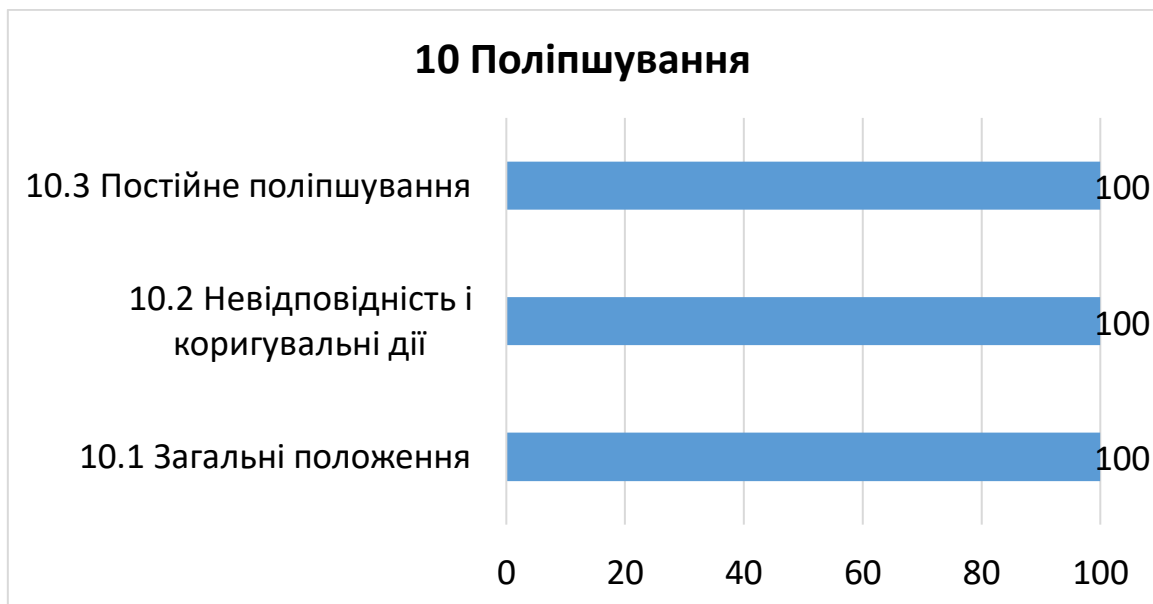

Рисунок 3.7 – Результати експертного оцінювання сумісності вимог стандартів за базовим розділом «8 Виробництво» стандарту ISO 9001

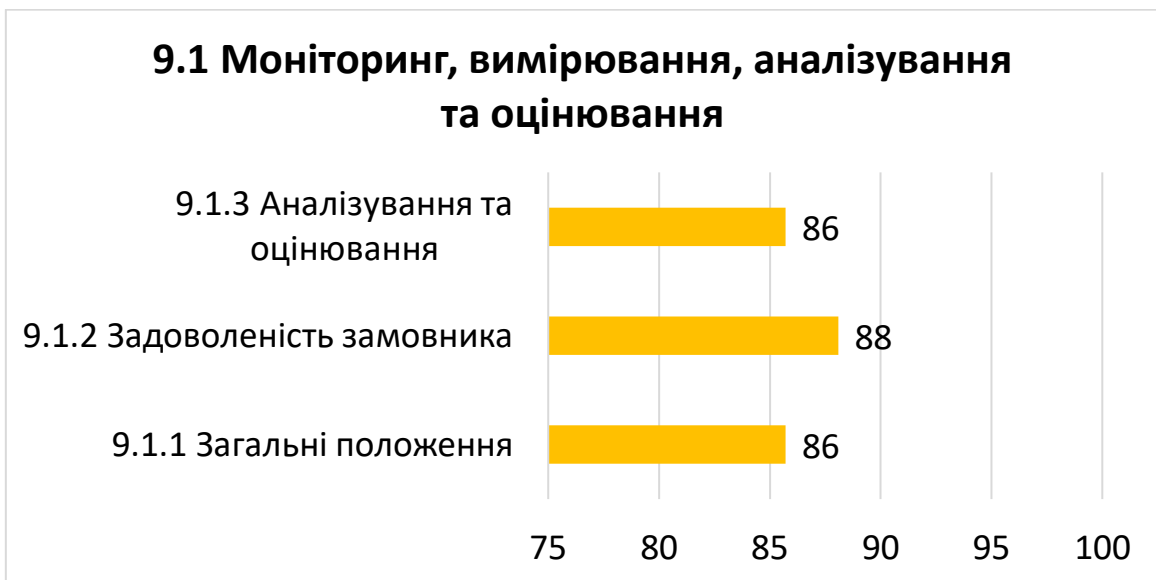
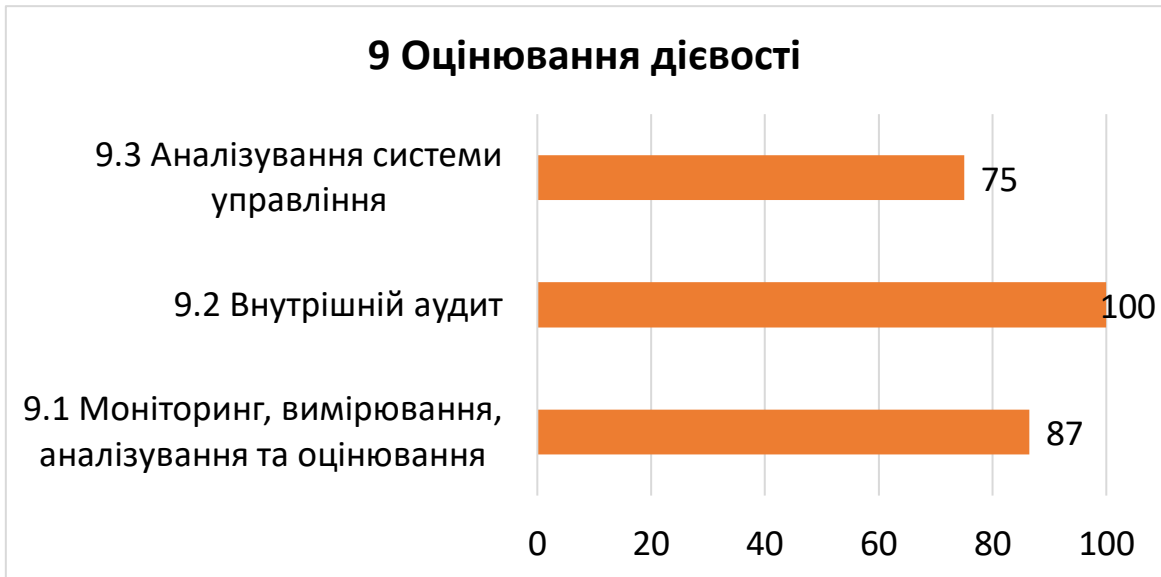

Рисунок 3.8 – Результати експертного оцінювання сумісності вимог стандартів за базовим розділом «9 Оцінювання дієвості» стандарту ISO 9001

Рисунок 3.9 – Результати експертного оцінювання сумісності вимог стандартів відповідно до розділів стандарту ISO 9001 нової та попередньої версії

Таким чином, під час розроблення рекомендацій стосовно впровадження інтегрованих систем управління відповідно до вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001 на базі вже діючої системи управління якістю необхідно найбільшу увагу приділити елементам стандарту ISO 37001, вимоги до яких встановлені у розділах 4, 5 та 8. Загальний коефіцієнт ступеню сумісності дорівнює 51,87, що відповідно до запропонованої в роботі класифікації – прийнятний, але поганий.

3.2 Розробка переліку документованої інформації стосовно впровадження системи управління щодо протидії корупції відповідно до вимог стандарту ISO 37001:2016

Запропонований перелік документованої інформації стосовно впровадження системи управління щодо протидії корупції відповідно до вимог стандарту ISO 37001:2016 представлено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Перелік документованої інформації стосовно впровадження системи управління щодо протидії корупції відповідно до вимог стандарту ISO 37001:2016

Номер розділу, пункту стандарту ISO 37001	Назва документованої інформації	Примітка
4 Середовище організації	Цілі організації в системі управління щодо протидії корупції (далі – СМБсоВ) Зовнішні та внутрішні проблеми	
4.1 Розуміння організації та її середовища		
4.2 Розуміння потреб і очікувань зацікавлених сторін	Реєстр зацікавлених сторін в СМБсоВ з уточненням обов'язкових вимог і необов'язкових очікувань, добровільних зобов'язань відповідно для кожної сторони	
4.3 Визначення сфери застосування системи управління щодо протидії корупції	Опис сфери застосування СМБсоВ із зазначенням сторонніх виконавців діяльності в СМБсоВ і відповідальних за них	Обов'язкова документована інформація
4.4 Система управління щодо протидії корупції		
4.5 Оцінювання ризику хабарництва	Процедура ідентифікації та оцінювання ризиків хабарництва Реєстр ризиків хабарництва Процедура оцінювання придатності та результативності існуючих засобів контролю (заходів захисту) в сфері СМБсоВ Реєстр засобів контролю (заходів захисту) в сфері СМБсоВ Критерії для оцінювання рівня ризику хабарництва в організації Процедура аналізу результатів оцінювання ризику хабарництва	

Номер розділу, пункту стандарту ISO 37001	Назва документованої інформації	Примітка
	Документована інформація про проведення оцінювання ризиків хабарництва	Обов'язкова документована інформація
5 Лідерство		
5.1 Лідерство та зобов'язання		
5.1.1 Керівний орган	<p>Форма декларації членів керівного органу своєї відповідності СМБсоВ</p> <p>Заповнені особисто кожним членом керівного органу декларації відповідності СМБсоВ</p> <p>Реєстр декларації членів керівного органу своєї відповідності СМБсоВ</p> <p>Процедура аналізу даних про: зміст і роботу СМБсоВ; ролі вищого керівництва в її результативності; відповідності політики СМБсоВ стратегії організації</p> <p>План аналізу даних про: зміст і роботу СМБсоВ; ролі вищого керівництва в її результативності; відповідності політики СМБсоВ стратегії організації</p> <p>Документована інформація проведення аналізу даних про: зміст і роботу СМБсоВ; ролі вищого керівництва в її результативності; відповідності політики СМБсоВ стратегії організації</p>	
5.1.2 Найвище керівництво	<p>Форма декларації членів вищого керівництва своєї відповідності СМБсоВ</p> <p>Заповнені особисто кожним членом вищого керівництва декларації відповідності СМБсоВ</p> <p>Реєстр декларації вищого керівництва своєї відповідності СМБсоВ</p> <p>Процедура повідомлення про підозри або факти хабарництва</p>	
5.2 Політика щодо протидії корупції	Політика боротьби з хабарництвом	Обов'язкова документована інформація
5.3.1 Функції та обов'язки		
5.3.2 Служба із забезпечення дотримання антикорупційних норм	<p>Інформація в посадових інструкціях менеджерів про обов'язкове виконання вимог СМБсоВ в їхньому підрозділі із зазначенням відповідальності.</p> <p>Інформація в посадових (робочих) інструкціях персоналу про розуміння, злагоді та застосуванні вимог СМБсоВ, а також відповідальності за їх невиконання</p>	

Номер розділу, пункту стандарту ISO 37001	Назва документованої інформації	Примітка
5.3.3 Делеговане прийняття рішень 5.3.1 Функції та обов'язки	Положення про підрозділ по забезпеченню нормативно-правової відповідності Процедура консультацій ПпоОНПС і керівництво діями працівників щодо СМБсоВ Див. п. 4.3	
5.3.2 Служба із забезпечення дотримання антикорупційних норм	Процедури прийняття рішень працівниками повноважними на виконання цих рішень Реєстр процедур прийняття рішень працівниками повноважними на виконання цих рішень	
6 Планування		
6.1 Дії стосовно ризиків і можливостей		
6.2 Цілі щодо протидії корупції та планування дій для їх досягнення	Задokumentовані цілі щодо протидії корупції в СМБсоВ	Обов'язкова документована інформація
7 Підтримання системи управління		
7.1 Ресурси	Див. п. 6.2	
7.2 Компетентність		
7.2.1 Загальні положення	Інформація з вимогами до мінімально-допустимої компетенції персоналу в посадових (робочих) інструкціях, які впливають на результати боротьби з хабарництвом Процедура відстеження рівня компетенції персоналу Реєстр персоналу, який вимагає підвищення компетенції в області СМБсоВ	Обов'язкова документована інформація
7.2.1 Загальні положення	Документована інформація, яка підтверджує підвищення рівня компетентності та оцінювання результативності вжитих заходів, а також інформація про методики навчання і програми навчання	Обов'язкова документована інформація
7.2.2 Процес найму	Інформація в посадових (робочих) інструкціях персоналу про його відповідальності за недотримання вимог політики СМБсоВ Процедура інформування та навчання персоналу вимогам політики і СМБсоВ Процедури, що дозволяють застосовувати дисциплінарні заходи до персоналу, який не виконує принципи політики і таких, які порушують вимоги СМБсоВ	

Номер розділу, пункту стандарту ISO 37001	Назва документованої інформації	Примітка
	<p>Реєстр процедур, що дозволяють застосовувати дисциплінарні заходи до персоналу</p> <p>Процедура комплексної перевірки осіб, які претендують на посади, які схильні до ризику хабарництва (див. П. 8.2)</p> <p>Реєстр посад, які схильні до ризику хабарництва</p> <p>Процедура періодичного аналізу системи заохочувальний персоналу</p> <p>Протоколи періодичного аналізу системи заохочувальний персоналу</p>	
7.3 Обізнаність та навчання	<p>Процедура ідентифікації ділових партнерів, для яких потрібно обізнаність і навчання в сфері СМБсоВ</p> <p>Реєстр ділових партнерів, для яких потрібно обізнаність і навчання в сфері СМБсоВ</p> <p>Типовий розділ договорів з вимогами про обізнаність і навчання ділових партнерів в сфері СМБсоВ</p>	
7.4 Інформування	Опис параметрів внутрішнього і зовнішнього обміну інформацією, що стосується СМБсоВ	
7.5 Задokumentована інформація	Процедура управління документованої інформацією	
8 Виробництво		
8.1 Оперативне планування та контроль	<p>Реєстр процесів СМБсоВ і їх робочих критеріїв</p> <p>Процедура контролю над процесами, виконуваними сторонніми організаціями</p>	
8.2 Комплексна перевірка (due diligence)	<p>Процедура комплексної перевірки (дью ділідженс)</p> <p>Реєстр конкретних категорій угод, проектів або видів діяльності, ділових партнерів, визначених посад, які підпадають під дію процедури комплексної перевірки</p>	
8.3 Фінансовий контроль	Процедура фінансового контролю в організації	
8.4 Нефінансовий контроль	Процедура не фінансового контролю в організації	
8.5 Впровадження антикорупційного контролю контрольованими організаціями та діловими партнерами	<p>Процедура антикорупційного контролю у підконтрольних організація</p> <p>Реєстр підконтрольних організацій</p> <p>Процедура визначення наявності у ділового партнера важелів управління відповідним ризиком хабарництва</p>	
8.6 Зобов'язання щодо протидії корупції	Вимоги до договорів з діловими партнерами про їх зобов'язання запобігання	

Номер розділу, пункту стандарту ISO 37001	Назва документованої інформації	Примітка
	хабарництва та можливості переривання взаємини з ним в разі хабарництва з його боку	
8.7 Подарунки, представницькі заходи, пожертвування та подібні матеріальні заохочення	Процедура запобігання пропозиції, надання чи підлогу	
8.8 Управління в разі неадекватності антикорупційного контролю	Процедура прийняття рішень в разі неадекватності антикорупційного контролю	
8.9 Зростаюча стурбованість	Процедура управління діяльністю персоналу при зіткненні з проблемою або ситуацією, пов'язаною з хабарництвом	
	Документована інформація про нездатність організації відповідати вимогам п.п. b) і c) п. 8.9 стандарту	Обов'язкова документована інформація
8.10 Дослідження та боротьба з хабарництвом	Процедура управління розслідуванням і рішенням проблем хабарництва	
	Документована інформація про нездатність організації відповідати вимогам п.п. f) п. 8.10 стандарту	Обов'язкова документована інформація
9 Оцінювання дієвості		
9.1 Моніторинг, вимірювання, аналізування та оцінювання	Процедура аналізу та оцінювання результатів боротьби з хабарництвом	
	Документована інформація про проведення аналізу та оцінювання результатів боротьби з хабарництвом	Обов'язкова документована інформація
9.2 Внутрішній аудит	Процедура внутрішнього аудиту Програма аудиту СМБсоВ Реєстр аудиторів	
	Документована інформація про виконання програми аудиту	Обов'язкова документована інформація
9.3 Аналізування системи управління		
9.3.1 Аналізування з боку найвищого керівництва	Процедура аналізу з боку вищого керівництва	
	Документована інформація як свідчення результатів аналізу з боку вищого керівництва	Обов'язкова документована інформація
9.3.2 Аналізування з боку керівного органу	Див. 5.1.1	
	Документована інформація проведення аналізу даних про: зміст і роботі СМБсоВ; ролі вищого керівництва в її результативності; відповідності політики СМБсоВ стратегії організації	Обов'язкова документована інформація

Номер розділу, пункту стандарту ISO 37001	Назва документованої інформації	Примітка
9.3.2 Аналізування з боку керівного органу	Процедура аналізу з боку підрозділу із забезпечення нормативно-правової відповідності	
10 Поліпшування		
10.1 Невідповідність і коригувальні дії 10.1 Невідповідність і коригувальні дії	Процедура управління невідповідностями та коригувальні дії	
	Документована інформація про характер невідповідностей і будь-яких вжитих подальших дій	Обов'язкова документована інформація
	Документована інформація про результати будь-якого коригуючої дії	Обов'язкова документована інформація
10.2 Постійне поліпшування	Див. п. 5.2; 6.2; п.п. 9.3.1 та 9.3.2; п. 9.4	

3.3 Висновок

За результатами обробки даних експертного оцінювання ступеню сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001 на основі застосування статистичного методу оцінювання аномальності результатів вимірювань при апіорі невідомих середньоквадратичному відхиленні і генеральному середньому було встановлено наступне.

1. Загальний ступень сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001 становить 51,87 балів. Це відповідно до запропонованої шкали сумісності вимог [25] – прийнятна, але погана.

2. Найбільш сумісний розділ, який містить 100 відсоткову співставлення вимог двох стандартів – «10 Поліпшення».

3. Найменш сумісний розділ стандартів – «8 Виробництво», ступінь сумісності якого склав 9,67 балів.

4. Розділ стандартів, який також відповідає прийнятному інтегруванню – «9 Оцінювання дієвості», ступінь сумісності якого склав 65,38 балів.

5. Всі інші вимоги розділів міжнародних стандартів мають досить низький ступінь сумісності вимог, їх можна віднести до середнього рівня сумісності вимог.

6. За результатами оцінювання ступеню сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001 розроблено рекомендації щодо переліку документованої інформації стосовно впровадження системи управління щодо протидії корупції відповідно до вимог стандарту ISO 37001:2016.

ВИСНОВКИ

В роботі на основі вдосконалення методології обчислення ступеню сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001:2015 та ISO 37001:2016 шляхом дослідження ступеня сумісності їх вимог запропоновані рекомендації щодо впровадження інтегрованих систем менеджменту відповідно до вимог цих стандартів.

Дослідження питання корупції та її негативний вплив на забезпечення концепції якості життя вказує на те, що корупція серйозно стримує боротьбу з бідністю та економічний розвиток. Контроль корупції може покращити багато соціально-економічних показників, включаючи зниження рівня дитячої смертності. В той же час Україна займає практично передостанні позиції в рейтингу оцінювання протидії корупції. Одним із шляхів підвищення ефективності цієї діяльності є впровадження вимог ДСТУ ISO 37001 та розбудова систем управління щодо протидії корупції. Одночасно було встановлено, що сучасна європейська концепція менеджменту будується на тому, що компанія повинна створити інтегровану систему управління, що передбачає менеджмент всіх видів діяльності в комплексі. Одним з найпоширеніших є системи управління якістю, що відповідають вимогам міжнародного стандарту ISO 9000.

Розроблено науковий інструментарій з дослідження ступеню сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001, основою якого є подальший розвиток підходу щодо досліджень ступеню сумісності вимог нормативних документів на основі застосування алгоритму оцінювання аномальності результатів вимірювань при апріорі невідомих середньоквадратичному відхиленні і генеральному середньому в частині застосування семибальної шкали експертного оцінювання. Це дозволяє оптимізувати роботи з впровадження вимог міжнародного стандарту ISO 37001:2016 під час розбудови та підтримки систем управління щодо протидії корупції.

За результатами практичної апробації наукового інструментарію з дослідження ступеню сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001 на основі обробки даних експертного оцінювання ступеню сумісності їх вимог встановлено, що загальна ступень сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001

становить 51,87 балів. Це відповідно до запропонованої шкали сумісності вимог [25] – прийнятна, але погана. Найбільш сумісний розділ, який містить 100 відсоткову співставлення вимог двох стандартів – це Поліпшення. Найменш сумісний розділ стандартів – це «8 Виробництво», ступінь сумісності якого склав всього 9,67 балів.

За результатами оцінювання ступеню сумісності вимог міжнародних стандартів ISO 9001 та ISO 37001 розроблено рекомендації щодо переліку документованої інформації стосовно впровадження системи управління щодо протидії корупції відповідно до вимог стандарту ISO 37001:2016.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

- [1] «Викривачі — електронний посібник,» [Онлайновий]. Available: <http://vykryvachi.trudovi.org/article/vstup-ta-meta-tsogo-posibnyka/>. [Дата звернення: 2020].
- [2] «WJP Rule of Law Index 2020,» 2020. [Онлайновий]. Available: <https://worldjusticeproject.org/our-work/publications/rule-law-index-reports/wjp-rule-law-index-2020>. [Дата звернення: 2020].
- [3] ДП «УкрНДНЦ», «Системи управління щодо протидії корупції. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 37001:2016, IDT),» [Онлайновий]. Available: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=81667. [Дата звернення: 2020].
- [4] Івченко О. В. та інші, «Розроблення методом перекладу та прийняття національного стандарту стосовно вимог та настанов до застосування системи управління щодо протидії корупції, гармонізованого з міжнародним стандартом ISO 37001:2016,» Сумський державний університет, Суми, 2018.
- [5] «ВНЕДРЕНИЕ СТАНДАРТОВ ИСО 9000,» [Онлайновий]. Available: <https://quality.eur.ru/GOST/vnst.html>. [Дата звернення: 2020].
- [6] Чучук Т. Є., Гладишев Д. П., Разуєва А. Д. та Івченко О. В., «Сучасні технології у промисловому виробництві: матеріали VII Всеукраїнської науково-технічної конференції (м. Суми, 21–24 квітня 2020 р.),» в Інтегрування менеджменту ризику в системи управління відповідно до вимог міжнародних стандартів, Суми, 2020.
- [7] Державна фіскальна служба України, «Антикорупційне законодавство України,» [Онлайновий]. Available: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zapobigannya-proyavam-korupts/antikoruptsiyne-zakonodavstvo-ukraini/>. [Дата звернення: 2020].
- [8] Верховна Рада України, «ЗАКОН УКРАЇНИ "Про запобігання корупції",» 2014. [Онлайновий]. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>. [Дата звернення: 2020].

- [9] ГО “Трудові ініціативи”, «Посібник викривачам корупції», Серпень 2017. [Онлайновий]. Available: <https://ti-ukraine.org/>. [Дата звернення: 2020].
- [10] International Organization for Standardization, «INNOVATIONS MOVING TRANSPORT FORWARD», [Онлайновий]. Available: <https://www.iso.org/iso-9001-quality-management.html>.
- [11] «Якість життя», [Онлайновий]. Available: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D0%B6%D0%B8%D1%82%D1%82%D1%8F. [Дата звернення: 2020].
- [12] ЧАЙКА И. И., «НОВОЕ В СТАНДАРТАХ ИСО СЕРИИ 9000 И НЕКОТОРЫЕ КРИЗИСНЫЕ МОМЕНТЫ В СТАНДАРТИЗАЦИИ СИСТЕМ МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА», [Онлайновий]. Available: <https://quality.eur.ru/MATERIALY13/new9000crisis.htm>. [Дата звернення: 2020].
- [13] «Семейство стандартов ISO 9000», [Онлайновий]. Available: <http://www.smartcons.org/standards/iso9000/>. [Дата звернення: 2020].
- [14] «Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів».
- [15] «Системи управління якістю. Вимоги.».
- [16] «Управління якістю. Якість організації. Настанови щодо досягнення сталого успіху (ISO 9004:2018, IDT)».
- [17] «Настанови щодо проведення аудитів систем управління (ISO 19011:2018, IDT)».
- [18] Charlet, Laurent; ISO, «THE ISO SURVEY OF MANAGEMENT SYSTEM STANDARD CERTIFICATIONS – 2019 – EXPLANATORY NOTE», ISO.
- [19] «Постанова КМУ за № 614 від 1 травня 2006 р.», [Онлайновий]. Available: <http://consultant.parus.ua/>. [Дата звернення: 2020].
- [20] «Стандарты ISO серии 9000 (Система менеджмента качества)», [Онлайновий]. Available: <http://www.icgrp.ru/docs/list/standards/iso9001/>. [Дата звернення: 2020].

- [21] Грудцина Ю.В., «УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ,» ПРИЧОРНОМОРСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ, № 38-1, pp. 57-62, 2019.
- [22] A. K. Biswas та C. Tortajada, «From our ancestors to modern leaders, all do it: the story of corruption,» 2018. [Онлайновий]. Available: <https://theconversation.com/from-our-ancestors-to-modern-leaders-all-do-it-the-story-of-corruption-102164>. [Дата звернення: 2020].
- [23] Ю. Прокопів , «Міжнародні стандарти якості в Україні та їх важливість в управлінні організацією,» Науковий журнал «Молодий вчений», т. 11, № 26, pp. 81-85, 2015.
- [24] F. Teraskoualos та P. Chountalas, «IMPLEMENTING AN INTEGRATED HEALTH, SAFETY, AND ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEM: THE CASE OF A CONSTRUCTION COMPANY,» International Journal for Quality Research, т. 4, № 11, pp. 733-752, 2017.
- [25] P. Sampaio, P. Saraiva та P. Domingues, «Management Systems: Integration or addition?,» International Journal of Quality & Reliability Management, т. 29, № 4, pp. 402-424, 2012.
- [26] А. О. Жукова, «Удосконалення нормативного забезпечення процедури проведення внутрішнього аудиту на ПАТ «СУМИХІМПРОМ»,» Суми, 2019.
- [27] О. В. Івченко, Управління якістю інструментальної підготовки виробництва багатонаменклатурного машинобудівного підприємства: дис. ... канд. техн. наук: 05.01.02, Київ, 2009.
- [28] Р. З. Мортеза, Залога В. А. та Івченко А. В., Разработка интегрированных систем управления на базе международных стандартов: методологические основы : монография, Суми: Сумский государственный университет, 2018, p. 114.

ДОДАТОК А
КОПІЯ ПУБЛІКАЦІЇ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

МАТЕРІАЛИ
та програма

VII Всеукраїнської
науково-технічної конференції
(м. Суми, 21–24 квітня 2020 р.)

Суми
Сумський державний університет
2020

УДК 001.891(063)
С91

Редакційна колегія:

відповідальний редактор – канд. техн. наук, доцент О. Г. Гусак;
заступник відповідального редактора – канд. техн. наук, доцент
І. В. Павленко.

Члени редакційної колегії:

д-р техн. наук, професор В. І. Склабінський; д-р техн. наук,
професор В. О. Залога; д-р техн. наук, професор Л. Д. Пляцук;
д-р техн. наук, професор К. О. Дядюра; канд. техн. наук, доцент
О. П. Гапонова; канд. техн. наук, професор І. О. Ковальов; канд.
техн. наук, професор І. Б. Карінцев; канд. техн. наук, доцент
А. В. Загорулько; канд. техн. наук, доцент Є. М. Савченко; канд.
техн. наук, доцент С. М. Ванєєв; канд. техн. наук, доцент
С. Б. Большаніна.

Технічні секретарі:

канд. техн. наук, асистент Х. В. Берладір; пров. інж. О. Ю. Чех.

Сучасні технології у промисловому виробництві :
матеріали та програма VII Всеукраїнської науково-технічної
конференції (м. Суми, 21–24 квітня 2020 р.) / редкол.:
О. Г. Гусак, І. В. Павленко. – Суми : Сумський державний
університет, 2020. – 386 с.

УДК 001.891(063)

До матеріалів конференції увійшли тези доповідей
конференції, в яких наведені результати наукових досліджень
представників закладів вищої освіти України та країн
Європейського Союзу. Збірка тез доповідей буде корисною для
науковців, викладачів, аспірантів і студентів, а також інженерів
усіх галузей виробництва.

© Сумський державний університет, 2020

ІНТЕГРУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ РИЗИКУ В СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

*Чучук Т. С., аспірант; Гладичев Д. П., аспірант;
Івченко О. В., доцент каф. ТМВІ; Разуєва А. Д., студент, гр. СТ-мз-91с*

Закони ринкових відносин в умовах глобалізації світової економіки вимагають від сучасного бізнесу постійного балансу між максимально можливим задоволенням запитів всіх зацікавлених сторін (акціонерів, інвесторів, споживачів, органів державного управління, суспільства), конкурентним тиском і безумовним дотриманням законодавчих та галузевих вимог. Досягнення і підтримка такого балансу гарантує підприємствам перспективу сталого та успішного розвитку, а тому в більшості випадків є корпоративною метою.

Для його досягнення використовуються стратегічні програми, в тому числі орієнтовані на впровадження стандартизованих вимог, для розробки, підтримки і розвитку формалізованих систем управління, що відповідають вимогам міжнародних стандартів. На цей час більшість організацій знаходяться на різних стадіях впровадження, сертифікації та подальшого розвитку систем управління відповідно до вимог різних міжнародних стандартів, наприклад: ISO 9001, ISO 14001 та OHSAS 18001. Наприклад, в Україні протягом останніх десяти років відзначається стійке зростання організацій (на рівні 15–20 % щорічного приросту), які займаються впровадженням систем управління на базі вимог міжнародних стандартів.

Характерною особливістю для значного числа з цих організацій є їх прагнення впровадити в організаціях відразу або послідовно кілька моделей систем управління. В якості найбільш типового прикладу можна розглядати практику розробки системи управління якістю на базі вимог ISO 9001, системи екологічного управління на базі вимог ISO 14001.

Дуже часто ці системи функціонують як незалежні автономні моделі, які орієнтовані на задоволення вимог різних зацікавлених сторін. Однак міжнародна практика незаперечно свідчить, що одночасне функціонування декількох автономних (локальних) систем управління, в більшості випадків, призводить до виникнення ряду системних ризиків, зокрема: а) збільшення витрат на впровадження та забезпечення функціонування систем управління; б) підвищення рівня бюрократизації; в) дублювання вимог і / або виникнення протиріч між різними локальними системами управління; г) функціональна роз'єднаність систем управління; д) відторгнення з боку персоналу; е) формальне функціонування систем управління без їх реального впровадження в практику роботи організації; ж) різний статус систем управління; к) низька ефективність проведення внутрішніх аудитів.

Як наслідок, перераховані вище ризики неминуче призводять до появи системного дисбалансу і виникнення протиріч між різними системами управління, що супроводжуються погіршенням керованості бізнесом,

зниженням мотивації співробітників організації. Це вельми негативно позначається на ефективності функціонування таких систем управління.

При цьому, практично в будь-якому з міжнародних стандартів ISO можна виділити загальні елементи, якими доцільно керувати уніфікованим способом, використовуючи інтегрований підхід. Ця обставина виправдовує бажання об'єднати ці системи в єдину інтегровану систему управління з більшим чи меншим ступенем інтеграції. Кумулятивний ефект від інтеграції загальних вимог до системи управління підприємством дозволить експлуатувати ці системи управління з максимальним ефектом.

Окремо варто визначитися з системою менеджменту ризику, яка повинна бути розроблена так, щоб задовольнити організації, її внутрішнього та зовнішнього контексту. Кожна конкретна галузь або сфера застосування менеджменту ризику має свої окремі потреби, споживачів, сприйняття і критерії. Тому основною особливістю стандарту ISO 31000 є включення «визначення ситуації» як діяльності, що проводиться на початку загального процесу менеджменту ризику. При визначенні ситуації (контексту) необхідно розглядати цілі організації, навколишнє середовище, в якій ці цілі досягаються, зацікавлені сторони та різноманітність критеріїв ризику, все те, що допомагає виявляти і оцінювати характер і складність цих ризиків.

Система заснована на моделі менеджменту якості Демінга – PDCA (Plan, Do, Check, Act) і це об'єднує ISO 31000 з усіма стандартами серії ISO. Щоб система залишалася ефективною, необхідно безперервне поліпшення системи ризик-менеджменту. Відправна точка для поліпшення підходу організації до менеджменту ризику повинна завжди починатися з GAP аналізу (аналіз розривів, метод стратегічного аналізу, за допомогою якого здійснюється пошук кроків для досягнення заданої мети), який бере до уваги характерні елементи системи менеджменту ризику і оцінює, які елементи і процеси присутні в даний час.

Таким чином, застосування стандарту ISO 31000 менеджменту ризику дає можливість організації підтримувати активний менеджмент, покращувати ідентифікацію можливостей і загроз, відповідати відповідним законодавчим та іншим обов'язковим вимогам і міжнародним нормам, зміцнювати довіру зацікавлених сторін, зводити до мінімуму втрати і таким чином успіх менеджменту ризику буде залежати від ефективності системи управління, що забезпечує основи і заходи, які будуть включені на всіх рівнях організації. Система менеджменту ризику, викладена в ISO 31000, не призначена, щоб наказати систему управління, а швидше допомогти організації інтегрувати менеджмент ризику в свою систему управління, тому, організації повинні пристосувати компоненти системи до їх специфічних потреб.

Для впровадження менеджменту ризику відповідно до ISO 31000 рекомендується зробити п'ять кроків: визначення понять ризику і ризик-менеджменту, розробка процесу ризик-менеджменту, системи менеджменту ризику, оцінка зрілості системи менеджменту ризику і розробка плану для старту і збереження розвитку системи.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Sumy State University

Antonina Razuvaieva

(signature)

**“STUDY OF THE DEGREE OF COMPATIBILITY
OF INTERNATIONAL STANDARDS FOR QUALITY MANAGEMENT
SYSTEMS (ISO 9001: 2015) AND ANTI-BRIBERY MANAGEMENT
SYSTEMS (ISO 37001: 2016)”**

152 Metrology and Information and Measuring Equipment

Summary
of the Master of Science thesis

Sumy – 2020

(Signature)

Vitalii Ivanov,
Head of Department

(Date)

This research was carried out at the Department of Manufacturing Engineering, Machines and Tools of Sumy State University.

The research work is the manuscript prepared in Ukrainian.

Field of Study	Mechanical Engineering
Specialty	Applied Mechanics
Academic Program	Manufacturing Engineering

Scientific Advisers

Oleksandr Ivchenko,
Ph.D., Professor,
Head of the Department of Manufacturing Engineering, Machines and Tools, Sumy State University, Ukraine

Malgorzata Jasiulewicz-Kaczmarek,
DSc., Professor,
Institute of Safety and Engineering Quality,
Poznan Technical University, Poland

English Language Adviser

Vitalii Ivanov,
DSc., Professor,
Head of the Department of Manufacturing Engineering, Machines and Tools, Sumy State University, Ukraine

The full text of the manuscript is uploaded to the SumDU Repository (<https://essuir.sumdu.edu.ua>).

INTRODUCTION

Corruption seriously restrains the fight against poverty and economic development. In 2017, almost 10 % of Asians, about 400 million, lived in extreme poverty. On average, the business sector could grow 3 % faster. Corruption is also an actual tax to direct foreign investments. And it amounts to about 20 %.

Anti-bribery control can improve a lot of socio-economic indicators, including the reduction of child mortality level by 75 %. Ukraine occupies one of the penultimate positions in the anti-corruption fight evaluation ranking – 72nd out of 128 countries with an overall score of 0.51 points. One way to increase this activity's efficiency is to implement the requirements of ISO 37001 and the development of management systems against corruption.

It is established that the modern European concept of management is based on the fact that a company must create an integrated management system that provides management of all activities in the complex. The most common one is a quality management system that meets the international standard ISO 9000.

Nowadays, a scientific and practical problem cannot provide a reliable evaluation of the degree of compatibility of management systems standards requirements.

The solution to this problem will authorize more efficient and effective implementation of integrated management systems that will increase national organizations' competitiveness in the global market.

This work **aims** to elaborate recommendations to implement integrated management systems in accordance with the requirements of international standards ISO 9001:2015 and ISO 37001:2016 by studying the degree of compatibility of these management systems standards based on improving the methodology of their compatibility evaluation.

The tasks of this research are solved to achieve the research goals:

- to investigate the issue of bribery and its negative impact on the quality of life concept;
- to create scientific tools to study the degree of compatibility of international standards ISO 9001 and ISO 37001 requirements;
- to analyze the results of the expert evaluation;
- to develop recommendations for the implementation of anti-bribery management systems.

The research object is the process of evaluating the degree of compatibility of the international standards ISO 9001: 2015 and ISO 37001: 2016 requirements.

The research subject is the regulatory support for implementing the international standard ISO 37001: 2016 requirements during the development and maintenance of management systems against corruption.

The scientific novelty consists of:

- the approach to studies of the degree of compatibility of regulatory documents based on applying the algorithm for evaluating the abnormality of measurement results with an unknown standard deviation and the general average number in terms of applying a seven-point scale of expert evaluation. This method allows

optimizing the implementation of the international standard ISO 37001:2016 in the development and maintenance of anti-bribery management systems.

The practical significance of the results consists of:

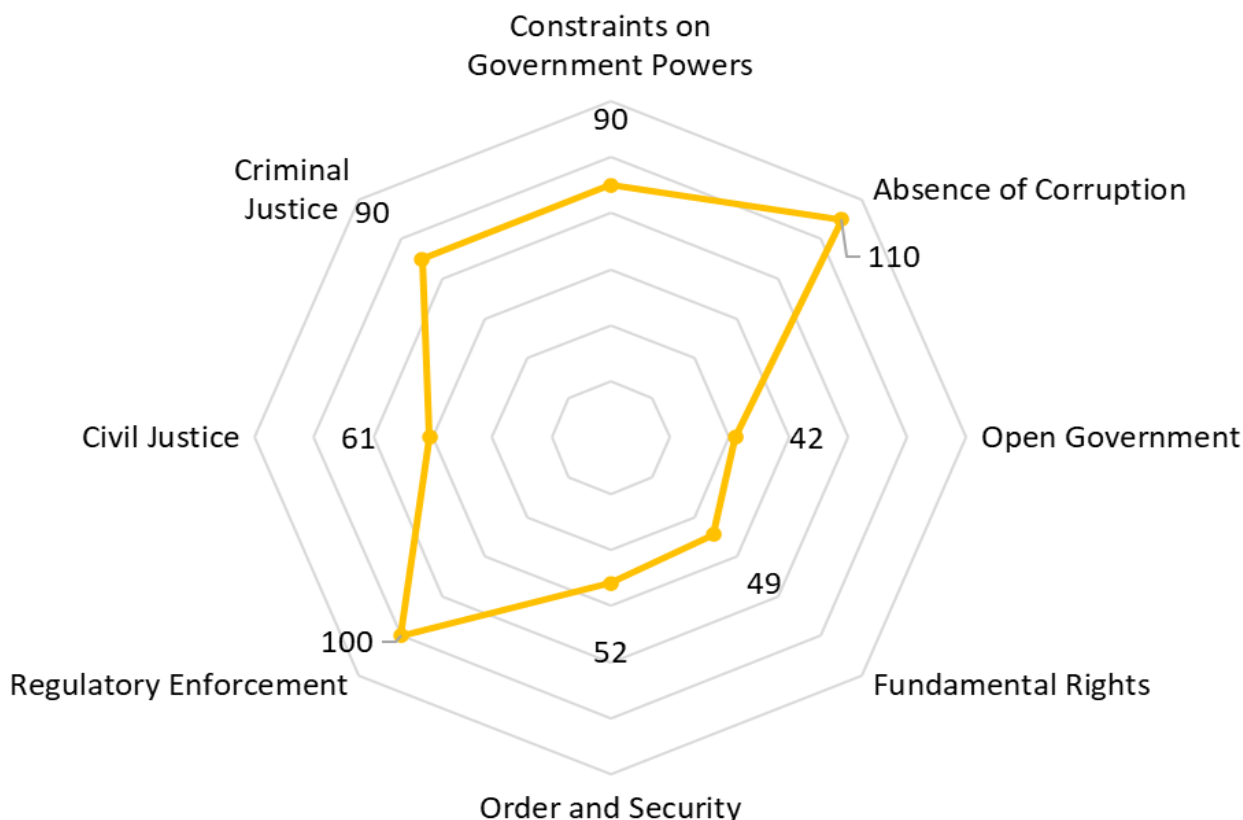
- based on the evaluation of the compatibility degree of the international standards ISO 9001:2015 and ISO 37001:2016 requirements, a list of documented information on implementing the anti-bribery management system according to the requirements of the ISO 37001:2016 standard is offered.

The main research results were reported at the VII Scientific and Technical Conference “Modern Technologies in Industrial Production” (Sumy, 2020).

MAIN CONTENT

The first chapter is related to the literature review in the field of research on corruption and its negative impact on ensuring the concept of quality of life.

According to the international project “The World Justice Project Rule of Law Index ® 2020” Ukraine occupies one of the penultimate positions in anti-corruption fight evaluation ranking - 72nd out of 128 countries with an overall score of 0.51 points.

Figure 1 – Ukraine’s place among 128 countries in the world by rating WJP Rule of Law Index 2020

It is established that Ukraine adopts the international standard ISO 37001 as a national one, and it aims to prevent corruption on a global level. The standard guides the establishment, implementation, maintenance, review, and improvement of an anti-bribery management system. According to the standard requirements,

management systems can be autonomous or integrated into an organization's overall management system.

Quality management systems, under ISO international standards, have become important all over the world. A quality system certificate issued by an authoritative certified body is an important indicator of the organization's competitiveness. ISO 9000 standards play an important role in business activities. They served as tasks to build a quality system and do not provide any specific recommendations for solving the written assignments, but allow the company's management to act independently. The conceptual basis of ISO 9000 is that the organization creates, ensures, and improves product quality through a series of processes that must be analyzed and continuously improved.

The European concept of management is based on the fact that a company must create an integrated management system that provides management of all activities in the complex. Thus, the quality management system is not created under the individual requirements of ISO 9000, ISO 14000, or QS 9000, but taking into account all existing requirements, as well as those that may appear soon.

This means that ISO 37001 can be easily integrated into the existing management processes of the organization. The anti-corruption standard has the same structure as other ISO standards, which significantly facilitates integration, such as the ISO 9001 standard, which has become widely used in Ukraine and worldwide.

The second chapter is devoted to developing scientific tools for studying the degree of compatibility of the requirements of international standards ISO 9001 and ISO 37001. This research shows a method of studying the compatibility of the needs of international standards ISO 9001 and ISO 37001, the algorithm presented on this slide and consists of three stages (Fig.2).

It is offered to process the expert survey results based on the application of estimation of abnormality of measurement results with an unknown standard deviation and general average in applying the seven-point scale of expert evaluation (Tab.1).

The calculation of particular characteristics:

$$X_{cep} = \frac{(X_1 + X_2 + K + X_n)}{n}$$

$$S = \sqrt{\frac{[(X_1 - X_{cep})^2 + \dots + (X_n - X_{cep})^2]}{(n-1)}}$$

where n – the number of measurements.

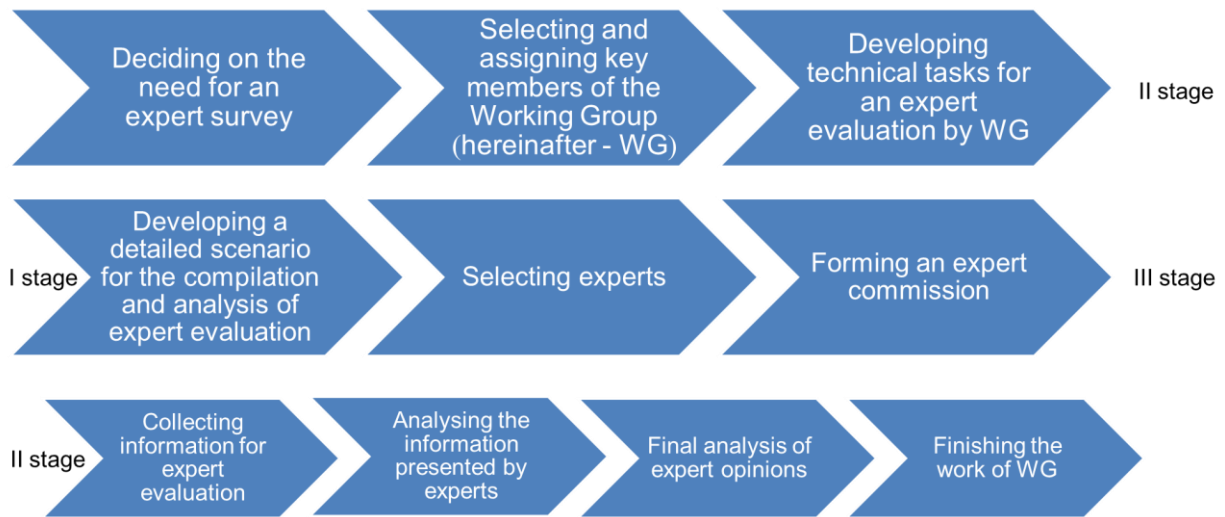

Figure 2 – Block diagram of the expert research

Table 1 – Scale for expert evaluation of compatibility of standards requirements

Point	Explanation of the value of the rating scale
0	No connection between the requirements of the standards
1	Very weak connection between standards requirements
2	Weak connection between standards requirements
3	Medium connection between the requirements of the standards
4	Good connection between the requirements of the standards
5	Very good connection between the requirements of the standards
6	Excellent connection between the requirements of the standards

To calculate the ratio:

$$W_i = \frac{|(X_i - X_{cep})|}{S}.$$

The calculated value W_i is compared with the criterion $h2$.

If $W_i \geq h2$, the result of X_i should be excluded.

Otherwise – X_i it is considered to be normal.

The following expression should calculate the final value of the degree of compatibility of the requirements of the standards:

$$Q_j = \frac{X_j^{\text{AVERAGE}}}{6} \times 100.$$

where X_j^{AVERAGE} – the normalized average value of expert evaluation on the j indicator.

Decisions on the degree of compatibility of the requirements of the standards can be made according to the recommendations of Tab. 2.

Table 2 – Degree scale of compatibility of standards requirements

Interval	Interval name	The degree of compatibility of the requirements of the standard
$80 < Q_j \leq 100$	Acceptable and excellent	Very high
$63 < Q_j \leq 80$	Acceptable and good	High
$37 < Q_j \leq 63$	Acceptable, but poor	Mid
$20 < Q_j \leq 37$	Conterminous line	Low
$0 \leq Q_j \leq 20$	Unacceptable	Very low

The third chapter is devoted to researching analysis of the results of expert evaluation and development of recommendations for the implementation of anti-bribery management systems.

The experts of the research were lecturers of the Faculty of Technical Systems and Energy Efficient Technologies of Sumy State University, the lecturer of the Educational and Scientific Institute of Law of Sumy State University, the lecturer of the Faculty of Law of Sumy National Agrarian University and the lecturer of the Institute of Higher Education Mahallat.

Data of the calculation of expert evaluation of the compatibility of requirements by sections of the elements of the standards ISO 9001 and ISO 37001 is shown in Fig. 3.

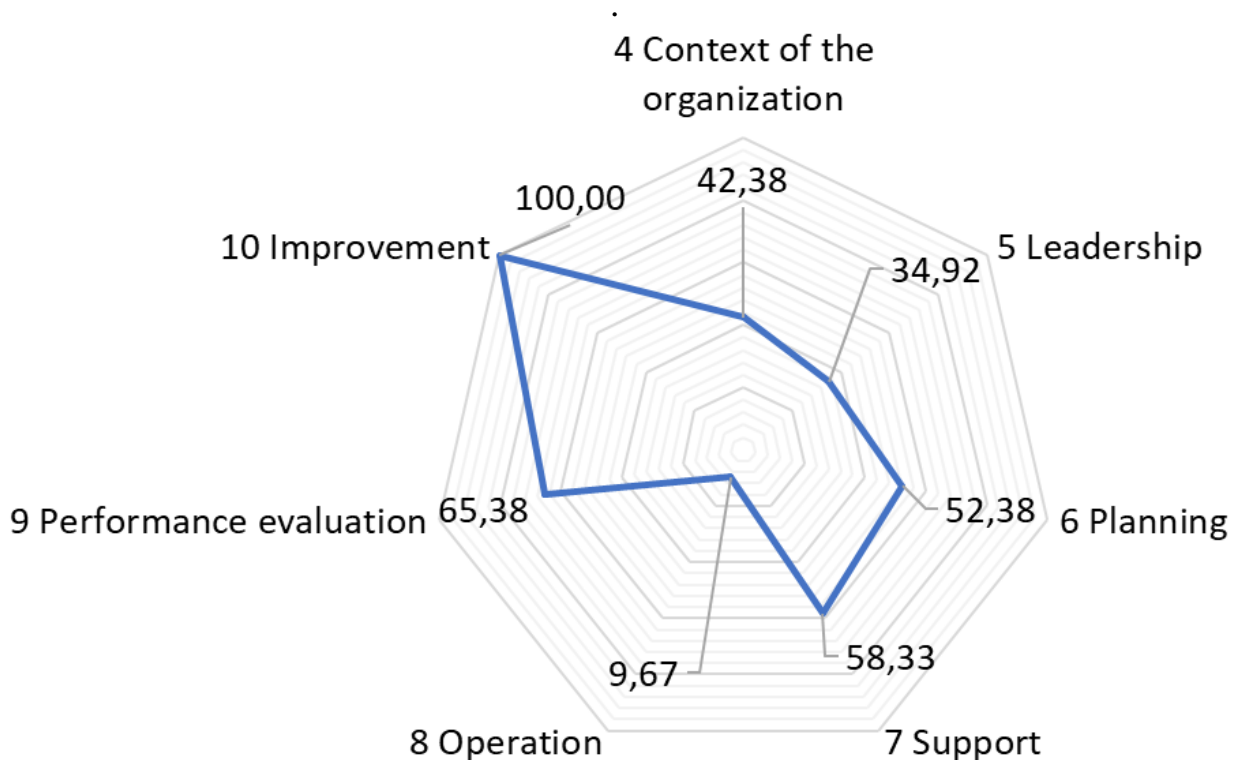

Figure 3 – Degree of compatibility of requirements of the ISO 9001 and ISO 37001 standards according to sections of the ISO 9001 standard

Thus, the most compatible section, which contains a 100 percent comparison of the two standards' requirements, is 10 Improvement. The least compatible section of the two standards is 8 Operation, the degree of compatibility of which is only 9.67 points. The section of standards, which also responds to acceptable integration - 9 Performance evaluation, the degree of compatibility of 65.38 points. All other requirements of the sections of international standards have a relatively low degree of compatibility of requirements. They can be attributed to the average level of compatibility of requirements.

The offered list of documented information regarding the implementation of the anti-corruption management system following the requirements of the ISO 37001: 2016 standard is presented in Fig. 4.

ISO 37001 section number	Name of documented information	Note
4 Context of the organization	Objectives of the organization in anti-bribery management system	
4.1 Understanding the organization and its context		
4.2 Understanding the needs and expectations of stakeholders	Register of stakeholders in anti-bribery management system with the clarification of mandatory requirements and optional expectations, voluntary commitments for each party, respectively	
4.3 Determining the scope of the anti-bribery management system	Description of the scope of anti-bribery management system with indication of third-party executors in in anti-bribery management system	Mandatory documented information

Figure 4 – List of documented information regarding the implementation of the anti-bribery management system in accordance to the requirements of ISO 37001: 2016

CONCLUSIONS

1. Based on the improvement of the methodology for evaluating the degree of compatibility of international standards ISO 9001:2015 and ISO 37001: 2016 requirements by studying the degree of compatibility of their needs, there are recommendations offered for the implementation of integrated management systems under the requirements of these standards.

2. Research on corruption and its negative impact on the concept of quality of life indicates that corruption seriously restrains the fight against poverty and economic development. Anti-bribery control can improve a lot of socio-economic indicators, including the reduction of child mortality. At the same time, Ukraine occupies almost the penultimate position in the anti-bribery rating. One way to

increase this activity's efficiency is to implement the requirements of ISO 37001 and the development of management systems against corruption. At the same time, it was defined that the modern European management concept is based on the fact that a company has to create an integrated management system that provides management of all activities in the complex. The most common one is quality management systems that meet the requirements of the international standard ISO 9000.

3. Scientific tools for studying the degree of compatibility of the requirements of international standards ISO 9001 and ISO 37001 have been developed. The basis of which is the further development of the approach to research the degree of compatibility of regulatory documents requirements based on applying the algorithm to estimate the abnormality of measurement results with an unknown standard deviation and the general average in terms of using a seven-point scale of expert evaluation. This allows optimizing the implementation of the requirements of the international standard ISO 37001:2016 during the development and maintenance of anti-bribery management systems.

4. According to the results of practical testing of the scientific tools for studying the degree of compatibility of international standards ISO 9001 and ISO 37001 based on processing expert evaluation of their compatibility requirements. It is established that the overall degree of compatibility of international standards ISO 9001 and ISO 37001 is 51.87 points. According to the offered compatibility scale – it is acceptable but poor. The most compatible section, which contains a 100 percent comparison of the two standards' requirements, is 10 Improvement. The least consistent section of the two standards is 8 Operation, the degree of compatibility of which is only 9.67 points.

5. Based on the evaluation of the degree of compatibility of international standards ISO 9001 and ISO 37001 requirements, recommendations regarding the list of documented information for implementing an anti-bribery management system in accordance with ISO 37001:2016 were developed.

LIST OF PUBLISHED PAPERS

1. **Разуєва А. Д., Чучук Т. Є., Івченко О. В.** Інтегрування менеджменту ризику в системи управління відповідно до вимог міжнародних стандартів // Сучасні технології у промисловому виробництві: матеріали VII Всеукраїнської науково-технічної конференції (м. Суми, 21–24 квітня 2020 р.). – Суми, 2020.
Razuyeva A., Chuchuk T., Ivchenko O. Integruvannya menedzhmentu riziku sistemi upravlinnya vidpovidno do vimog mizhnarodnih standartiv // Suchasni tehnologiyi u promislovomu virobniectvi: materialy VII Vseukrayinskoji naukovo-tehnichnoji konferenciyi. – Sumy, 2020.

Study of the degree of compatibility of international standards for Quality management systems (ISO 9001: 2015) and Anti-bribery management systems (ISO 37001: 2016)

Student: Antonina Razuvaieva

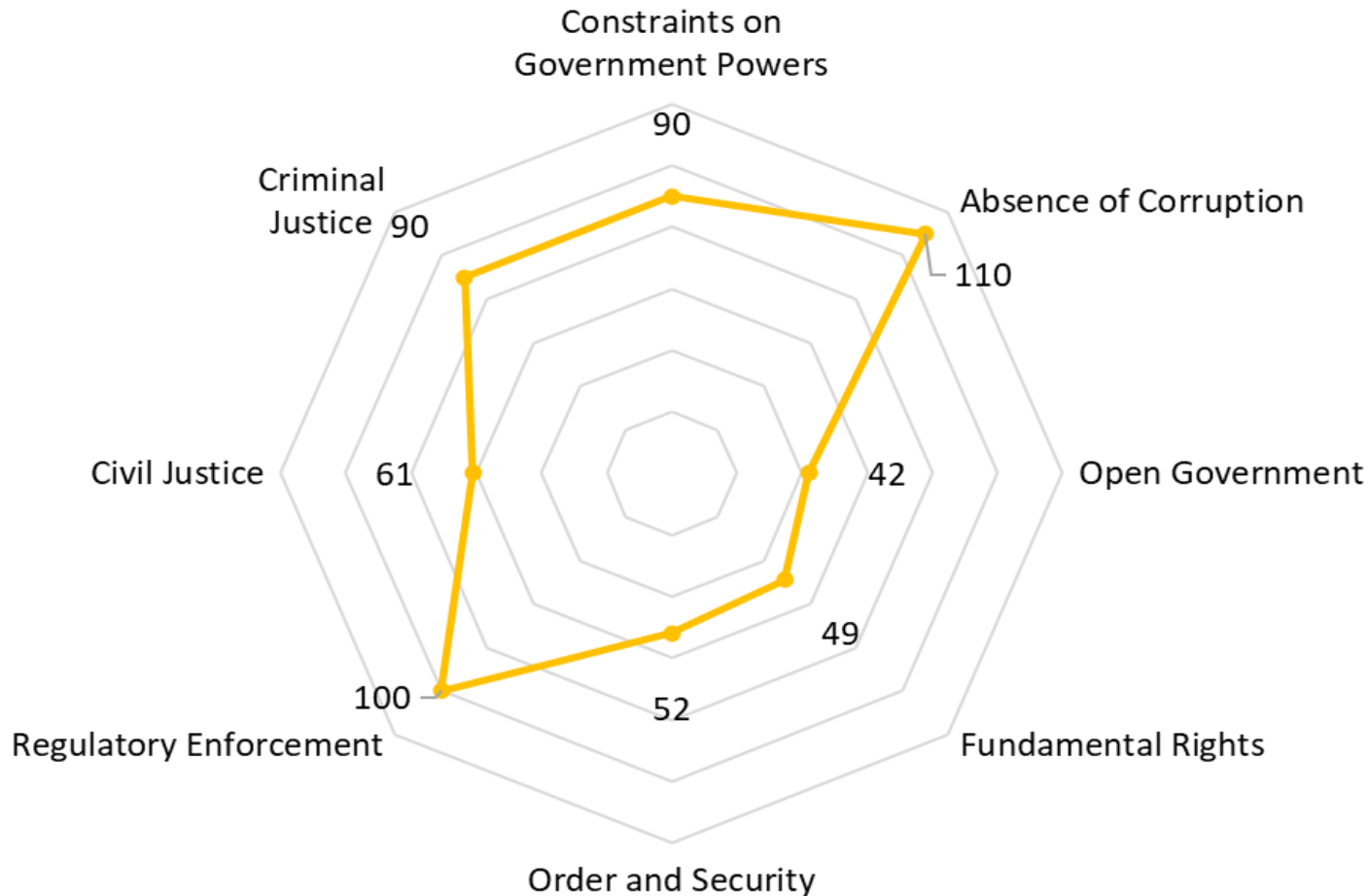
Scientific Advisers: Oleksandr Ivchenko,
Associate Professor,
Sumy State University, Sumy

Malgorzata Jasiulewicz-Kaczmarek
Professor, Institute of Safety and
Engineering Quality,
Poznan Technical University (Poland)

Background

Ukraine's place among 128 countries in the world by rating WJP Rule of Law Index 2020

Corruption seriously restrains the fight against poverty and economic development.

In 2017, almost 10 % of Asians, about 400 million, lived in extreme poverty.

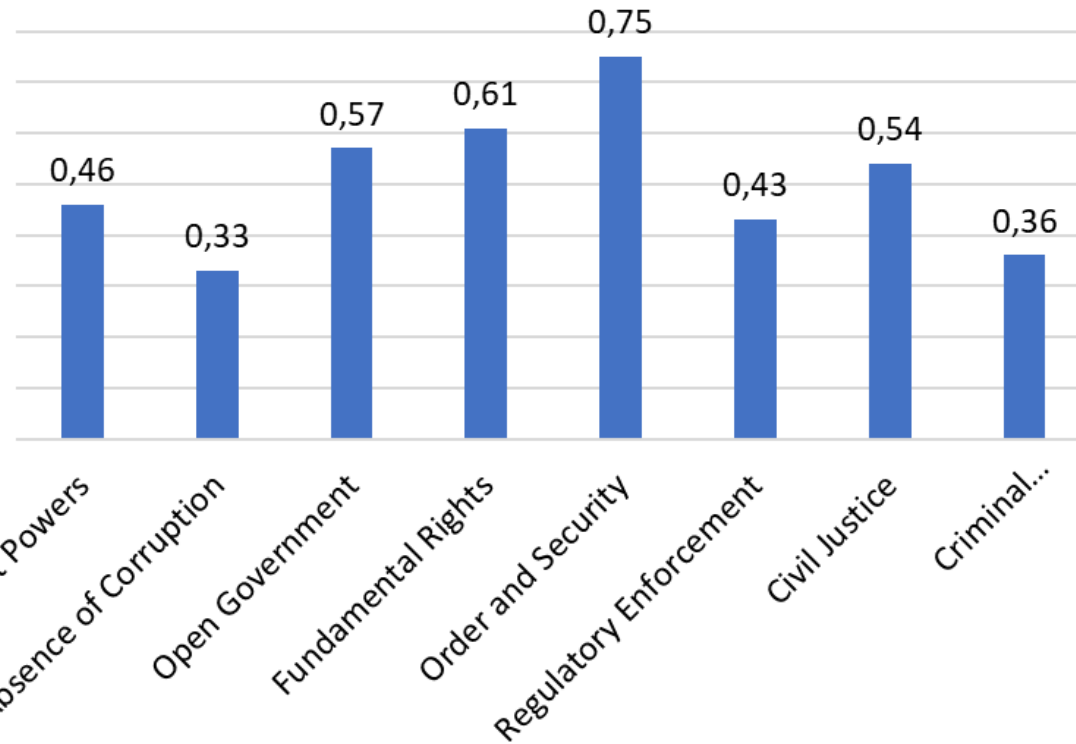
On average, the business sector could grow 3 % faster.

Corruption is also an actual tax to direct foreign investments. And it amounts about 20 %.

Anti-bribery control can improve a lot of socio-economic indicators, including the reduction of child mortality level by 75 %.

Background

Indicators of Ukraine by rating WJP Rule of Law Index 2020

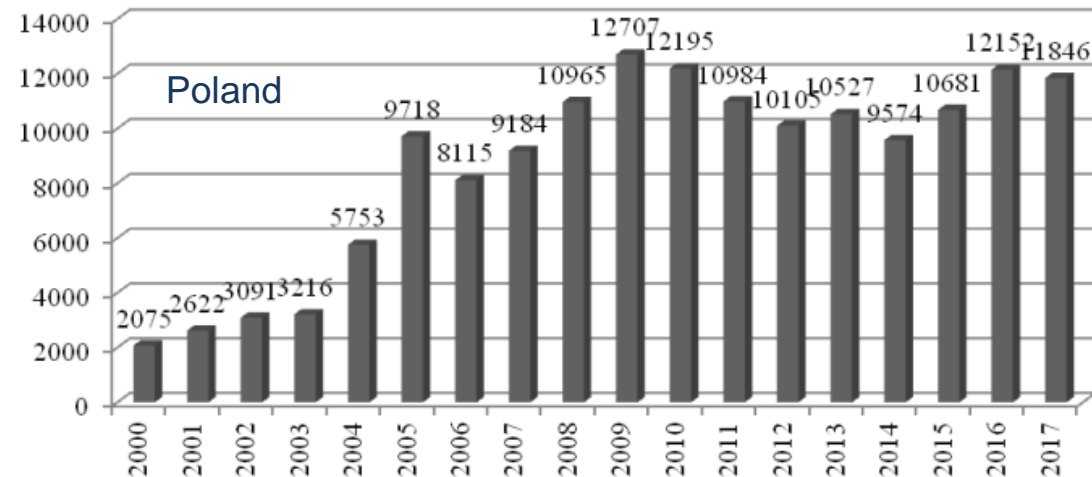
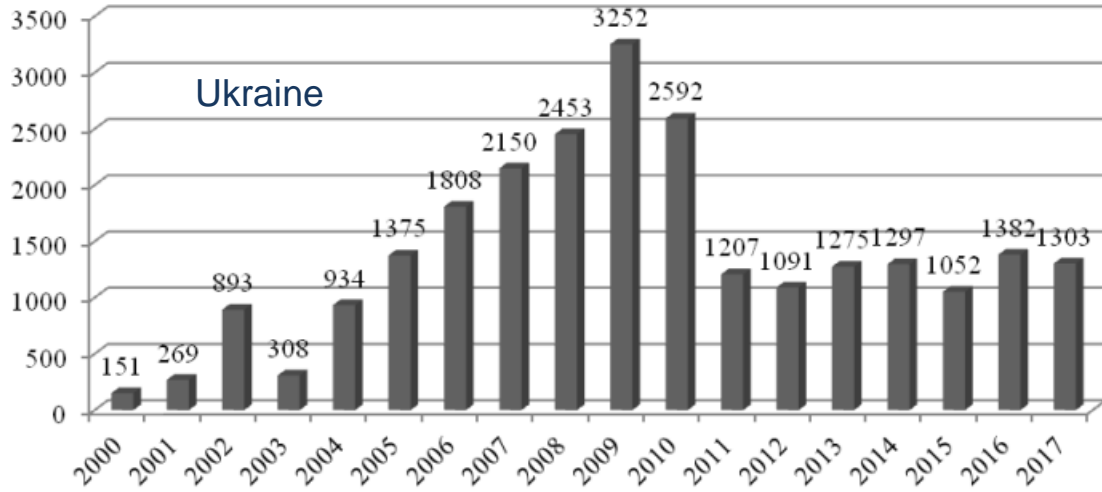
Ukraine occupies one of penultimate positions in anti-corruption fight evaluation ranking - 72nd out of 128 countries with an overall score of 0.51 points.

One of the ways to increase the efficiency of this activity is the implementation of the requirements of ISO 37001 and the development of management systems against corruption.

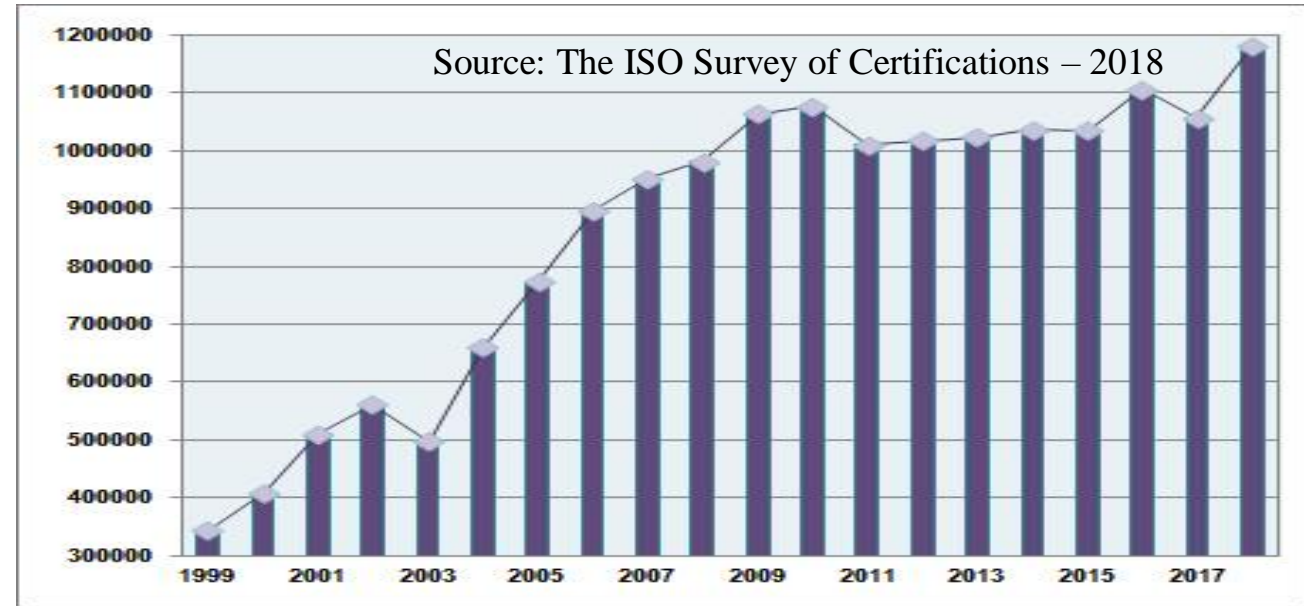
It is established that the modern European concept of management is based on the fact that a company must create an integrated management system that provides management of all activities in the complex. One of the most common is quality management system that meet the requirements of the international standard ISO 9000.

Background

Dynamics of organizations with certified quality systems in accordance to the requirements of ISO 9001

Number of ISO 9001 certificates issued in the world from 1999 to 2018

Nowadays, there is a scientific and practical problem which cannot provide a reliable evaluation of the degree of compatibility of management systems standards requirements.

The solution of this problem will authorize more efficient and effective implementation of integrated management systems that will increase the competitiveness of national organizations in the global market.

Aim and Research Tasks

The objective of this work is to elaborate recommendations to implement integrated management systems in accordance to the requirements of international standards ISO 9001: 2015 and ISO 37001: 2016 by studying the degree of compatibility of these management systems standards based on improving the methodology of their compatibility evaluation.

The object of research is the process of evaluating the degree of compatibility of the international standards ISO 9001: 2015 and ISO 37001: 2016 requirements.

The subject of the study is the regulatory support for the implementation of the international standard ISO 37001: 2016 requirements during the development and maintenance of management systems against corruption.

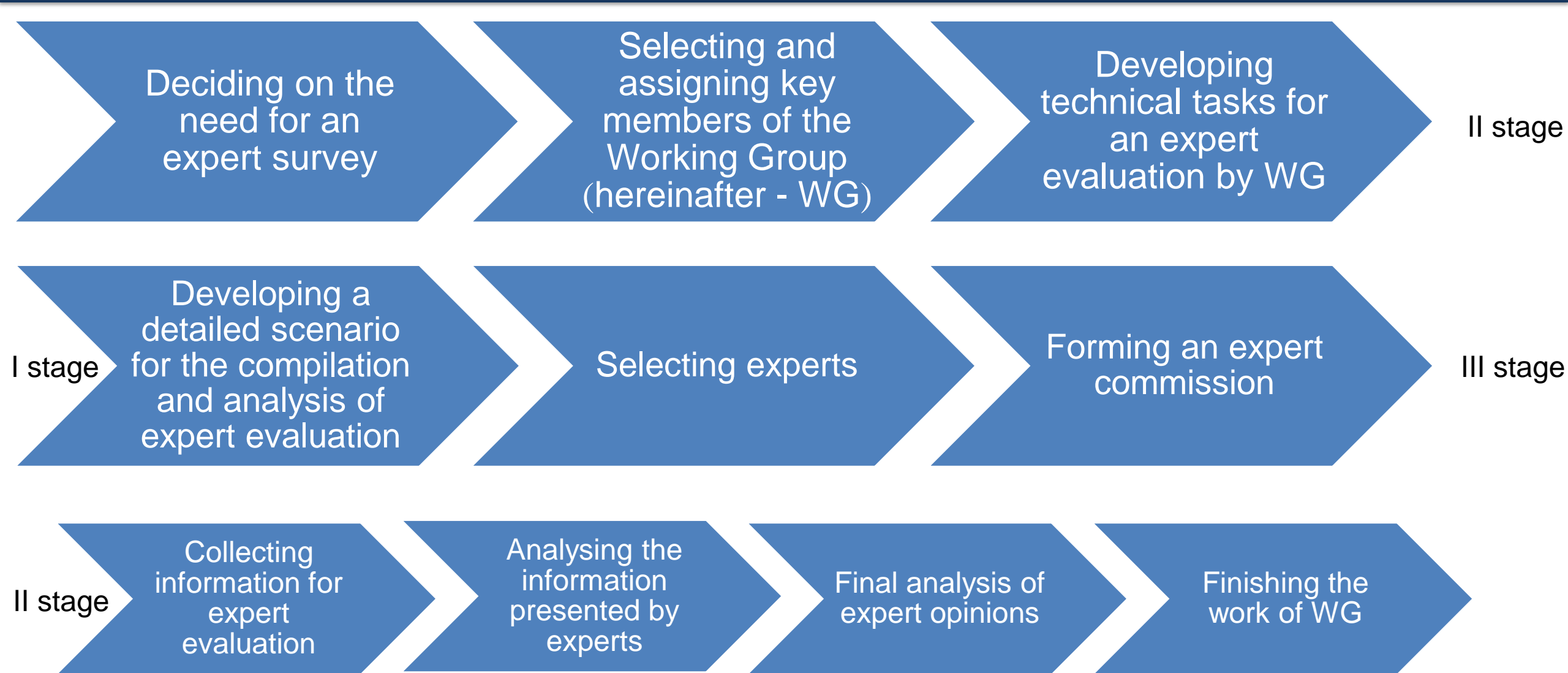

Aim and Research Tasks

- ✓ To investigate the issue of bribery and its negative impact on quality of life concept
- ✓ To create scientific tools to study the degree of compatibility of international standards ISO 9001 and ISO 37001 requirements
- ✓ To analyze the results of expert evaluation
- ✓ To develop recommendations for the implementation of anti-bribery management systems

Research Methodology

Research Methodology

Degree of compatibility of standards requirements

Normalized average value of expert evaluation

$$Q_j = \frac{X_j^{\text{AVERAGE}}}{6} \times 100$$

Scale for expert evaluation of compatibility of standards requirements

Degree scale of compatibility of standards requirements

Point	Explanation of the value of the rating scale
0	No connection between the requirements of the standards
1	Very weak connection between standards requirements
2	Weak connection between standards requirements
3	Medium connection between the requirements of the standards
4	Good connection between the requirements of the standards
5	Very good connection between the requirements of the standards
6	Excellent connection between the requirements of the standards

Interval	Interval name	The degree of compatibility of the requirements of the standard
$80 < Q_j \leq 100$	Acceptable and excellent	Very high
$63 < Q_j \leq 80$	Acceptable and good	High
$37 < Q_j \leq 63$	Acceptable, but poor	Mid
$20 < Q_j \leq 37$	Conterminous line	Low
$0 \leq Q_j \leq 20$	Unacceptable	Very low

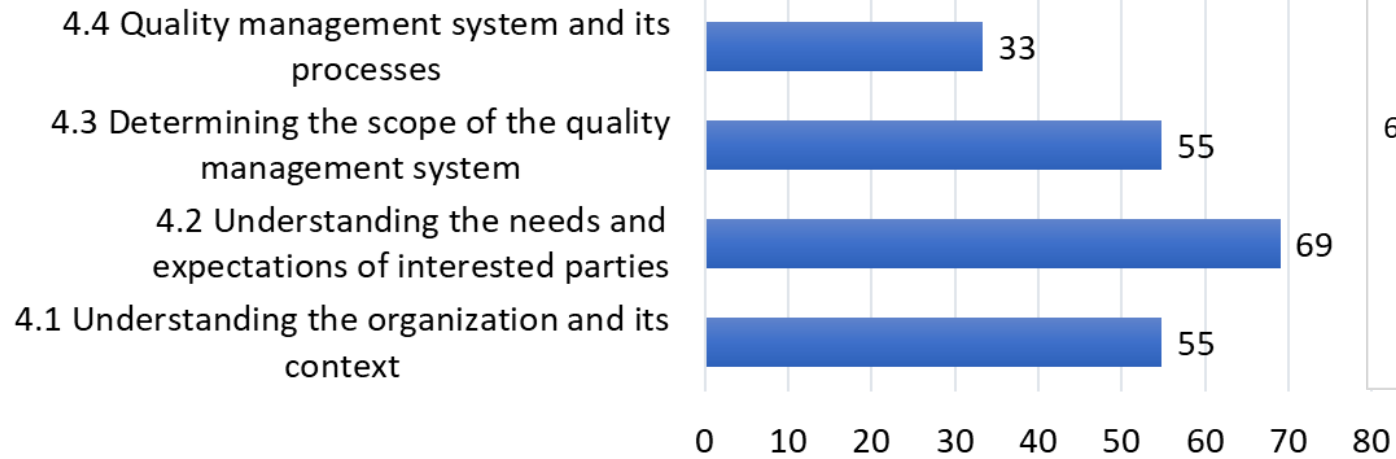
Research Methodology

Example of a completed fragment «Questionnaire»

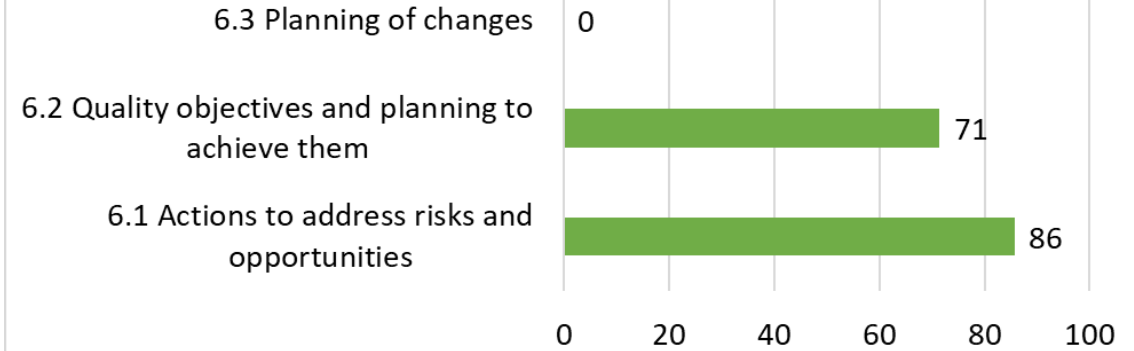
SN expert	Morteza Rajab zadeh		Experience in the field of SM audits, years	15
No	Contents of international standards		Point	
	ISO 9001	ISO 37001		
1	<p>4.1 Understanding the organization and its context The organization shall determine external and internal issues that are relevant to its purpose and its strategic direction and that affect its ability to achieve the intended result(s) of its quality management system. The organization shall monitor and review information about these external and internal issues.</p> <p>NOTE 1 Issues can include positive and negative factors or conditions for consideration.</p> <p>NOTE 2 Understanding the external context can be facilitated by considering issues arising from legal, technological, competitive, market, cultural, social and economic environments, whether international, national, regional or local.</p> <p>NOTE 3 Understanding the internal context can be facilitated by considering issues related to values, culture, knowledge and performance of the organization.</p>	<p>4.1 Understanding the organization and its context The organization shall determine external and internal issues that are relevant to its purpose and that affect its ability to achieve the objectives of its anti-bribery management system. These issues will include, without limitation, the following factors:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) the size, structure and delegated decision-making authority of the organization; b) the locations and sectors in which the organization operates or anticipates operating; c) the nature, scale and complexity of the organization’s activities and operations; d) the organization’s business model; e) the entities over which the organization has control and entities which exercise control over the organization; f) the organization’s business associates; g) the nature and extent of interactions with public officials; <p>...</p>		

Results

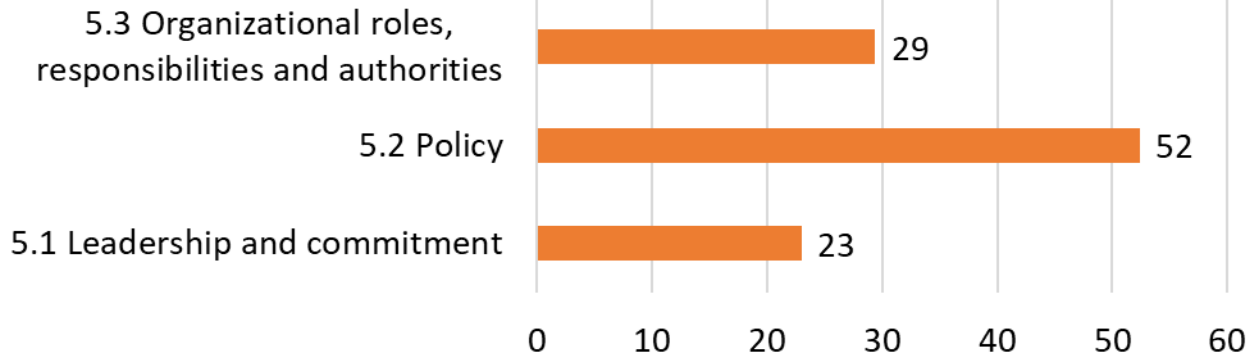
4 Context of the organization

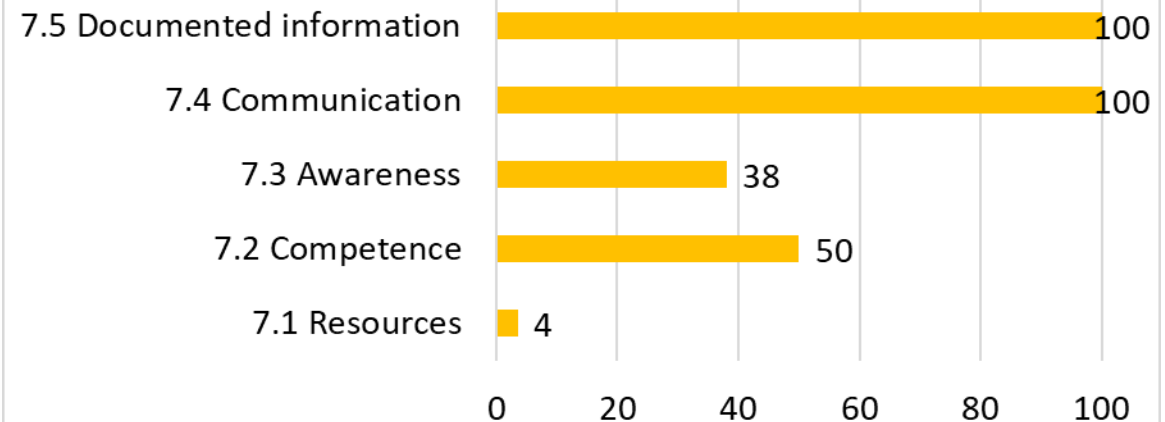
6 Planning

5 Лідерство

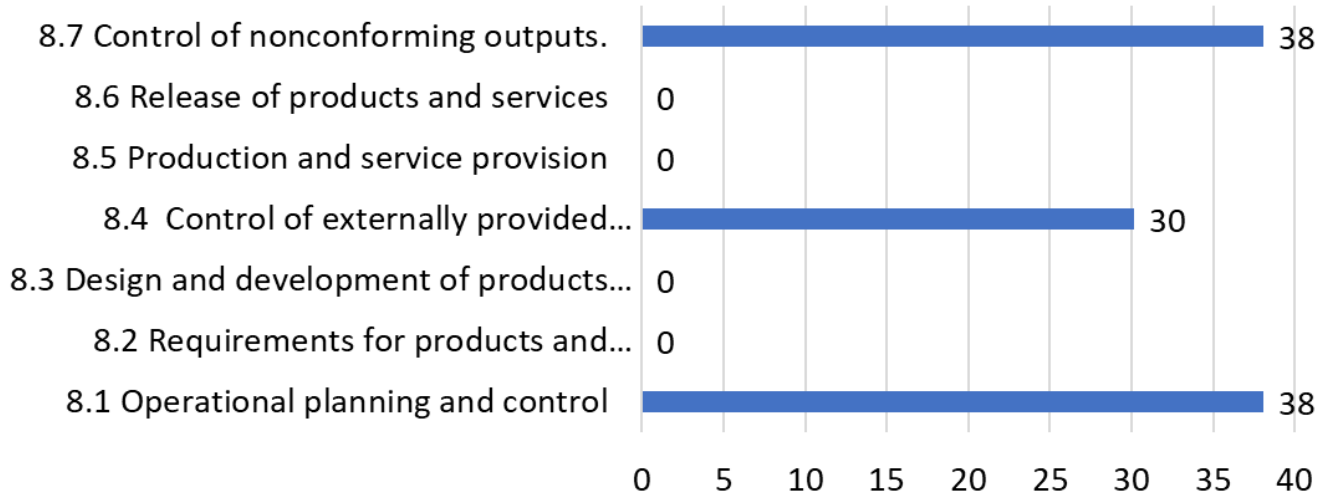

7 Support

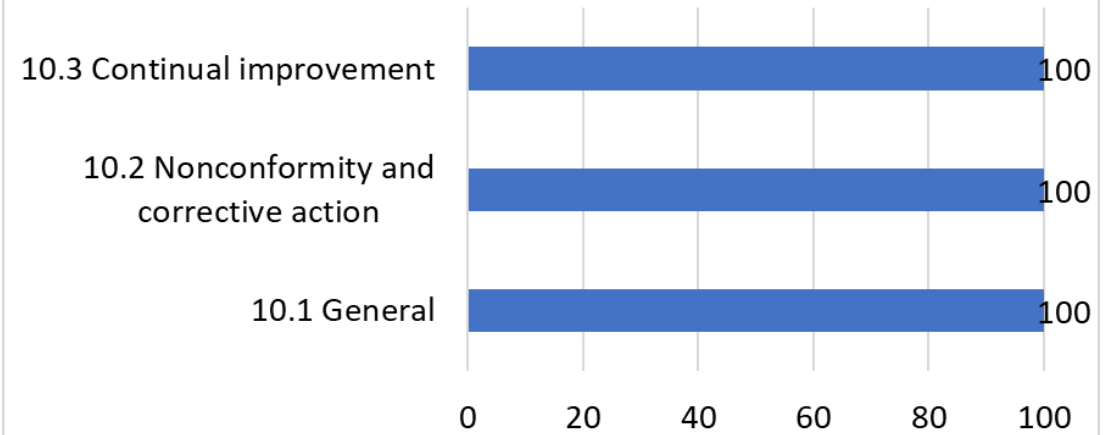

Results

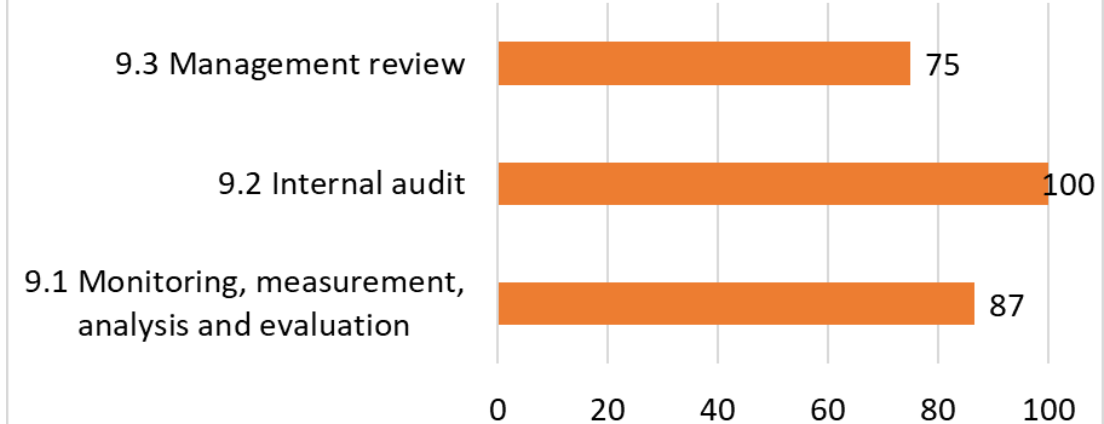
8 Operation

10 Improvement

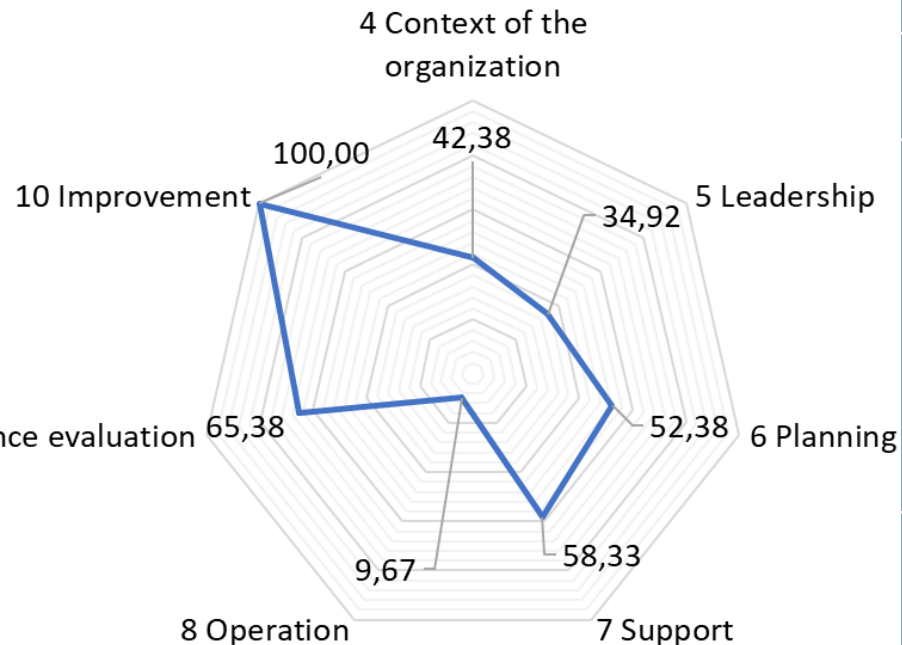
9 Performance evaluation

Results

List of documented information regarding the implementation of the anti-bribery management system in accordance to the requirements of ISO 37001: 2016

Degree of compatibility of requirements of the ISO 9001 and ISO 37001 standards according to sections of the ISO 9001 standard

ISO 37001 section number	Name of documented information	Note
4 Context of the organization	Objectives of the organization in anti-bribery management system	
4.1 Understanding the organization and its context		
4.2 Understanding the needs and expectations of stakeholders	Register of stakeholders in anti-bribery management system with the clarification of mandatory requirements and optional expectations, voluntary commitments for each party, respectively	
4.3 Determining the scope of the anti-bribery management system	Description of the scope of anti-bribery management system with indication of third-party executors in in anti-bribery management system	Mandatory documented information

Scientific Novelty and Practical Value

Scientific novelty of the obtained results

The approach to studies of the degree of compatibility of regulatory documents based on the application of the algorithm for evaluating the abnormality of measurement results with an unknown standard deviation and general average number in terms of the application of a seven-point scale of expert evaluation. This method allows optimizing the implementation of the international standard ISO 37001: 2016 in the development and maintenance of anti-bribery management systems.

The practical significance of the results

Based on the evaluation of the compatibility degree of the international standards ISO 9001: 2015 and ISO 37001: 2016 requirements, a list of documented information on the implementation of the anti-bribery management system in accordance to the requirements of the ISO 37001: 2016 standard is offered.

**ERASE
CORRUPTION**

Conclusions

Based on the improvement of the methodology for evaluating the degree of compatibility of international standards ISO 9001: 2015 and ISO 37001: 2016 requirements by studying the degree of compatibility of their requirements, there are recommendations offered for the implementation of integrated management systems in accordance with the requirements of these standards.

Research on corruption and its negative impact on the concept of quality of life indicates that corruption seriously restrains the fight against poverty and economic development. Anti-bribery control can improve a lot of socio-economic indicators, including the reduction of child mortality. At the same time, Ukraine occupies almost the penultimate position in the anti-bribery rating. One of the ways to increase the efficiency of this activity is the implementation of the requirements of ISO 37001 and the development of management systems against corruption. At the same time, it was defined that modern European management concept is based on the fact that a company has to create an integrated management system which provides management of all activities in complex, the most common one is quality management systems that meet the requirements of the international standard ISO 9000.

Conclusions

Scientific tools for studying the degree of compatibility of the requirements of international standards ISO 9001 and ISO 37001 have been developed. The basis of which is the further development of the approach to research the degree of compatibility of regulatory documents requirements based on the application of the algorithm to estimate the abnormality of measurement results with an unknown standard deviation and the general average in terms of applying a seven-point scale of expert evaluation. This allows optimizing the implementation of the requirements of the international standard ISO 37001: 2016 during the development and maintenance of anti-bribery management systems.

According to the results of practical testing of the scientific tools for studying the degree of compatibility of international standards ISO 9001 and ISO 37001 on the basis of processing expert evaluation of the degree of compatibility of their requirements, it is established that the overall degree of compatibility of international standards ISO 9001 and ISO 37001 is 51.87 points. According to offered compatibility scale – it is acceptable but poor. The most compatible section, which contains a 100 percent comparison of the requirements of the two standards, is 10 Improvement. The least compatible section of the two standards is 8 Operation, the degree of compatibility of which is only 9.67 points.

Based on the results of the evaluation of the degree of compatibility of international standards ISO 9001 and ISO 37001 requirements, recommendations regarding the list of documented information for the implementation of anti-bribery management system in accordance to ISO 37001: 2016 were developed.

DEPARTMENT OF MANUFACTURING ENGINEERING, MACHINES
AND TOOLS

WELCOMES COOPERATION

Thank you for your attention!